

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

J/5597. számú

jelentés

**a Magyar Köztársaság európai uniós tagságával összefüggő kérdésekről és az európai
integráció helyzetéről**

**Előadó: dr. Göncz Kinga
külügyminiszter**

Budapest, 2008. április

TARTALOMJEGYZÉK

I. Összefoglaló

II. A Magyar Köztársaság európai uniós tagságával összefüggő kérdések, 2007

- 1) A Kormány Európa-politikai stratégiája
- 2) Az Unió belső köreihez való felzárkózás érdekében tett lépések
  - a.) Az euróövezeti csatlakozással kapcsolatos előkészületek
  - b.) A schengeni övezet bővítése
  - c.) A gazdaság további integrálódása, a külkereskedelmi mérleg adatai
- 3) Az uniós döntéshozatalban való részvételhez kapcsolódó kérdések
  - a.) Az uniós döntéshozatalban való részvételhez kapcsolódó kormányzati koordináció
  - b.) Az Országgyűlés és a Kormány uniós ügyekben történő együttműködése
  - c.) A Kormány és az Európai Parlament képviselőinek konzultációja
  - d.) Részvétel az uniós intézmények munkájában, magyar tisztviselők részvétele európai uniós projekteken
- 4) Az uniós tagságból fakadó lehetőségek kihasználása és kötelezettségek teljesítése
  - a.) A közösségi alapok felhasználása 2007-ben
  - b.) A közösségi jog alkalmazásával összefüggő kérdések
    - i.) Jogharmonizációs kötelezettségek teljesítése
    - ii.) A Magyarország ellen indított kötelezettségszegési eljárások
    - iii.) Magyarország részvétele az Európai Bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokban
    - iv.) Lejáró átmeneti mentességek 2007-ben
- 5) Felkészülés a 2011. első félévi magyar EU-elnökségre
- 6) Az uniós tagsággal összefüggő lakossági tájékoztatás

III. Az Európai Unió 2007-es prioritásai, fejleményei, a magyar törekvések és érdekek

- 1) Gazdasági helyzetkép az Európai Unióban
- 2) Az intézményi reformfolyamat, a Lisszaboni Szerződés
  - a.) Lisszaboni Szerződés
  - b.) A Reflexiók Csoportról született megállapodás
  - c.) Egyéb az intézményekhez vagy az intézmények eljárásához kapcsolódó fejlemények
  - d.) Egyes uniós intézmények székhelye
- 3) A lisszaboni stratégia – új ciklus beindítása, az eddigi reformok értékelése
- 4) A pénzügyi perspektíva – 2008-2009. évi költségvetési felülvizsgálat
- 5) Az Unió bővítési folyamata
- 6) A közösségi politikák fejlődése
  - a) Az egységes belső piac reformjára vonatkozó javaslat
  - b) Munkaerő szabad áramlása
  - c) Áruk szabad mozgására vonatkozó szabályok
  - d) Belső piaci szolgáltatások
  - e) Pénzügyi szolgáltatások
  - f) A jogalkotás minőségének javítása
  - g) Adózás
  - h) Fogyasztóvédelem

- i) Közbeszerzés
  - j) Társasági jog
  - k) Szellemi tulajdonjog
  - l) Audiovizuális politika
  - m) Távközlés és információs technológiák, postai szolgáltatások
  - n) Kutatás és fejlesztés, innováció
  - o) Oktatás és képzés
  - p) Kultúra
  - q) Vámügyi szabályozás
  - r) Közlekedéspolitika
  - s) Energia
  - t) Környezetvédelem
  - u) Mezőgazdaság
  - v) Ifjúság és sport
  - w) Foglalkoztatás és szociális ügyek
  - x) Egészségügy, népegészségügy
  - y) Bel- és igazságügyi együttműködés
  - z) Turizmus
- 7) Az Európai Unió külkapcsolatai
- a) Kereskedelempolitika
  - b) Közös kül- és biztonságpolitika
  - c) Európai biztonság- és védelempolitika
  - d) Terrorizmus elleni fellépés külkapcsolati vetületei
  - e) Nemzetközi fejlesztési együttműködés

I. ÖSSZEFOGLALÓ

Az európai építkezés szempontjából a 2007. év egyértelmű sikerként értékelhető.

Az Unióban 2006-ban megkezdődött belső konszolidációs folyamat nyomán 2007-ben kiemelt jelentőségű, az Unió jövője szempontjából is meghatározó ügyekben sikerült érdemben előrelépni. A német elnökség a félév első időszakában a lisszaboni folyamat célkitűzéseivel összefüggő kérdésekre, kiemelten az energiapolitikára és az éghajlatváltozásra koncentrált, majd az alkotmányszerződés kérdésének minden tagállam számára elfogadható rendezését helyezte középpontba. A portugál elnökség napirendjét főleg a szerződésmódosítási folyamat és a 2000-2010-es lisszaboni stratégia 2008-2010 közötti hároméves ciklusának előkészítése határozta meg.

2007. január 1-jén Románia és Bulgária belépésével lezárult az Unió történetének legnagyobb, ötödik bővítési köre.

A tagállamok 2007 októberében megállapodtak az alapszerződések reformjáról, és 2007 decemberében aláírták a hatályos szerződéseket módosító Lisszaboni Szerződést. 2007. december 21-én 9 tagállam csatlakozott a schengeni térséghez. Szlovénia 2007. január 1-jétől, majd Málta és Ciprus 2008. január 1-jétől bevezette az eurót. A 2007-es év az uniós politikák tekintetében számos, a polgárok mindennapjait érintő kérdésben hozott eredményt. 2007-ben a tagállamok döntöttek a közös európai energiapolitika kialakításának legfontosabb elemeiről, valamint megkezdődött a vita az energia belső piaci liberalizációs csomagjáról. A Bizottság 2008 elején beterjesztette energia- és klímacsomagját. A Bizottság 2007. szeptemberi közleményével megkezdődött az Unió költségvetési rendszerének felülvizsgálata, a közös költségvetés szerkezetének, bevételi és kiadási oldalának, valamint jövőbeli prioritásainak vitája. A mezőgazdasági politika körében megszületett a megállapodás a gyümölcs- és zöldségpiac szervezésével kapcsolatos átfogó reformról, valamint politikai megállapodást fogadtak el a borreformról. 2007 novemberében a Bizottság társadalmi konzultációt kezdeményezett a közös agrárpolitika felülvizsgálatáról. 2007 volt a lisszaboni stratégia első hároméves ciklusának utolsó éve. A Bizottság 2007 decemberében hozta nyilvánosságra a lisszaboni stratégiáról szóló jelentést, és a 2008-2010-es ciklusra vonatkozó javaslatait, melyben megerősítette, hogy a stratégia átfogó felülvizsgálatára a következő ciklusban nincs szükség, a hangsúlyt a stratégia végrehajtására kell helyezni. 2007. március 1-től megkezdte munkáját az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége. 2007 az Esélyegyenlőség Európai Éve volt.

Összességében kijelenthető, hogy Németország és Portugália sikeres elnökségi periódust valósított meg, mely hozzásegítette az Uniót a további fejlődéshez, erősítette a tagállamok együttműködési készségét és integrációs elkötelezettségét.

Az Európai Unió tagjaként Magyarország 2007-ben arra törekedett, hogy hozzájáruljon az európai építkezés lendületének, az Unió cselekvőképességének, a tagállamok egységének megerősítéséhez, és ahhoz, hogy az Unió előrelépést érjen el a polgárokat leginkább érintő kérdésekben. Ugyanakkor az Unió változó politikai feltételrendszere, a tagállami tapasztalatok indokoltá és szükségessé tették a magyar Európa-politika 2004 végén elfogadott irányainak áttekintését. A Kormány széles körű társadalmi, szakmai és politikai egyeztetést követően 2007 augusztusában elfogadta az új Európa-politikai stratégiát. A stratégia újdonsága, hogy egy víziót felvázolva határozza meg a magyar prioritásokat, a 2013-2014-ig felmerülő feladatokat. A Kormány Európa-politikájának sarokpontjait a tagállamok

értékközössége, az uniós polgárok jóléte, valamint a széles értelemben vett biztonság mentén határozta meg. Középtávon a magyar Európa-politika prioritásai: az Unió egysége és a tagállamok együttműködése, Magyarország modernizációjának előmozdítása, az Unió és hazánk versenyképességének erősítése, az Unió belső konszolidációja és nyitottságának megőrzése, a polgárok biztonságának erősítése. A fenti elvek alapján Magyarország aktívan és kezdeményezően vett részt az Európai Unió politikáinak alakításában, az Európa jövőjét meghatározó vitákban és az azokkal kapcsolatos lépések megvalósításában.

Az Európai Unió 2007-ben ünnepelte a Római Szerződés aláírásának 50. évfordulóját. Ez alkalomból március 25-én elfogadták az Unió értékeit megerősítő és jövőjét tükröző Berliini Nyilatkozatot. A nyilatkozattal a német elnökség pozitív politikai hangulatot teremtett az alkotmány szerződés sorsáról indított tagállami egyeztetésekhez. A 2007. június 21-22-ei Európai Tanácson megállapodás született az alapszerződések módosítását elvégző kormányközi konferencia összehívásáról. Az Európai Tanács célként határozta meg, hogy az alapszerződések módosítása a 2009-es európai parlamenti választások előtt hatályba lépjen. Kiemelt érdeme a portugál elnökségnek, hogy a 2007. június 21-22-ei Európai Tanács ülésén elfogadott mandátumban foglaltakat a nehéz tárgyalási folyamatban következetesen sikerült érvényesítenie. A szerződés szövegét a tagállamok a 2007. október 18-19-ei informális lisszaboni csúcstalálkozón elfogadták. 2007. december 12-én aláírták és kihírdették az Európai Unió Alapjogi Chartáját, majd a tagállamok képviselői 2007. december 13-án aláírták a Lisszaboni Szerződést, és ezzel lezárták a több mint hat éve tartó, az Unió alapjait érintő vitát.

Magyarország kiemelt törekvése volt az uniós szerződésmódosítási folyamat sikeres lezárása. A cél az alkotmány szerződésben elért kiegyensúlyozott kompromisszum lehető legteljesebb megőrzése volt. Mindazonáltal nem zárkoztunk el attól, hogy a szöveget hozzáigazítsuk a megváltozott körülményekhez, valamint választ adjunk az európai polgárok felmerült aggodalmaira. A folyamatban magyar részről aktívan vettünk részt. A tárgyalások eredményeként a Lisszaboni Szerződés szövegében megjelennek mindazon elemek, amelyeket Magyarország fontosnak tartott.

A megállapodás nemcsak az Unió szempontjából alapvető fontosságú az előrelépéshez, hanem fontos jelzés az egész világ számára. Az új szerződés megerősíti az Unió céljait és értékeit, az Unió intézményeit, demokratikus működését, az Európai Parlament szerepét és az uniós polgárok jogait, ezáltal az uniós identitást. Hatékonyabb eszközöket ad, hogy közösen lépünk fel a globális kihívásokkal szemben, megerősítsük az Unió helyét és szerepét a világban, különösen – többek között – a közös kül- és biztonságpolitika új eszközrendszerén keresztül. A Szerződés az intézmények demokratikusabb és hatékonyabb működésének elősegítésével lehetővé teszi az integráció továbbfejlesztését, valamint azt, hogy az Unió azokra a kérdésekre összpontosítsa a figyelmét, amelyek közvetlenül hatással vannak a polgárok mindennapjaira. A Szerződést a Magyar Országgyűlés a tagországok közül elsőként ratifikálta 2007. december 17-én. Magyarország ezzel kifejezte integrációs elkötelezettségét és szándékaink szerint egyúttal ösztönzést is adott a többi tagállam számára.

Az Unió előtt álló kihívások beazonosítása érdekében a 2007. decemberi Európai Tanács egy Reflexiós Csoport létrehozásáról döntött, mely arra kapott felkérést, hogy tegyen javaslatot azoknak a kulcskérdéseknek és fejleményeknek a kezelésére, amelyekkel az Uniónak 2020-2030-ig valószínűleg szembe kell majd néznie. A Reflexiós Csoport a 2010. júniusi Európai Tanács ülésre nyújtja be jelentését.

Magyarország szempontjából a 2007. év egyik legfontosabb prioritása a schengeni térség bővítése volt. Schengeni tagságunkkal a 2004-es EU-csatlakozást követő időszak egyik legfontosabb magyar prioritása valósult meg, amely egyben az integráció belső köreihez való csatlakozás szempontjából is kiemelkedő jelentőséggel bír. A sikeres felkészülés mellett fontos szempont volt számunkra, hogy a bővítéssel ne alakuljon ki válaszfal a schengeni külső határok mentén, csatlakozásunk ne jelentsen akadályt a határok két oldalán élők kapcsolattartásában. Portugália különös érdeme a schengeni csatlakozás eredeti menetrendjének megőrzése. Meggyőződésünk, hogy a portugál SISone4All javaslat nélkül nem sikerült volna tartani a 2007 végi céldátumot. A schengeni bővítés és a belső határok felszámolása a szárazföldi és tengeri határokon 2007. december 21-én történt meg, a légi határok esetében a határellenőrzés eltörlése pedig 2008. március 30-án valósult meg. Az Unió tagállamai közötti szolidaritást bizonyítja, hogy a schengeni térség kibővítésére az eredeti, 2007. év végi határidőhöz képest 10 nappal korábban kerülhetett sor.

A tavalyi év európai uniós napirendjének kiemelt témája volt a közös energia- és klímapolitika kialakítása. Az Európai Tanács 2007. márciusi ülése a nemzetközi éghajlatvédelemért érzett felelősségtől is vezérelve és a közös európai energiapolitika kialakításának egyik mérföldköveként integrált energia- és klímapolitikai stratégiai iránymutatásokat, az üvegházhatású gázkibocsátás, az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások és a bioüzemanyagok felhasználása tekintetében ambiciózus számszerű célkitűzéseket és átfogó energetikai cselekvési tervet fogadott el a 2007-2009-es időszakra. A cselekvési terv meghatározza az EU belső villamos energia- és gázpiacának teljes körű megvalósítása érdekében szükséges lépéseket, foglalkozik az energiaellátás-biztonság kérdésével, és ezzel összefüggésben az integrált energia- és klímapolitika külkapcsolati kérdéseivel. A klímapolitika terén az EU 1990-hez képest mintegy 30%-kal vállalta üvegházhatású gáz kibocsátásainak csökkentését 2020-ra, amennyiben a nemzetközi klímavédelmi rezsim keretei között más fejlett országok is tesznek hasonló vállalásokat, illetve a legfejlettebb fejlődő országok is hozzájárulnak a kibocsátások csökkentéséhez. A fenti nemzetközi vállalások hiánya esetén az EU csak 20%-os csökkentésre kötelezte el magát. A portugál elnökség megkezdte a 2007. márciusi Európai Tanácson elfogadott EU Energia Cselekvési Terv végrehajtását. Megkezdődött a vita a Bizottság által 2007 szeptemberében előterjesztett harmadik energia belső piaci liberalizációs jogszabálycsomagról. 2007 decemberében Bali szigetén az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és a Kiotói Jegyzőkönyv részes feleinek találkozóján elfogadásra került egy ún. Bali road-map, amely az elkövetkezendő két évben határozza meg a Kiotói Jegyzőkönyv jövőjéről szóló tárgyalások menetét 2009 végi határidővel.

A lisszaboni stratégia új hároméves (2008-2010) ciklusának előkészítése keretében az Európai Bizottság 2007 decemberében jelentette meg a lisszaboni stratégiáról szóló átfogó jelentését és a 2008-2010-es új ciklusra vonatkozó javaslatait. Az Európai Tanács a 2007. decemberi ülésén üdvözölte a bizottsági csomagot. Következtetéseiben kiemelte, hogy a lisszaboni stratégia most már eredményeket hoz. Az Európai Tanács 2006 tavaszi ülésén azonosított négy kiemelt reformterület (tudás és innováció, üzleti környezet, foglalkoztatás, valamint az energia és klímaváltozás) továbbra is prioritást élvez. Így, bár a változó kihívásokkal foglalkozni kell, az integrált iránymutatások nem igényelnek alapvető átalakítást. A lisszaboni stratégia új ciklusának a reform végrehajtására és továbbvitelére kell összpontosítania. A bizottsági csomagról, illetve az új ciklus beindításáról a 2008. márciusi Európai Tanács hozott döntést.

A magyar prioritásokat tartalmazó nemzeti lisszaboni akcióprogram (NAP) végrehajtásáról szóló jelentést 2007 októberében nyújtottuk be az Európai Bizottságnak. A bizottsági értékelés szerint Magyarország a 2005-2007-es időszakban korlátozott haladást ért el nemzeti reformprogramja végrehajtásában, valamint némi haladást a 2006 tavaszi Európai Tanács által meghatározott prioritások megvalósításában. Magyarország számára továbbra is a költségvetési konszolidáció és a strukturális reformok folytatása jelenti az elsőfokú prioritást, mert a költségvetés hosszú távú fenntarthatóságát kockázati tényezők fenyegetik.

A Kormány 2007 decemberében benyújtotta az Európai Bizottságnak a konvergenciaprogram legutóbbi, felújított változatát, amely bemutatja a tervezett ütemezés szerint megtett reformlépéseket, és azok eredményeit. A programot az Európai Bizottság véleménye alapján az ECOFIN 2008. február 12-én elfogadta.

A 2008-2009-es átfogó költségvetési felülvizsgálat nyitányaként a Bizottság szeptember 12-én elfogadta vitaindító közleményét, és 2008 áprilisáig tartó társadalmi konzultációt indított. Magyarország olyan uniós költségvetésben érdekelt, amely négy cél teljesítését mozdítja elő: 1) szolidaritás, 2) versenyképesség, 3) fenntarthatóság és 4) az unió globális és regionális szerepének erősítése.

2007-ben számos intézkedés történt az egységes belső piac hatékonyságának javítása, valamint a még fennálló korlátozások lebontása érdekében.

A belső piaci versenyképesség erősítése szempontjából kiemelendő, hogy 2007. június 30-án hatályba lépett a nemzetközi barangolási (roaming) szolgáltatások díjáról szóló rendelet. Ezt követően 2 hónap múlva váltak érvényessé a nagykereskedelmi díjakra, majd 2007. szeptember 30-án a kiskereskedelmi roaming díjak átláthatóságára vonatkozó szabályok. 2007 májusában politikai megállapodás született a fogyasztói hitel-megállapodásokról szóló irányelvről. További fontos eredmény, hogy a Tanácsnak és a Parlamentnek egy olvasatban sikerült megállapodni a fizetési szolgáltatásokról szóló irányelvről. A tagállamok 2007 októberében konszenzussal politikai megállapodást fogadtak el a közösségi postai szolgáltatások belső piacának teljes megvalósítására irányuló irányelvtervezetről. Magyarország számára a postai szolgáltatások körében az ország számára optimális 2012-es időpontig teszi lehetővé a teljes piacnyitást. Szintén sikerült politikai megállapodást elérni a határok nélküli televíziózásról szóló 89/552/EGK irányelv felülvizsgálatáról. A több elnökségi cikluson átívelő konzultációt követően a portugál elnökség alatt elfogadásra kerültek a tagállamok számára irányadó közös alapelvek a rugalmasság és biztonság (flexicurity) témájában. 2007 novemberében megállapodtak a Galileo műholdas navigációs programok finanszírozásáról és a projekt irányításáról.

Az elmúlt évben is egyre több régi tagállam döntött a meglévő munkaerő-piaci korlátozások feloldásáról. Az Egyesült Királyság, Írország, Svédország, Finnország, Görögország, Portugália, Spanyolország, az EGT-tag Izland, majd Olaszország után 2007-ben Hollandia és Luxemburg is megnyitotta munkaerőpiacát a magyar munkavállalók előtt. Németország, Ausztria, Franciaország pedig könnyítéseket vezetett be. Jelenleg Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Németország, Svájc, az EGT-tagállamok közül pedig Norvégia és Liechtenstein tart fenn még részleges vagy teljes munkaerő-piaci korlátozást. Magyarország 2007. január 1-jétől a román és a bolgár munkavállalók tekintetében fokozatos – a valós munkaerőigényhez, illetve munkaerőhiányhoz igazodó – munkaerő-piaci nyitást valósított meg. Románia és Bulgária nem vezetett be viszonyossági intézkedéseket. 2008 január 1-jétől Magyarország egységes szabályozást alakított ki a még munkaerő-piaci korlátozást alkalmazó

régi tagállamok, az EGT-tagállamok, Svájc, illetve Románia és Bulgária munkavállalói tekintetében, és ezen tagállamok felsőfokú, középfokú, valamint szakképzettséggel rendelkező állampolgárai előtt megnyitotta munkaerőpiacát.

Az Európai Bizottság 2007. november 20-án bocsátotta ki az egységes belső piac reformjáról szóló dokumentumcsomagját, amelyről szintén a 2008. márciusi Európai Tanács hoz végső döntést. A javasolt intézkedések konkrét kidolgozása és azok gyakorlati megvalósítása hozzájárul ahhoz, hogy az egységes belső piac hatékonyabban működjön és ezáltal, a lisszaboni folyamat egyik elemeként, javítsa az EU külső versenyképességét is.

A közös agrárpolitika tekintetében a portugál elnökség fontos eredménye, hogy 2007-ben megállapodás jött létre a gyümölcs- és zöldségpiac szervezésével kapcsolatos átfogó reformról, valamint a borreformról politikai megállapodást fogadtak el, amelyben sikerült érvényesíteni a fő magyar szempontokat. A mezőgazdasági politikához kapcsolódóan jelentős sikert értünk el egyes, kifejezetten Magyarországot érintő ügyekben, úgymint: a génmódosított MON 810 kukoricavonalból származó beltenyésztett vonalak és hibridek vetőmagjának Magyarország területén történő előállítás, felhasználása, forgalomba hozatala, illetve behozatala tilalmának fenntartása, a mezőgazdasági többletkészletek ügyében a magyar álláspont érvényesítése, valamint a magyar kereset nyomán a kukoricaintervenció kritériumok szigorítására irányuló bizottsági rendelet részleges megsemmisítése. Sikerült a magyar érdekeket érvényre juttatni a kukoricaintervenció fokozatos kivezetéséről született tanácsi döntés során is. A Bizottság 2007 novemberében nyilvánosságra hozta előzetes elképzeléseit a Közös Agrárpolitika szükséges kiigazításairól (állapotfelmérés). A társadalmi konzultációt és a tagállamokkal történő egyeztetést követően 2008 májusában fogja konkrét javaslatait előterjeszteni.

A kutatás-fejlesztés és az innovációs politika erősítése érdekében 2007-ben két uniós intézmény, az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (ETI) és a Galileo Globális Műholdas Helymeghatározó Rendszer Ellenőrző Hatóság székhelyének kérdése szerepelt az uniós fórumok napirendjén. Magyarország több alkalommal is megerősítette szándékát az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (ETI) központjának Magyarországon történő felállítására. A magyar pályázat sikere érdekében a Kormány 2007 decemberében egy cselekvési, felkészülési programot fogadott el.

2007 folyamán megkezdődött az Európai Bizottság 2006. évi jelentésében preferált 35 kutatási infrastruktúra egyik elemének, az Európai Neutronkutató Központ (ESS) projektnek az előkészítése is. Magyarországnak kiemelt érdeke az Európai Neutronkutató Központ székhelyének magyarországi felállítása. A Kormány Debrecen jelölte meg a projekt helyszínének. Ezzel párhuzamosan megkezdődtek a konzorciumszervezési tárgyalások. A fentiekén túl az Európai Bizottság 2007 második felében új kezdeményezésként javaslatot tett két új uniós ügynökség, az Európai Szabályozó Együttműködési Ügynökség és az Európai Elektronikus Hírközlési Piacfelügyeleti Hatóság létrehozására is.

2007-ben is dinamikus fejlődő uniós politika volt a szabadság, biztonság és jog térségének erősítése. A terrorizmus, a nemzetközi szervezett bűnözés és az illegális migráció elleni küzdelem eszközeként létrehozott Prümi Szerződés uniós jogba való beemelését a német elnökség prioritásként kezelte, és a portugál elnökség sikeresen vitte tovább. Magyarország 2007-ben csatlakozott az egyezményhez, amely 2008. január 14-én lépett hatályba. 2007 során komoly lendületet kapott a közös migrációs politikát célzó javaslatok kidolgozása. Az illegális migráció elleni küzdelem jegyében folytatódott az Európai Unió tagállamainak

területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztatók elleni szankciókról szóló irányelvtervezet tárgyalása, illetve jóváhagyásra kerültek a nyugat-balkáni országokkal az illegálisan tartózkodók visszafogadását biztosító megállapodások. 2008. január 1-től Ukrajna, a nyugat-balkáni országok (Albánia¹, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Macedónia) és Moldova vonatkozásában hatályba léptek a vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodások. A megállapodások alapján a schengeni vízumdíj 60 euró helyett 35 euró, a kérelmezők több csoportja, köztük a diákok és nyugdíjasok is díjmentesen juthatnak vízumhoz, és többen kaphatnak többszöri beutazásra jogosító, több évig érvényes vízumot. Jelentős előrelépések történtek az illegálisan itt-tartózkodók visszatérését szabályzó közös normákról és eljárásokról szóló jogi keretek kialakítása felé. A legális migráció területén az Unió a migráció és az Unió versenyképességének összefüggésére helyezte a hangsúlyt. A migrációs politika külső dimenzióját, vagyis a kibocsátó, valamint tranzitországokkal történő együttműködést illetően a tagállamok megállapodtak, hogy a kooperáció legfontosabb gyakorlati eszközei a mobilitási partnerségek és a körkörös migráció lesznek. Hosszú tárgyalásokat és vitákat követően 2007. július 27-én megszületett az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok között az utas-nyilvántartási rendszer megállapodás, amelynek értelmében az európai légitársaságok az amerikai hatóságok rendelkezésére bocsátják a transzatlanti járataik utasainak adatait.

2007-ben is kiemelt figyelmet kapott az Unióban a globalizáció kérdése. Az októberi informális csúcstalálkozón az állam- és kormányfők megvitatták a Bizottság „Európa érdeke: sikeresen helyt állni a globalizáció korában” címet viselő közleményét. Az Európai Tanács decemberi ülése pedig nyilatkozatot fogadott el a globalizációról. A dokumentumban a globalizáció, mint lehetőség jelenik meg, amelyben az Uniónak meghatározó szerepet kell vállalnia. Az Európai Tanács egyben kijelöli az aktív cselekvés irányait annak érdekében, hogy a globalizációt az Unió úgy alakíthassa, hogy az minden polgára érdekét szolgálja.

Az Unió bővítése tekintetében a német és a portugál elnökség elsősorban arra törekedett, hogy a már kijelölt feladatokat – csatlakozási tárgyalások menete – megfelelő módon teljesítsék, új bővítési célok meghatározására nem került sor. A két elnökség összességében teljesítette a mérsékelt ambíciózus bővítési célokat: négy csatlakozási tárgyalási fordulóra került sor Horvátországgal és háromra Törökországgal. A horvát és a török csatlakozási folyamat immár egyértelműen elvált egymástól, és az adott tagjelölt eredményei függvényében halad előre. Magyarország 2007 során is kiállt az Európai Unió bővítési folyamatának kiszámítható és következetes, a tagjelöltek teljesítményén alapuló folytatása mellett. A Kormány kiemelten kezelte és kezeli Horvátország csatlakozási folyamatának elősegítését.

A kül- és biztonságpolitika vonatkozásában a német elnökség alapvetően két területen ért el jelentős eredményeket. Egyrészt rendezte a transzatlanti viszonyt, és szakpolitikai mederbe terelte a vitás kérdéseket az Egyesült Államokkal. Másrészt megerősítette az Európai Unió szomszédságpolitikájának célkitűzéseit, valamint közép-ázsiai kapcsolatait (európai szomszédságpolitika megújítása, Nyugat-Balkán stabilitásának megőrzése, a koszovói státuszrendezéssel kapcsolatos uniós egység biztosítása, Közép-Ázsia stratégia). A második félévben az elnökségi rendezvények elsősorban a hagyományosan a portugál érdekszférához kötődő relációkban valósultak meg, ilyen volt az első EU-Brazília és a hétéves szünet után ismét megrendezett EU-Afrika csúcstalálkozó. Portugália elnöksége alatt az európai szomszédságpolitikában hangsúlyosan érzékelhető volt az EU-mediterrán reláció. Koszovó tekintetében 2007 végén közös elvi döntés született a koszovói rendőri és a jogállamiság

---

¹ Albániával a visszafogadási egyezmény már 2006. május 1-jén hatályba lépett.

erősítésére irányuló európai biztonság- és védelempolitikai misszió előkészítéséről és indításáról. 2007 folyamán bizonyos megtorpanás, visszaesés volt tapasztalható az EU-Oroszország kapcsolatrendszerben. Magyarország aktív szerepet játszott a közös kül- és biztonságpolitika alakításában és erejéhez mérten kivette részét a nemzetközi konfliktusok és válságok kezeléséből, az EU által indított válságkezelő missziókból is. Figyelmünket a magyar érdekeknek megfelelően elsősorban térségünkre, a Nyugat-Balkánra és Kelet-Európára összpontosítottuk, de teljesítettük a tagságunkból eredő kötelezettségeket az EU-nak a világ messzebbi vidékein vállalt feladataiban is. A koszovói státuszrendezés ügyében magyar részről következetesen az Unió egységének fenntartására, a helyzet regionális összefüggéseire, illetve Szerbia elszigetelődésének elkerülésére hívtuk fel a figyelmet, és hangsúlyoztuk a Belgrádnak nyújtandó pozitív jövőkép fontosságát.

2007-ben megkezdődött a felkészülés a 2011-es magyar EU-elnökségre, amely össztársadalmi összefogást és nemzeti konszenzust igénylő feladat. A Kormány a felkészülés főbb szakaszairól és ütemezéséről 2007 májusában, az elnökség emberierőforrás-igényének biztosításáról, valamint képzési stratégiájáról, továbbá az elnökségi felkészülés további lépéseiről 2007 decemberében döntött. A felkészülés során a Kormány a legszélesebb párbeszédre törekszik. Folyamatos az együttműködés a Kormány és az Országgyűlés illetékes fórumai között, és egyeztetések zajlanak a parlamenti pártokkal az együttműködés további lehetséges irányairól.

II. A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG EURÓPAI UNIÓS TAGSÁGÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ KÉRDÉSEK, 2007

Az alábbiakban bemutatjuk a Magyar Köztársaság európai uniós tagságával összefüggő olyan kérdéseket, mint a Kormány 2007-ben elfogadott Európa-politikai stratégiája, az uniós döntéshozatalban való részvételhez kapcsolódó kérdések, az Unió belső köreihez való felzárkózás érdekében tett lépések (schengeni csatlakozás, euróvezeti előkészületek, a gazdaság további integrálódása az európai gazdasági térségbe), az uniós tagságból fakadó lehetőségek kihasználása és kötelezettségek teljesítése (uniós alapok felhasználása, jogharmonizációs kötelezettségek teljesítése), a 2011-es magyar EU-elnökségre való felkészülés, valamint az uniós tagsággal összefüggő lakossági tájékoztatás érdekében tett intézkedések.

1. A Kormány Európa-politikai stratégiája

Az Unió változó politikai feltételrendszere, valamint a tagállami tapasztalatok indokoltá és szükségessé tették a magyar Európa-politika 2004 decemberében elfogadott irányainak áttekintését. Az Európa-politikai stratégia új irányairól és feladatairól szóló előterjesztést a Kormány első olvasatban 2006. december 13-án fogadta el. Ezt követően a Külügyminisztérium széles körű társadalmi, szakmai és politikai egyeztetést folytatott a koncepcióról. A stratégia végső változatát a Kormány 2007. augusztus 2-án fogadta el. (A stratégia jóváhagyott változata a Külügyminisztérium honlapján is megtalálható.)

Az új, 2014-ig terjedő időszakra szóló Európa-politikai stratégia újdonsága, hogy nemcsak arra a kérdésre keresi a választ, milyen tagállam legyen Magyarország, hanem arra, milyen Európai Uniót szeretnénk, és e vízió felvázolása nyomán határozza meg tagállami érdekeinket és cselekvésünk fő irányait. Magyarország európai uniós víziója, helye az európai építkezésben a következőkben határozható meg:

1. Magyarország számára az Európai Unió cselekvőképes egységének biztosítása alapvető fontosságú. Az Unió cselekvőképességének megőrzése a közösség jövője szempontjából valamennyi meghatározó kérdés esetében kulcsfontosságú, mind az integráció továbbvitele, mind az Unió nyitottsága, valamint globális szerepvállalása szempontjából.
2. Magyarország olyan Európai Unióban érdekelt, amelyben a tagállamok közösen kitűzött célok elérése érdekében működnek együtt, az egymással való szolidaritás alapján mélyítik el összetartozásukat, polgáraik jólétének és biztonságának növelésére fordítva az azonos értékeket valló közösség előnyeit.
3. Magyarország az európai uniós értékközösség fogalmán az emberi méltóság tiszteletét, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot, valamint az emberi és kisebbségi jogok tiszteletben tartását érti. Magyarország számára az európai integrációban való részvétel a magyar nemzet európai keretek között történő újraegyesítését is jelenti.
4. Magyarország az Unió jövőjét a politikai integráció távlatában látja. Ezért kész a hasonlóan gondolkodó tagállamokkal szoros együttműködni. A bel- és igazságügyi együttműködés ennek kiemelt területe. Hazánk különös figyelmet fordít továbbá a kutatás-fejlesztés, az energiapolitika, valamint a közös kül- és biztonságpolitika területén megvalósítandó továbblépésre.
5. A tagállamok közötti együttműködések részét képezheti a tagállamok köreinek olyan megerősített együttműködése, amely az integráció elmélyítésének hatékony eszközeként a közösség egészének hosszú távú érdekeit tartja szem előtt, és amely együttműködés nyitott valamennyi tagállam számára.
6. Magyarország stratégiai célja, hogy aktív alakítójává váljon a közösség mélyítését, az európai építkezést szolgáló együttműködéseknek.
7. Magyarország számára a nemzeti érdekérvényesítés kerete az Európai Unió. Magyarország tagállami érdekeit a közösség érdekeinek figyelembevételével juttatja érvényre.
8. Magyarország kezdeményező szerepet vállal az uniós polgárok életszínvonalának és életminőségének javítását szolgáló intézkedésekben, a közösségi politikák fejlesztésében. Magyarország a többi tagállammal együttműködve keresi a választ az Uniót belülről és kívülről érő kihívásokra, valamint kész tevékenyen részt venni polgárai széles értelemben vett biztonságának erősítésében.
9. Magyarország számára az Unió bővítése morális és politikai felelősség kérdése, amely az Unió nyitottságán és a csatlakozási feltételek teljesítésén alapszik. Az Unió nyitott azon európai országok számára, amelyek osztják az Unió, mint értékközösség céljait, és teljesítik a csatlakozás politikai, gazdasági, intézményi feltételeit; valamint elfogadják, és megvalósítják a tagállamok közötti szolidaritás elvét.
10. Magyarország az európai integráció mélyítése, a közösségi politikák erősítése mellett sikra száll a transzatlanti együttműködés erősítése érdekében.

A Kormány Európa-politikájának sarokpontjait a tagállamok értékközössége, az uniós polgárok jóléte, valamint széles értelemben vett biztonsága határozza meg. E sarokpontok 2013-2014-ig, a közösségi politikák következő tervezési periódusáig, illetve a következő európai parlamenti/bizottsági ciklus végéig képezik Magyarország európai uniós politikájának alapját. A sarokpontok alapján az Európa-politika négy prioritása fogalmazható meg, különös tekintettel Magyarország tagállami érdekeire:

- Egység és együttműködés. Magyarország érdeke, hogy az Unió közös értékeken és célokon nyugvó közösség maradjon. Magyarország célja, hogy tevékenyen hozzájáruljon a közösség hatékony, demokratikus és átlátható működéséhez. Magyarország részévé

kíván válni az Unió politikai integrációjának perspektíváját szolgáló együttműködéseknek. Magyarország csatlakozik az eurózónához és a schengeni övezethez.

- Modernizáció és versenyképesség. Magyarország érdeke, hogy az uniós tagság, az egységes belső piac és a közösségi politikák közvetlenül hozzájáruljanak az ország modernizációjához, gazdasági felzárkózásához, állampolgárai életminőségének javulásához, az esélyegyenlőség biztosításához, a természeti környezet megőrzéséhez. Magyarország kezdeményező szerepet kíván játszani az Unió versenyképességét szolgáló eszközök és közös politikák erősítésében. Magyarország hosszú távon meg kívánja őrizni a régiók és a tagállamok gazdasági felemelkedését szolgáló és a közösség egészének versenyképességét elősegítő kohéziós politikát. Magyarország érdekelt abban, hogy az Unió előtt álló kihívásoknak megfelelően bővüljön a közösség eszköztára. Jöjjön létre az ellátásbiztonságot erősítő, az infrastruktúra fejlesztését támogató, fenntartható és szolidáris közös energiapolitika. Az innováció kiemelt fontosságú eleme a versenyképesség növelése, ehhez a közös kutatási-fejlesztési politika bővítésére van szükség. Magyarország a világgazdaság globális versenyében sikeres Európai Unió megteremtése érdekében kiemelkedő jelentőségűnek tartja a négy szabadságjog kiteljesítését.
- Konzolidáció és nyitottság. Magyarország érdeke, hogy hozzájáruljon a kibővült Unió belső kohéziójának, politikai cselekvőképességének megerősítéséhez. Alapvető érdeke továbbá, hogy az Unió megőrizze nyitottságát, és hiteles európai perspektívát biztosítson az azonos értékű közösséget valló európai országok számára. Magyarország különleges misszióját a Balkán térségének európai integrációs folyamatának támogatásában látja.
- Biztonság. Magyarország érdeke, hogy az uniós tagság erősítse polgárai hétköznapijainak biztonságérzetét. Magyarország célja, hogy létrejöjjön a belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség. Magyarország kezdeményező szerepet kíván játszani annak érdekében, hogy a közösség belső és külső fenyegetettségektől mentesen, biztonságos külső határok között működjön. Magyarország érdekelt a közös kül- és biztonságpolitika területén a tagállamok közötti együttműködés mélyítésében.

A stratégia a vízió, a sarokpontok és prioritások mellett számba vette a magyar Európa-politika előtt álló, középtávon legfontosabb feladatokat:

- Az új uniós alapszerződés kérdésének megnyugtató rendezése
- Csatlakozás az integráció belső köreihez
- A versenyképesség javítása, a belső piac hatékonyságának elősegítése
- A polgárok biztonságának erősítése
- A bővítési folyamat továbbvitele, a Nyugat-Balkán integrációs folyamatának támogatása
- Polgárközeli Unió megteremtése
- Az uniós politikák reformja, különös tekintettel a kohéziós politika megőrzésére és az agrárpolitika jövőjére
- Új közös politikák igénye, különös tekintettel az energiabiztonságot és környezeti szempontokat is erősítő energiapolitikára
- A közös célokhoz szükséges eszközök biztosítása: a közös költségvetés közös politikák általi meghatározása
- A nemzetpolitikai célok érvényesítése
- A 2011-es magyar EU-elnökségi felkészülés és az elnökség sikeres lebonyolítása.

2. Az Unió belső köreihez való felzárkózás érdekében tett lépések

a.) Az euróövezeti csatlakozással kapcsolatos előkészületek

Magyarország euróövezeti csatlakozással kapcsolatos stratégiájának elsődleges kerete a konvergenciaprogram. A konvergenciaprogramokban az eurót még be nem vezetett tagállamok felvázolják a közös pénz átvételéhez szükséges utat, a célokat és az azokhoz elvezető lépéseket.

A konvergenciaprogram legfrissebb, 2007 novemberében aktualizált változata – melyet az Európai Unió Tanácsa 2008. február 12-én elfogadott – a gazdaságpolitika középtávú irányát jelöli ki, valamint beszámol a 2006 második felében kezdődött fiskális konszolidáció eddigi eredményeiről. A kiigazító intézkedéseknek köszönhetően a költségvetés hiánya jelentősen – a vártnál jóval nagyobb mértékben – csökkent, az adósságráta növekedése megállt. A kormányzati szektor hiánya a konvergenciaprogramban feltételezettnél is kedvezőbben alakult. A magyar Kormány által 2008 áprilisában az Eurostat rendelkezésére bocsátott adatok alapján a kormányzati szektor 2007. évi hiánya a GDP 5,5%-a volt. A gazdaságpolitika hitelessége, a piaci bizalom jelentősen növekedett.

A konvergenciaprogramban szereplő pálya elősegíti, hogy Magyarország középtávon teljesítse a maastrichti kritériumokat. Az államháztartási hiány tovább csökken, 2010-ig 3% alá süllyed, az adósságráta 2008 után csökkenni kezd, az infláció átmeneti emelkedése után eléri az árstabilitás szintjét.

Az euró bevezethetősége nem csupán a kritériumoknak való számszerű megfeleléstől függ, hanem a megkívánt szinteket tartósan fenn is kell tartani. Ezt biztosítják a konvergenciaprogramban bemutatott strukturális reformok. Az egészségügyi rendszer, az oktatás, a közigazgatás és a nyugdíjrendszer átalakítása révén tartós kiadáscsökkenés érhető el.

A program konkrét euró bevezetési céldátumot nem tartalmaz. Az államháztartási pálya 2009-ben teszi lehetővé a túlzott hiány megszüntetését.

A konvergenciaprogram államháztartási és inflációs pályája

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Államháztartási egyenleg	-9,2	-6,2	-4,0	-3,2	-2,7	-2,2
Bruttó államadósság	65,6	65,4	65,8	64,4	63,3	61,8
Infláció	4,0	7,9	4,8	3,0	2,9	2,8

Az euró bevezetéséhez szükséges maastrichti kritériumok teljesítésén túl a forintot felváltó euró mindennapi használata komoly technikai előkészületeket igényel. Az euróra történő átállás rendkívül összetett feladat. A sikeres átálláshoz időben meg kell tenni a szükséges előkészületeket. Az euró bevezetésére való technikai felkészülés legalább négy évet vesz igénybe. Teljessé kell tenni a jogszabályok harmonizálását, át kell állítani a vállalkozások, a pénzintézetek és a közszféra informatikai rendszereit és szabályozását, fel kell készíteni a lakosságot a közös pénz használatára. Mindezek fényében az euró bevezetését a Kormány kiemelt célként kezeli. Első lépésként megalapította a Nemzeti Euró Koordinationációs Bizottságot

(NEB), amelynek feladata az euró bevezetése szervezeti kereteinek megteremtése és a nemzeti átállási terv elkészítése.

b.) A schengeni övezet bővítése

Schengeni tagságunkkal a 2004-es uniós csatlakozást követő időszak egyik legfontosabb magyar prioritása valósult meg. A bővítés határidőben történő befejezését egy feszített tempójú és komoly emberi és technikai erőforrásokat igénylő, elsősorban informatikai projekt, a SISone4All-projekt sikeres megvalósulása tette lehetővé. Ez az addig a SIS II fejlesztésén dolgozó szakembergárda munkájának átcsoportosítását igényelte, valamint informatikai fejlesztések és beszerzések átütemezését, korábbra hozatalát, ehhez hazai költségvetési többletforrások allokálását. Magyarország, a vele együtt csatlakozó nyolc tagállammal együtt ezt megoldotta. A sikeres schengeni bővítést pedig megelőzte a schengeni értékelés lezárása, az utolsó fejezet keretében (SIS) tartott helyszíni látogatás, valamint az erről szóló jelentés elfogadása a Tanácsban.

A schengeni bővítés és a belső határok felszámolása a szárazföldi és tengeri határokon az uniós belügyminiszterek döntése értelmében 2007. december 21-én történt meg, a légi határok esetében a határellenőrzés eltörlése pedig – a légitársaságok menetrendváltásával összhangban – 2008. március 30-án valósult meg. Az Unió tagállamai közötti szolidaritást bizonyítja, hogy a schengeni térség kibővítésére az eredeti, 2007. év végi határidőhöz képest 10 nappal korábban, 2007. december 21-én kerülhetett sor.

A belső határok megnyitásával párhuzamosan a határellenőrzés megszűnéséből eredő biztonsági deficitet kompenzálni kellett. Ennek érdekében Magyarország erősíteni kívánja a szomszédos országokkal történő együttműködést. Ezért 2007. október 11-én belügyminiszteri szinten Ausztriával olyan kétoldalú megállapodást írtunk alá, amely a közös határmenti rendőri együttműködés erősítése, valamint a két ország között már meglévő stratégiai együttműködés továbbfejlesztése révén járul hozzá a schengeni térség biztonságához.

A határőrizetre vonatkozóan fontos megemlíteni, hogy a gyorsreagálású határőr beavatkozó egységek (RABIT) létrehozásának mechanizmusáról és ezzel összefüggésben a 2007/2004 EK rendelet módosításáról szóló rendelettervezetet az együttdöntési eljárás keretében 2007. áprilisában az Európai Parlament, majd 2007. június 12-13-i ülésén a Bel- és Igazságügyi Tanács is elfogadta. A rendelet elsősorban azt a problémát kívánja megoldani, amikor valamely külső határt ellenőrző, illetve őrző tagállam olyan rendkívüli helyzetbe kerül, amelynek megoldása jelentős terheket ró rá és egymagában nehezen megoldható feladatot jelent számára. Ekkor az érintett tagállam kérésére, a FRONTEX koordinálásával, a tagállamok által kijelölt határőrökből álló beavatkozó egység, a RABIT, ideiglenesen odavezényelve nyújthat segítséget. A RABIT adatbázisában a Rendőrség és a Határőrség integrációját követően 21 magyar tisztviselő maradt, akiknek képzése folyamatosan zajlik.

A sikeres felkészülés mellett az egyik legfontosabb szempont volt számunkra, hogy a schengeni bővítéssel ne alakuljon ki válaszfal a schengeni külső határok mentén, csatlakozásunk ne jelentsen akadályt a határok két oldalán élők kapcsolattartásában. Ennek érdekében folyamatosan törekedtünk és törekszünk a közösségi keretek között kínálkozó lehetőségek kihasználására, így például szorgalmaztuk Ukrajnával és a nyugat-balkáni országokkal vízumkönnyítési megállapodások aláírását, valamint aktívan szerepet vállaltunk közösségi kihatárforgalmi szabályozás megszületésében is.

2008. január 1-től Ukrajna, a nyugat-balkáni országok (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Macedónia) és Moldova vonatkozásában is hatályba léptek a vízumkönnyítési megállapodások. A megállapodások alapján a schengeni vízumdíj 60 euró helyett 35 euróba kerül, a kérelmezők több csoportja is díjmentesen juthat vízumhoz, és többen kaphatnak többszöri beutazásra jogosító, több évig érvényes vízumot. A megállapodásokban felsorolt díjmentességet élvező kategóriák tehát a határon túli magyarság legnagyobb részét lefedik.

A határon túli magyarsággal történő kapcsolattartást segítheti elő a kishatárforgalmi megállapodások megkötése, amelyre Ukrajna esetében 2007. szeptember 18-án került sor. A kishatárforgalmi megállapodás ideiglenes alkalmazása 2007. december 15-én kezdődött meg, 2008. január 11-én pedig hatályba lépett az egyezmény. A megállapodás főbb tartalmi elemei a maximális kedvezményt nyújtják a határon túli magyarság számára. Ennek megfelelően:

- a határsáv 50 km-ben lett meghatározva;
- a kishatárforgalmi engedélyre való jogosultságot 3 éves határövezetben lakáshoz köti;
- az engedély érvényessége 1-5 év, az úti okmány érvényességi idejét is figyelembe véve;
- a díj mértékére 20 eurót állapít meg, ugyanakkor mentesülnek a díjfizetés alól a nyugdíjasok, a fogyatékosok, a 18 év alatti gyerekek, ill. a 21 év alatti, eltartott gyerekek;
- az engedélyeket ungvári és beregszászi külképviseleteinken lehet kérelmezni.

A közösségi szabályok adta kereteket maximálisan kihasználó megállapodás biztosította kedvezmények a kárpátaljai magyarság jelentős részét, mintegy 90%-át érintik.

Sikerült megoldást találni a horvát állampolgárok személyi igazolvánnyal történő határátlépésének problémájára is. Hosszú vitát követően 2007 júliusában a portugál elnökség egy olyan opciót vázolt az érintett tagállamoknak (Magyarország, Szlovénia, Olaszország), amely szerint a horvát személyi igazolványt Horvátország úti okmánnyá nyilvánítja, majd azt az érintett három ország nemzeti hatáskörben elfogadja. A be- és kilépéskor szükséges pecsét elhelyezését egy, a horvát hatóságok által kiadott és hitelesített pótlapon oldjuk meg. A horvát fél és az érintett tagállamok is elfogadták a megoldást, amelyet a Bizottság Jogi Szolgálat nem ítelt a közösségi joggal ellentétesnek.

c.) A gazdaság további integrálódása, a külkereskedelmi mérleg adatai

A magyar külkereskedelmi forgalom² 2007. évi adatai ismét megerősítik, hogy Magyarország szervesen integrálódott az európai gazdaságba, külkereskedelmi forgalmunk döntő hányada az EU-tagországokkal zajlik. Románia és Bulgária 2007. januári csatlakozása még tovább erősítette az Európai Unió súlyát a magyar külkereskedelemben.

A 2006-os élénk dinamika után a külkereskedelmi termékforgalom 2007. január-novemberben is tempós bővülést mutatott. Az export és az import növekedése közötti ütemkülönbség végig magas volt. Az euróban számított kivitel az első tizenegy hónapban 16,5%-kal, a behozatal 12,4%-kal bővült az előző év azonos időszakához viszonyítva, és a különbség a volumenindexeket tekintve is hasonló mértékű (15,6%, illetve 11,5%). Az importét számottevően meghaladó exportdinamikának köszönhetően a külkereskedelmi termékforgalom egyenlege szinte robbanásszerűen javult: az első tizenegy havi deficit mindössze 295 millió euró volt, ami nyolcada a 2006 azonos időszakában mért hiánynak és közel 2 milliárd eurós javulásnak felel meg.

---

² Az összeállítás a 2007. január-november időszakra rendelkezésre álló részletes adatok alapján készült, a 2008. február 8-án megjelent előzetes decemberi adatokra az utolsó bekezdés utal.

2007. január 1-jén az Európai Unió két újabb tagországgal – Romániával és Bulgáriával – bővült. E két kelet-európai ország a korábbiakban is fontos külkereskedelmi partnerünk volt, így az Európai Unió szerepe ismét jelentősen nőtt külkereskedelmünkben. 2007 első tizenegy hónapjában a 27 tagú Európai Unió országaiba áramlott kivitelünk 79,2%-a, s onnan származott importunk 70%-a. Az országcsoporttal szemben mért külkereskedelmi egyenlegünk 5 614 millió eurós aktívumot mutatott, ami 71% körüli javulás a megelőző év egyenlegéhez képest. A javulás kapcsán a 15-ök közül elsősorban a német reláció (193 millió euróval javult az egyenleg, főleg a mobiltelefonok és műszerek kivitelének gyors növekedése révén), valamint Franciaország (402 milliós egyenlegjavulás főleg a távközlési, jármű- és műszeripari export felfutása, illetve a behozatal növekedésének visszaesése miatt) és Olaszország (261 milliós javulás kukorica- és személygépkocsi-kivitellel összefüggésben) emelhető ki. Kedvezőtlenül változott ugyanakkor a belga (a korábbi motorexport visszaesése), a finn (a mobiltelefon-export vélhető átrendeződése) és az osztrák reláció.

Külkereskedelmünk egyre fontosabb partnerei a 2004-ben és 2007-ben csatlakozott EU-tagállamok (kivitelünk 19,7%-a, behozatalunk 14,1%-a bonyolódik ezekkel az országokkal). A 2007-es csatlakozóknak köszönhető az a változás, hogy az egyenleg tekintetében már nagyobb aktívumot regisztrálhattunk a „tizenegyekkel”, mint a „tizenötökkel” szemben. A 2007 első tizenegy hónapjában mért közel 3 513 millió eurós aktívum 82%-át három ország adja: sorrendben Románia, Szlovákia és Bulgária. Az országcsoporttal szemben mért egyenleg közel 1,5 milliárd eurós javulása mögött is ez a három ország áll, kiegészülve Lengyelországgal. Ágazati szempontból a javulás mögött általában a gépipari export bővülése áll, amit Lengyelország esetében a szintén jól teljesítő gumiipar, valamint kukoricaexport egészít ki. Szlovákia esetében a híradás-technikai kivitel mellett az olajexport kiemelendő, Románia esetében pedig a gyorsan emelkedő jármű-, gabonaipari, valamint gyógyszeripari kivitel. Jelentős romlás következett be a szlovén reláció egyenlegében, elsősorban a járműbehozatal élénkülése következtében. Érdeemes megjegyezni, hogy a környező országok többségéből származó import is folyamatos, dinamikus bővülést mutat, bár a legtöbb esetben ez nem jár együtt a relációs egyenleg romlásával.

Az import (főleg az energiahordozó-import) dominanciája következtében az országcsoporttal szembeni mérlegünk korábban számottevő deficitet mutatott, ám 2005 óta a feldolgozott termékek és különösen gépek exportjának fellendülése miatt jelentősen csökkent a deficit, ami 2007. január-novemberben már 484 millió euró értékű aktívumba fordult. Kiemelendő a dinamikusan javuló orosz, ukrán, szerb és svájci reláció. Bár Oroszország esetében a visszafogott energiahordozóimport-dinamika is jelentősen közrejátszott a javulásban, az első két relációról általánosságban elmondható, hogy főként a hirtelen megugró mobiltelefon-kivitel áll a javulás mögött. Szerbia és Svájc esetében a gépipari (járműipar és híradástechnika) export erősödése mellett a villamosenergia-kivitel élénkülése is megemlítendő.

Külkereskedelmünkben rendkívül fontos szerepet játszanak az ázsiai országok, különös tekintettel a reláció számottevő és növekvő deficitjére. 2007 első tizenegy hónapjában exportunk csak 4,8%-a, importunknak viszont 16,4%-a bonyolódott ezen országcsoporttal. Legfontosabb partnereink a térségben Kína és Japán (elsősorban importforrásként), de a kisebb távol-keleti államokkal is jelentős kereskedelem folyik. A behozatalon belül elsősorban a gépek és berendezések (az összes ázsiai import 86%-a) jelentősek, a feldolgozott termékek (így a textilipari cikkek) jelentősen kisebb értéket képviselnek. Az országcsoporttal szembeni deficit 2007. január-novemberben 1,7 milliárd euróval, 7,8 milliárd euró közelébe

emelkedett. Kiemelendő a mobiltelefon-import robbanásszerű emelkedése miatt romló hongkongi mérleg, de a dinamikusan növekvő gépipari behozatal miatt valamennyi jelentősebb reláció (Kína, Tajvan, Korea, Japán) egyenlege romlást mutat.

Az árufőcsoportok közül az amúgy is legnagyobb aktívumot felmutató gépek és szállítóeszközök járultak hozzá legnagyobb mértékben az egyenleg javulásához. A termékcsoport többlete 6,3 milliárd euróra nőtt. A csoporton belül a híradástechnikai készülék- és irodagép-behozatal megugrását egyrészt az ugyancsak híradás-technikai export, valamint a villamosgép-, iparigép-kivitel, továbbá a 40%-kal bővülő járműipari export ellensúlyozta. Örömteli fejlemény az élelmiszerek, italok, dohány főcsoport egyenlegének 77%-os javulása. Az 1,25 milliárd euróra növekvő aktívum mögött főleg a gabonaexport robbanásszerű növekedése áll. Az energiahordozók egyenlege, bár 600 millió euróval javult, továbbra is -4,2 milliárd euró volt. Szintén jelentős, sőt növekvő passzívum jellemezte a feldolgozott termékek csoportját is.

Az előzetes 2007. decemberi adatok a kivitel növekedésének erős lefékeződését, s csekély importdinamika-többletet mutattak, ami a havi deficit 20 millió eurós romlásához vezetett. A legfontosabb exportpiacaink bizonytalanabbá váló növekedési kilátásaira, illetve a lassan bővülésnek induló hazai belső keresletre tekintettel, a 2008-as évben közel sem várható a külkereskedelmi egyenleg ilyen mértékű javulása, sőt a kilátások inkább kedvezőtlenek.

3. Az uniós döntéshozatalban való részvételhez kapcsolódó kérdések

a.) Az uniós döntéshozatalban való részvételhez kapcsolódó kormányzati koordináció

Az európai uniós tagságból fakadó előnyök kihasználásában és a kötelezettségek teljesítésében elsődleges szerepe van egy átlátható, a feladat- és hatásköröket pontosan meghatározó együttműködésen és információáramláson alapuló koordinációs rendszernek. A 2004-ben kialakított és 2006-ban a tapasztalatokhoz igazított kormányzati koordinációs rendszer jól működik és igazodik az uniós döntéshozatal elvárásaihoz, dinamikájához. Az alulról építkező és minden érintett tárcát bevonó, azonban szükség esetén a Kormány döntését biztosító álláspont-kialakítás több célt szolgál eredményesen. Lehetővé teszi, hogy a döntések jelentőségükhöz igazodva megfelelő szinten szülessenek, és a napi több száz uniós dokumentummal kapcsolatosan legyen koordinált magyar álláspont. Megfelelő keretet teremt, hogy a politikai, gazdasági, társadalmi vagy költségvetési szempontból kiemelkedő jelentőségű kérdésekben (ún. stratégiai kérdésekben) minden esetben a politikai döntéshozó szint, szükség esetén a Kormány döntsön. Biztosítja, hogy az álláspont kialakításában az Országgyűlés részt vegyen; folyamatos információáramlás és visszajelzés legyen az álláspont kialakításában és képviselésében részt vevők között, továbbá különböző uniós fórumokra koordinált álláspontok készüljenek. Az elmúlt évek gyakorlatát követve a 2007. év német és portugál elnökségeinek célkitűzéseire igazodva a Kormány az elnökségi félévek elején elfogadta a soros elnökségi programokhoz kapcsolódó magyar prioritásokat. A Kormány részére minden héten jelentés készült továbbá az aktuális európai uniós kérdésekről.

A kormányzati koordinációs rendszer alapját jelentő, heti rendszerességgel ülésező Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB) és annak szakértői csoportjai jól és hatékonyan működnek. Az EKTB heti ülései megfelelő alkalmat jelentenek az uniós tagsággal összefüggő kérdések áttekintésére, az uniós intézményekben, elsősorban a Tanácsban képviselendő tárgyalási álláspontok meghatározására. Az EKTB mintegy 50 szakértői csoportja biztosítja, hogy a tárcaközi koordináció elvei mentén egységes és minden szempontot figyelembe vevő

álláspont kialakítása történjen, mely igazodik az uniós döntéshozatal dinamikájához, ugyanakkor biztosítja azt is, hogy a döntéseket szükség szerint magasabb szint, az EKTB vagy a Kormány hozza meg.

Az Állandó Képviselők Bizottsága, az egyes tanácsi formációk ülései és a csúcstalálkozók előkészítése mellett az EKTB induló tárgyalási álláspontokat fogad el a tanácsi munkacsoport ülésekre, illetve megtárgyalja az uniós tagsággal összefüggő egyéb kérdéseket, úgy mint az Európai Bizottsággal, az Európai Parlamenttel összefüggő aktuális kérdéseket, elfogadja a kötelezettségzegési és bírósági eljárásokban a magyar álláspontot, megtárgyalja az uniós tagsághoz kapcsolódó kormány-előterjesztéseket. 2007 második felétől az EKTB állandó napirendi pontként tárgyalja a 2011. első félévi magyar elnökségre való felkészüléssel kapcsolatos kérdéseket. A politikai, gazdasági, társadalmi vagy költségvetési szempontból kiemelkedő jelentőségű kérdésekben a tárgyalási álláspontot az EKTB a Kormány elé terjeszti elfogadásra. 2007-ben 44 EKTB-ülésre került sor. Az Állandó Képviselők Bizottsága COREPER I. üléseinek előkészítésével összefüggésben heti átlag 24 napirendi ponthoz, a COREPER II. ülések előkészítésével összefüggésben heti átlag 15 napirendi ponthoz készült tárgyalási álláspont.

A német elnökség során az Európai Tanács ülésére 2007. március 8-9-én, illetve 2007. június 21-22-én került sor Brüsszelben. 2007. március 24-25-én az állam- és kormányfők rendkívüli Európai Tanács keretében találkoztak Berlinben a Római Szerződés aláírásának 50. évfordulója alkalmából, egyben elfogadták a Berlini Nyilatkozatot. A portugál elnökség alatt 2007. október 18-19-én Lisszabonban megrendezték az állam- és kormányfők informális csúcstalálkozóját, és egyben a szerződésmódosítási folyamat kormányközi konferenciájának záró ülését. Az állam- és kormányfők 2007. december 13-án Lisszabonban aláírták az Európai Unió alapszerződéseit módosító Lisszaboni Szerződést, majd 2007. december 14-én került sor Brüsszelben az Európai Tanács ülésére. A 2007. első félévi (német), és második félévi (portugál) elnökségi időszak alatt közel 100 tanácsulést tartottak (informális tanácsokkal együtt). Ebből legnagyobb gyakorisággal az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa (AKÜT), a Gazdasági és Pénzügyek Tanácsa (ECOFIN), a Mezőgazdasági és Halászati Tanács, valamint a Bel- és Igazságügyi Tanács (BIÜT) ülésezett.

b.) Az Országgyűlés és a Kormány uniós ügyekben történő együttműködése

A Kormány kiegyensúlyozottnak értékeli az Országgyűlés és a Kormány európai uniós ügyekben történő együttműködését. A Kormány számára kiemelten fontos az Országgyűlés bevonása az uniós kérdésekkel kapcsolatos magyar álláspont kialakításába, valamint az Országgyűlés folyamatos tájékoztatása az uniós folyamatokról, fejleményekről. Az Országgyűlésnek jelentős szerepe van az uniós kötelezettségek végrehajtásában a jogharmonizációs tárgyú törvények elfogadása révén. A Kormány tagjai az Országgyűlés plenáris ülésének, az Országgyűlés Európai ügyek bizottságának és az Országgyűlés más, illetékes bizottságainak rendszeres tájékoztatást adnak az aktuális uniós témákról.

A Kormány az eddigi gyakorlatnak megfelelően a 2007-es német és portugál elnökségi program alapján értesítette az Országgyűlést azokról az európai uniós tervezetekről, amelyek megítélése szerint a 2004. évi LIII. törvény alapján törvényhozási tárgykörbe tartoznak, illetve rendkívüli jelentőségűek. A 2006-ban megindított 19 egyeztetési eljárás mellett 2007 során az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága 12 európai uniós tervezetről indította meg az egyeztetési eljárást. Ezek közül 2007 folyamán 10 egyeztetési eljárás került lezárására (roaming irányelv, televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó tagállami

rendeletek összehangolásáról szóló irányelv, fenntartható európai borágazatról szóló bizottsági közlemény, zöldség- és gyümölcságazatról szóló rendelet, REACH rendelet, belső piaci szolgáltatási irányelv, a felszín alatti vizek szennyezésekkel szembeni védelméről szóló irányelv, rendelet az Európai Unió Alapjogi Ügynökség megalapításáról, határozat az Európai Unió Alapjogi Ügynökség felhatalmazásáról, „Róma II” rendelet). Jelenleg 21 egyeztetési eljárás van folyamatban. Ezek közt olyan uniós tervezetek szerepelnek, mint a terrorizmus ellen a határokon átnyúló együttműködés megerősítése, a környezet büntetőjog általi védelme, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének a légi közlekedésre történő kiterjesztése, a közös agrárpolitika finanszírozása, harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciók, az európai szintű politikai pártokra irányadó előírások, a borspiac közös szervezése, illetve a talajvédelem kereteinek meghatározása.

A Magyar Köztársaság európai uniós tagságával összefüggő kérdésekről és az európai integráció helyzetéről szóló 2006. évi, az Országgyűlés számára készített jelentést a Kormány 2007. áprilisában benyújtotta az Országgyűlésnek.

Az Európai Tanács állam- és kormányfőinek soros találkozója előtt a miniszterelnök tájékoztatta az Országgyűlés egyeztető testületét, az ún. Konzultációs Bizottságot az üléseken képviselni kívánt magyar állásponttal. A kormányfő utólag beszámolt az Országgyűlés plenáris ülésének az Európai Tanács üléseiről, tájékoztatva a képviselőket a csúcstalálkozón képviselt magyar állásponttal és az elért eredményekről.

Az Országgyűlés és a Kormány európai uniós ügyeket érintő együttműködéséről szóló törvény 2007. november 12-én elfogadott módosítása értelmében a 2011. első félévi magyar EU-elnökséggel kapcsolatos felkészülés kérdéseiről a Kormány legalább félévente, illetve szükség szerint tájékoztatja az Országgyűlés ún. Konzultációs Bizottságát. A Kormány az EU-elnökséggel kapcsolatos folyamatos tájékoztatási kötelezettségének egyebekben az európai uniós ügyekkel foglalkozó bizottság, továbbá szükség szerint az Országgyűlés más hatáskörrel rendelkező bizottságai útján tesz eleget.

Az Országgyűlés jogalkotási tevékenységének keretében a jogharmonizációs jogalkotás során rendszeresen foglalkozott a tagságból fakadó kötelezettségekkel. 2007-ben számos olyan törvényt fogadott el, amelyek a közös politikák és a Közösség belső piacának megfelelő működését szolgálják.

c.) A Kormány és az Európai Parlament képviselőinek konzultációja

A csatlakozás óta kialakult gyakorlat az EP-képviselőkkel való folyamatos párbeszéd. A külügyminiszter, illetve a Külügyminisztérium illetékes szakállamtitkárai rendszeres egyeztetést folytatnak az Európai Parlament magyarországi képviselőivel. A találkozók keretében a képviselők tájékoztatást kaptak az Európai Unió napirendjén szereplő, Magyarország szempontjából kiemelt fontosságú kérdésekről és a kapcsolódó magyar álláspontokról. A találkozók lehetőséget nyújtanak arra, hogy az európai parlamenti képviselők felhívják a figyelmet azokra a témákra és folyamatokra, melyek az Európai Parlamentben megkülönböztetett hangsúlyt kaptak. A Kormány célja, hogy segítse az európai parlamenti képviselők munkáját, és ehhez a szükséges szakmai támogatást megadja.

d.) Részvétel az uniós intézmények munkájában, magyar tisztviselők részvétele európai uniós projekteken

Az Európai Bizottság Személyügyi és Adminisztratív Főigazgatósága 2008. január elején közzétette az Európai Bizottság létszámára, a tisztviselőinek állampolgárságára, illetve nemek szerinti megoszlására vonatkozó legfrissebb statisztikai kimutatását. Az Európai Bizottság saját menetrendjéhez és saját célkitűzéseire képest jól halad az új tagállamokból származó tisztviselők felvételével. Románia és Bulgária 2007. január 1-jei csatlakozását követően 2008. január 1-jéig összesen 3403 tisztviselőt, illetve ideiglenes alkalmazottat vettek fel a 12 új tagállamból (az összlétszám 14,3%-a). A testület 2008. január 1-jei állapotokat tükröző összehasonlításából az derül ki, hogy 503 magyar állampolgár (az összlétszám 2,1%-a) dolgozik tisztviselőként, illetve ideiglenes alkalmazottként az Európai Bizottságban. Ezzel hazánknak sikerült az Európai Bizottság által a magyar állampolgárok tekintetében 2010-ig kitűzött mintegy 523 fős indikatív kvótáját majdnem teljes egészében feltöltenie. A hazánkkal nagyjából azonos népességű Csehországból csak 379 fő került a Bizottság állományába. Szintén magasnak tűnik a magyar adat, ha a hazánknál csaknem négyszer nagyobb népességű Lengyelországgal (946 fő) vetjük össze. Különösen előkelő helyen állnak a magyarok a vezetői és középvezetői posztok betöltését illetően. Főigazgatói és főigazgató-helyettesi szinten 2008. január 1-jéig tizenegy új tagállam 41 tisztviselőjének kinevezéséről született döntés, ezek közül kilenc magyar.

2007-ben megtörtént a Régiók Bizottsága magyar tagjainak újraválasztása. A 2006 októberében megtartott önkormányzati választásokat követően az EU Régiók Bizottsága magyar delegációjának összetételében bekövetkezett változás miatt 2007 áprilisában 4 új tag és 4 póttag kijelölése vált szükségessé. A Régiók Bizottságában történő munka megfelelő tagszámmal történő folytatása érdekében az önkormányzati és területfejlesztési miniszter megkereste a hét országos önkormányzati érdekszövetség elnökét, majd a regionális fejlesztési tanácsok elnökeit javaslatkérés érdekében. A javaslatok alapján kialakított lista a 2219/2006. (XII. 15.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően – miniszterelnöki jóváhagyást követően – került bejelentésre az Unió illetékes szerveinél.

A Kimenő Ikerintézményi (Twinning) Programban hazánk továbbra is aktív. 2007 volt az első olyan év, amikor Magyarország számára kedvezményezettként már nem biztosítottak allokációt, hanem már kizárólag donorországgént van lehetőségünk részt venni a projektek megvalósításában. Kedvezményezett oldalán ugyanakkor 2007-ben olyan új országok is bekapcsolódtak a programba, mint Moldova vagy Izrael. Egyre nagyobb hangsúlyt kap a kimenő ikerintézményi tevékenység, illetve az abban rejlő lehetőségek szélesebb körű kihasználása, a kormányzati és külpolitikai célkitűzésekkel összhangban. Ezzel összefüggésben a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a Külügyminisztériummal szorosan együttműködve elkészítette a Nemzeti Ikerintézményi Stratégiát, amely a hazánk számára legfontosabb célterületeket és földrajzi régiókat jelöli ki. A stratégia végleges kialakítására a tárcák bevonásával, az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB) keretei között került sor. Az NFÜ ugyanebben a körben a stratégia éves felülvizsgálatát – szükség esetén módosítását – tervezi. Az év folyamán öt Twinning projekt megvalósítását nyerte el magyar érdekeltségű konzorcium: két esetben magyar intézmény a konzorciumvezető partner, három esetben pedig külföldi benyújtású pályázatban szerepelünk junior partnerként. Három esetben nyert el magyar pályázó intézmény Twinning Light projektet. A sikertelen és a még elbírálás alatt álló projekteket is figyelembe véve 2007-ben összesen 23 magyar pályázat született.

4. Az uniós tagságból fakadó lehetőségek kihasználása és kötelezettségek teljesítése

a.) A közösségi alapok felhasználása 2007-ben³

Nemzeti Fejlesztési Terv

2004-2006 között 1995 millió euró strukturális alapokból származó közösségi támogatás áll rendelkezésünkre, amelyeket hazai államháztartási forrásokkal egészítünk ki. A 2007 végére elért eredményeket az Európai Unió is pozitívan ítéli meg.

Az I. NFT megvalósítását a 2007. év végéig összességében az alábbiak jellemezték⁴:

- A pályázati kiírások 2004. januári megjelenésétől összesen több mint 41 000 db projektjavaslat érkezett be, 2007-ben már csak minimális, hiszen csak kisszámú pályázati ablak volt nyitva.
- A támogatói döntések meghozatala, majd a támogatási szerződések megkötése javarészt 2006-ban lezárult, 2007 végére szinte a teljes – a többlet-kötelezettségvállalással megemelt – keretre megkötöttük a szerződéseket.
- A támogatások kifizetése a 2007-es évben a korábbiaknál jóval jelentősebb mértéket öltött. A négy év alatt a kedvezményezetteknek összesen kifizetett támogatás közel 40%-át 2007-ben fizettük ki.
- Az uniós források felhasználhatósági szabálya értelmében („n+2”-es szabály) a rendelkezésre álló teljes uniós keretet akkor tudjuk felhasználni, ha az összeget – miután a kedvezményezetteknek az elszámolt számlák alapján kifizettük – a közösségi jogszabályban előírt határidőn belül az Uniótól igényeltük (lehívtuk). A 2007. évi második n+2-es határt Magyarország az előző évhez hasonlóan elérte, így nem került sor forrásvesztésre.

Az I. NFT 2007. évi pénzügyi előrehaladását⁵ az alábbiak jellemezték:

- A kötelezettségvállalások értéke az év végére meghaladta a 719 milliárd forintot, a hároméves keret 107%-át⁶. Ebből – az operatív programok életútjának megfelelően – csupán 16 milliárd forint kötelezettségvállalásra került sor 2007-ben.
- A hatályba lépett támogatási szerződések értéke meghaladta a 712 milliárd forintot, a hároméves keret 106%-át. A 2007-ben megkötött szerződések összértéke 52 milliárd Ft volt.
- A kifizetett támogatás az év végére elérte az 566 milliárd forintot, ami a hároméves keret több mint 84%-a. 2007-ben 205 milliárd Ft kifizetés történt, ami javarészt tényleges teljesítésen alapuló, ún. számlalapú kifizetés volt. A három év alatt számlalapú kifizetett támogatás elérte az 521 milliárd Ft-ot, a keret 78%-át.
- A hazai költségvetés szempontjából is fontos, hogy az Európai Bizottság a lehívott összegeket gyorsan, általában egy-másfél hónapon belül átutalja. Az I. NFT-ben meghatározott 503 milliárd forintnyi uniós forrásból 2008 elejéig összesen több mint 416 milliárd forint érkezett Magyarországra (az uniós keret 82%-a), amelyen belül a Brüsszel által automatikusan folyósított előleg értéke közel 79 milliárd forint (az uniós keret 16%-

³ A számadatok előzetes adatok, a végleges adatokat a zárszámadási törvény tartalmazza.

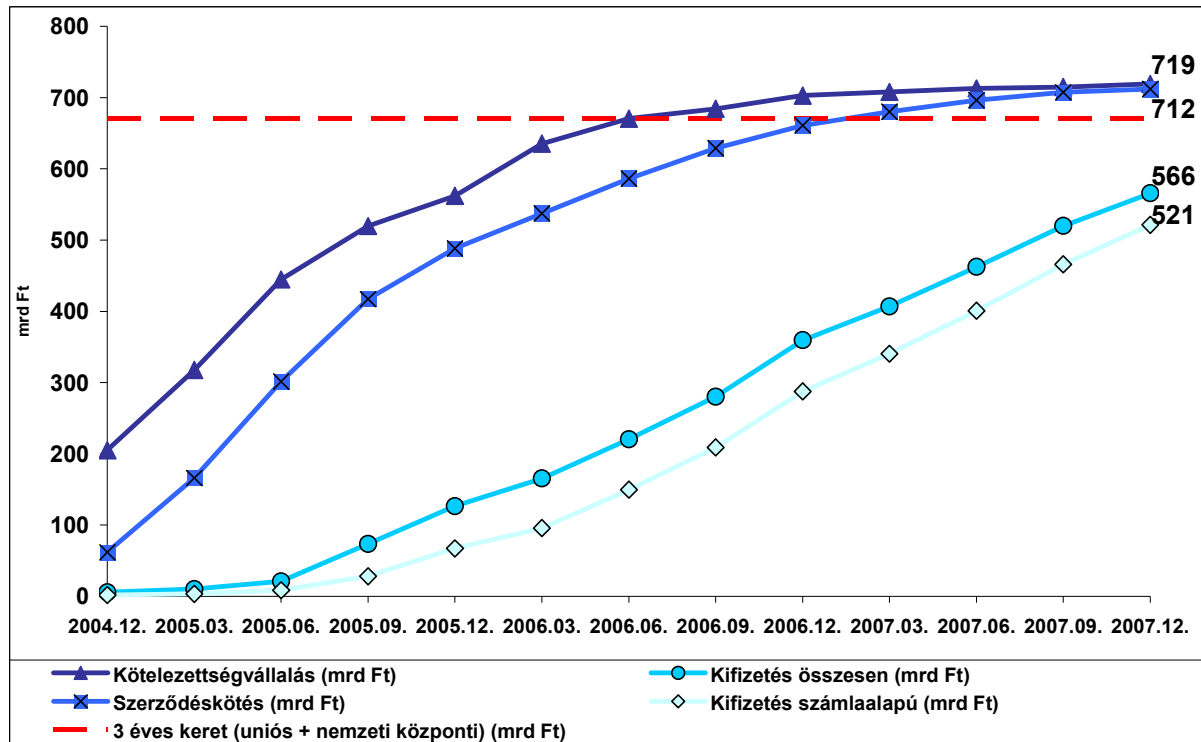
⁴ Az adatok forrása: NFÜ, EMIR (Egységes Monitoring Információs Rendszer)

⁵ Ahol ez másképpen nincs jelölve, a forint adatok az uniós és a hazai (nemzeti) központi költségvetési forrásokat együttesen tartalmazzák. Az adatok forrása: NFÜ, EMIR.

⁶ Az alkalmazott árfolyam: 255 Ft / euró.

a); a benyújtott igénylés alapján folyósított időközi utalás értéke több mint 337 milliárd forint (az uniós keret 66%-a).

1. ábra – Kötelezettségvállalások, szerződéskötések és kifizetések alakulása (2007)

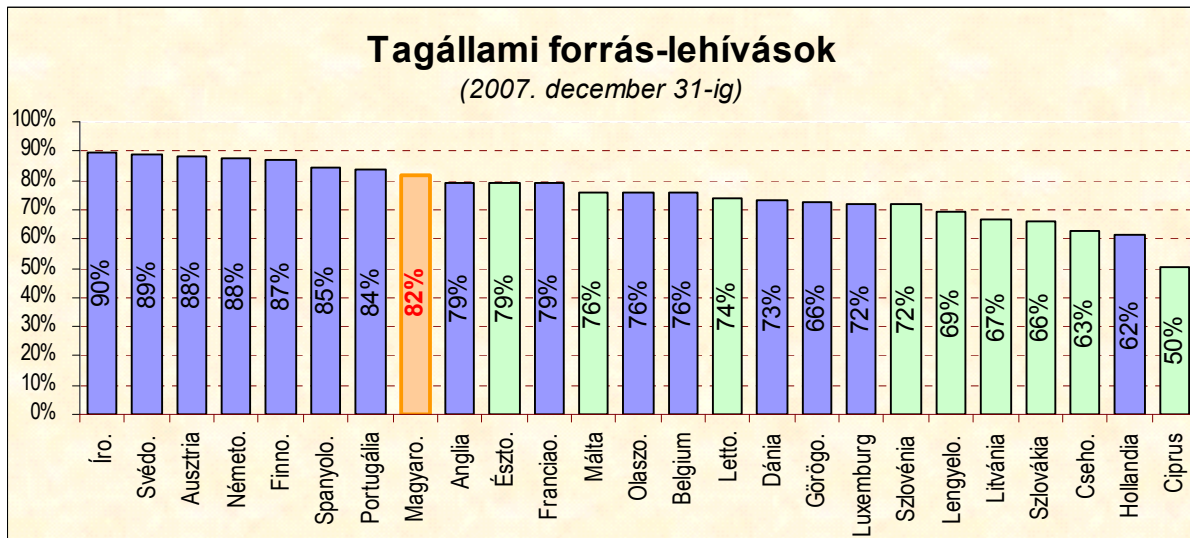

Adatforrás: NFÜ, EMIR

A Bizottság 2007. december 31-i zárónappal közzétett hivatalos adatai szerint az új tagállamok közül Magyarország áll a legjobban a 2004-2006-os időszak forrásainak lehívása terén. A Bizottság által 2007 végéig átutalt⁷ források tekintetében hazánk 81,5%-os teljesítményével a tagállamok közül a nyolcadik (az első Írország 89,6%-os teljesítménnyel), a velünk együtt 2004-ben csatlakozott 10 tagállam közül pedig az első helyen szerepelünk.

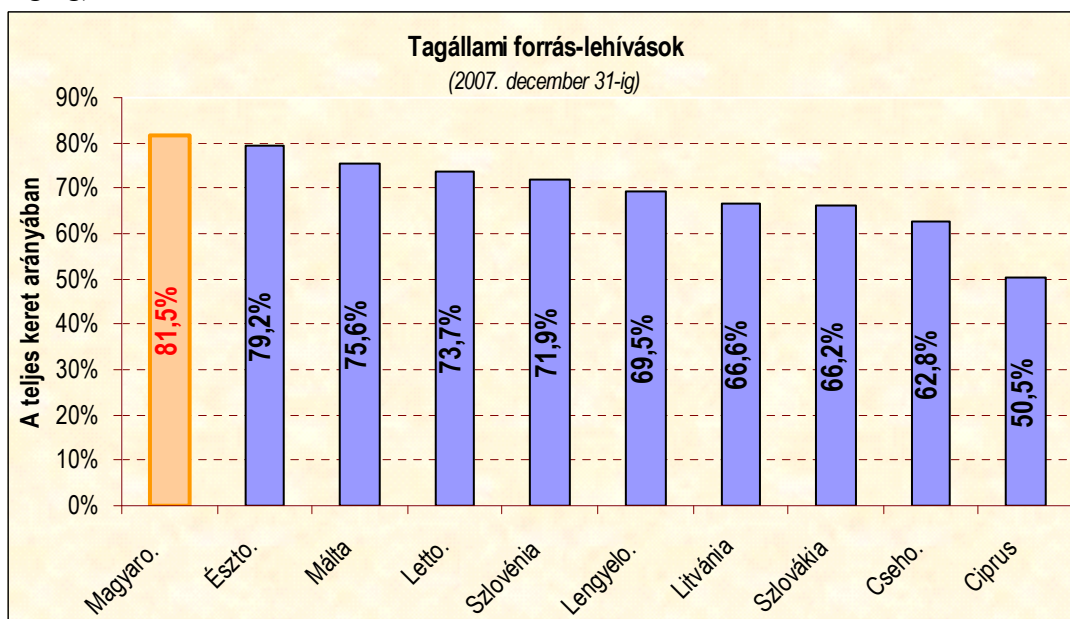
⁷ A Bizottság most közölt számaiban csak a már átutalt összegek szerepelnek. Ebbe beletartozik a Bizottság által adott előleg is, amire átutalásigénylést nem kell benyújtani. A számlalapú kifizetésekkel ezt az összeget a programok zárásáig kell tudni „lefedezni”.

2. ábra – A tagállamok uniós forráslelívása (strukturális alapok 2007 végéig)

Adatforrás: Európai Bizottság

3. ábra – A tíz 2004-ben csatlakozott tagállam uniós forráslelívása (strukturális alapok 2007 végéig)

Adatforrás: Európai Bizottság

Új Magyarország Fejlesztési Terv

Magyarország 2007-2013-as, összesen 15 operatív programját (OP) az Európai Bizottság 2007. szeptember 13-ig elfogadta.

A 2007-2013-as operatív programok keretei

		2007-2013-as keret 85% uniós + 15% hazai államháztartási forrás	
		M euró	Mrd Ft (248-as árfolyamon)
Ágazati OP-k	Gazdaságfejl. OP	2 936	728
	Közlekedés OP	7 322	1 816
	Társadalmi megújulás OP	4 097	1 016
	Államreform OP	172	43
	Elektronikus közigazgatás OP	422	105
	Társadalmi infrastruktúra OP	2 293	569
	Környezet, energia OP	4 916	1 219
Regionális OP-k	Nyugat-Dunántúl fejl. OP	546	135
	Közép-Dunántúl fejl. OP	598	148
	Dél-Dunántúl fejl. OP	830	206
	Dél-Alföld fejl. OP	881	218
	Észak-Alföld fejl. OP	1 147	284
	Észak-Magyarország fejl. OP	1 063	264
	Közép-Magyarország OP	1 726	428
	Végrehajtás OP	371	92
ÚMFT összesen		29 319	7 271

Adatforrás: NFÜ, operatív programok

Az akcióterveket – amelyekben két évre előre az OP-k végrehajtásának a tervezése történik – a Kormány jóváhagyta, az OP-k végrehajtását felügyelő monitoring bizottságok alakuló ülésüket megtartották, így az ÚMFT végrehajtása 2007-ben indulhatott. A megvalósítás első évében a támogatási konstrukciók indításán, vagyis a pályázati kiírások meghirdetésén, a kiemelt projektek Kormány általi elfogadásán volt a hangsúly. Az ÚMFT indításától 2008. január elejéig összesen 185 pályázati kiírás jelent meg, ezen belül 122 kiírásra már be is lehetett nyújtani pályázatot. A pályázási lehetőséggel valamennyi esetben éltek az érintettek, összesen több mint 7 200 pályázat érkezett be, ugyanakkor támogató döntés 14 kiírásnál, kb. 2800 projekt esetében született (ezek elsősorban normatív jellegű támogatások). Csekély összegű, de az intézményrendszer működésének igazolása szempontjából nagy jelentőségű kifizetés a 2007-es évben is történt.

Mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások

A 2007. évben agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra a következő összegek kerültek kifizetésre:

ÚMVP: 14,6 mrd Ft EU (EMVA) + 4,2 mrd Ft hazai

NVT: 53,4 mrd Ft EU (EMOGA Garancia) + 12,4 mrd Ft hazai

Közvetlen támogatások 139,7 mrd Ft EU (EMOGA Garancia) + 62,1 mrd Ft hazai

AVOP: 7,3 mrd Ft EU (EMOGA Orientáció) + 2,4 mrd Ft hazai

Az AVOP nem az FVM költségvetési fejezetében jelenik meg. 2007. évben az FVM fejezetében szereplő összes, társfinanszírozással történt kifizetés (EMOGA+EMVA) 117,4 mrd Ft volt, ebből a közösségi forrás 32,1 mrd Ft, a hazai 85,3 mrd Ft. A látszólagos negatív EU-hazai mérleg oka, hogy a belpiaci intézkedéseken belül negatív összeg keletkezett a cukorszerkezet-átalakítási alapba a tagállam által a cukorgyáraktól beszedendő és az EU költségvetésébe befizetendő összeg miatt, az intervenció kapcsán pedig a készletértékesítés jogcímeinél (gabona, cukor) az értékesítésből befolyt összegek miatt keletkezett negatív összeg.

2007. május 1-től csak az uniós előírásoknak mindenben megfelelő támogatási programok működése esetén adható nemzeti forrásból támogatás. A támogatások jóváhagyási rendszere alapján működtetünk de minimis szabályozások, mentesítési rendelet alapján, illetve az iránymutatás alapján notifikációs eljárás keretében jóváhagyott támogatási konstrukciókat.

A 2007. évben az alábbi nemzeti támogatási jogcímcsoportok és jogcímek kerültek meghirdetésre és működtetésre:

- Erdészeti feladatokra 7.246,5 millió forint támogatás került kifizetésre.
- A termőföldvédelem támogatása, az állattenyésztési feladatok támogatása előirányzatok az EU szabályoknak megfelelő de minimis rendeletek alapján kerültek felhasználásra 726,0, illetve 686,3 millió forint összeg mértékéig.
- A halgazdálkodás és a vadgazdálkodás támogatására a 428,8 és 424,9 millió forintos előirányzat felhasználásra került.
- A fejlesztési típusú támogatások 3.388,8 millió forint előirányzata nagyrészt a 2004. május 1-je előtt megkezdett ültetvénytelepítések, továbbá a gépvásárlások és lízing, valamint egyéb beruházások kamatterhei támogatását biztosította.
- A folyó kiadások és jövedelemtámogatások előirányzata (98.672,7 millió forint) nagyságrendjénél fogva meghatározó szereppel bír a nemzeti támogatások között. A kifizetés 97.376,2 millió forint volt, amelyből a kiegészítő területalapú támogatás (top-up) összege – a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv előirányzatából fizetett 14.953,2 millió forinton felül – 59.156,2 millió forint volt, az összes kiadás 60,7%-a.
- A nemzeti agrár kárenyhítés 500,0 millió forint eredeti előirányzatát a rendkívüli időjárás miatt, a gazdálkodók által befizetett 530,8 millió forinton kívül, 5.000,0 millió forinttal egészítette ki a Kormány. A rendelkezésre álló összeg 90%-a, 5.419,8 millió forint előlegként került kifizetésre 2007 decemberében.
- Az állat- és növénykártalanítás felülről nyitott 500,0 millió forintos előirányzata 1.419,4 millió forintra teljesült.

Az árfolyamkockázat és EU által nem térített kiadások eredeti 4.000,0 millió forint előirányzatát 60,7 millió maradvány és a fejezeti egyensúlyi tartalékból átcsoportosított 4.800,0 millió forint, a költségvetés tartalékából átadott 2.136,0 millió forint előirányzat növelte. Ezen felül, az árfolyamváltozások eredményeként realizált bevétel 1.403,2 millió forint volt. Az így létrejött 12.399,8 millió forint forrást egészítette ki a Kormány az átcsoportosított 21.159,9 millió forinttal.

ISPA/Kohéziós Alap⁸

A Kohéziós Alapból 1 500 millió eurós közösségi támogatás áll rendelkezésünkre a 2000-2006-os időszakban, melynek felhasználására 2010. december 31-ig van lehetőség. A korábbi évek növekedését folytatva az alábbi eredményeket érték el a Kohéziós Alapból támogatott projektek 2007. december 31-én:

- a kiviteli szerződéssel való lekötés közlekedési projekteknél a várható összköltség EU támogatási részének 83%-át, környezetvédelmi projekteknél pedig a 65%-át érte el;
- a közlekedési szektorban a KA támogatási keret 49,08%-át, a környezetvédelmi szektorban pedig 34,66%-át fizették ki az elvégzett teljesítményekkel arányosan a kivitelezők részére.
- A kifizetett támogatásoknak az Európai Bizottság felé való elszámolása eredményeképpen 2007-ben összesen 205 millió € támogatás átutalására került sor. Ezzel a támogatási keret 45%-ára nőtt a Brüsszel felé leigazolt és onnan átutalt támogatási összeg. A 2010-ig fennálló 3 évben így – leegyszerűsítve – a támogatás 30%-át kell még lehívunk, mivel az utolsó 20% átutalására a projektek zárása után kerül sor.

Mindkét szektor gyakorlatilag megismételte a 2006. év eredményeit mind a szerződéskötés, mind a kifizetés tekintetében. 2008-ban a kivitelezések előrehaladásával gyorsulást várunk a kifizetések terén. A kifizetések elszámolása Brüsszel felé ütemesen követi a kifizetéseket, az előrejelzetnél lassabb lehívás tehát egyértelműen a vállalkozói számlák vártnál ritkább beérkezésének következménye. Számlakifizetési késések szintén nem jellemzőek a rendszerben.

2008 feladata lesz a projektek zárására való felkészülés. Eddig csak egy projektet zártunk le (Győr, szennyvízkezelés), a Bizottság 2008. január 23-án átutalta a projekt támogatásának utolsó 20%-át. Emellett a közlekedési szektorban az Irányító Hatóság folytatja a 2007-ben megkezdett, a környezetvédelmi szektor kritikus projektjeire pedig kiterjeszti a válságmonitoringot annak érdekében, hogy az összes KA-projekt megvalósítása folytatódjon. Szintén fontos feladat a 2008. évre a projektek üzemeltetési struktúrájának átvilágítása, mellyel kapcsolatosan rendszeres a beszámoltatás a Monitoring Bizottság ülésein.

Interreg program⁹

2007. év folyamán a négy határ menti programban (Magyarország-Szlovákia-Ukrajna, Szlovénia-Magyarország-Horvátország, Ausztria-Magyarország és Magyarország-Románia-Szerbia-Montenegró) 229,6 millió Ft előlegként, míg 7 853,9 millió Ft utólagos finanszírozásként, vagyis összesen 8 083,5 millió Ft került kifizetésre. A programok keretében megvalósuló 384 pályázat közül 2007. évben 120 került lezárásra.

2007. végére valamennyi INTERREG IIIA programunkban sikerült a 2005. évre allokált közösségi támogatásnak megfelelő összeget – 125-150%-on teljesítve – elszámolni a Bizottság felé.

Az INTERREG IIIB (transznacionális együttműködés) programban közösen meghatározott területfejlesztési prioritásokhoz kötődően az utolsó (negyedik) pályázati körben jóváhagyott 41 pályázat közül 26-ban vesz részt magyar partner, egy esetben projektvezetőként. A programban társfinanszírozásként összesen 61,6 millió Ft került kifizetésre.

---

⁸ Adatok forrása: NFÜ, EMIR.

⁹ Adatok forrása: NFÜ, IMIR (Interreg Monitoring Információs Rendszer).

Az INTERREG IIIC Interregionális Együttműködési Programban a négy pályázati körben jóváhagyott projektek közül 69-ben vesz részt magyar partner – ezek közül három esetben magyar a projektvezető. A 69 projektben összesen 96 magyar partner vesz részt. A programban társfinanszírozásként összesen 61,5 millió Ft került kifizetésre.

Európai Területi Együttműködés Programok előkészítése¹⁰

Magyarország részvételével hét határ menti program (4 ERFA, 2 IPA, 1 ENPI), 2 transznacionális program és négy interregionális (INTERREG IVC, URBACT, ESPON, INTERACT) program valósul meg, ezek közül 5 határ menti és egy transznacionális program esetében Magyarországon kerül felállításra a programok közös intézményrendszere (Irányító Hatóság, Igazoló Hatóság, Ellenőrző Hatóság, Közös Szakmai Titkárság).

A 7 határ menti program a Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Románia, Magyarország-Szerbia, Magyarország-Horvátország, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna, valamint a Szlovénia-Magyarország és az Ausztria-Magyarország programok. A 2007-es év ezen programok teljes kidolgozása és a pályázati kiírásokra való felkészülés jegyében telt. A szomszédos országokkal és a határ menti megyék bevonásával bilaterális programozói munkacsoportülések, úgynevezett Task Force-ok munkája keretében véglegesítésre került valamennyi program programdokumentuma. 2007 decemberében az Európai Bizottság jóváhagyta a román, a szlovák, az osztrák és a szlovén határ menti programokat. A horvát és szerb programok jóváhagyása 2008 első negyedévében megtörtént, míg az ukrán négyoldalú program elfogadására előreláthatóan 2008 harmadik negyedévében kerülhet sor.

A transznacionális együttműködés esetében az INTERREG IIIB CADSES Program (Central Adriatic Danubian South-Eastern European Space - Közép-Európai-Adriai-Dunai-Délkelet-Európai Térség) 2007-2013 között 2 részre oszlik, a Délkelet-Európai Transznacionális Együttműködési Program 16 ország és a Közép-Európai Transznacionális Együttműködési Program 8 ország részvételével. Magyarország mindkét programnak teljes területével tagja lesz, a Délkelet-Európai Program esetében pedig a program közös intézményrendszere Magyarországon került felállításra. Mindkét transznacionális program operatív programja a részt vevő tagországok közös munkája nyomán a 2007. évben elkészült, az operatív programokat az Európai Bizottság 2007 végéig szintén elfogadta.

Az INTERREG IIIC Interregionális Program folytatásaként 2007 és 2013 között az INTERREG IVC Program került kidolgozásra, melynek operatív programját az EU Bizottság 2007 szeptemberében elfogadta. Az INTERREG IVC Program a regionális fejlesztési politika hatékonyságának növelését tűzte ki célul a regionális és a helyi hatóságok közötti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzésén keresztül. A programban részt vehet az EU valamennyi tagállama, valamint Norvégia és Svájc. Jelen programozási időszakban ez volt az első program Magyarország részvételével, melyben meghirdetésre került (2007. szeptember 21-én) a pályázati kiírás 2008. január 15-i beadási határidővel.

Az URBACT II 2007-2013 Program, melynek keretében a városok nem földrajzi, hanem tematikus alapon szerveződnek, legfontosabb feladata a legjobb gyakorlat megismertetése a városfejlesztés terén. Az operatív programot az Európai Bizottság 2007 októberében elfogadta.

---

¹⁰ Adatok forrása: NFÜ

Az ESPON 2013 Program egy Európai Területi Tervezési Megfigyelő Hálózatot hoz létre, melynek keretében kutatóhelyek alkalmazott kutatásaira, európai területi trendek, perspektívák és politikai hatások elemzésére kerül sor. Az operatív programot az Európai Bizottság 2007 novemberében elfogadta.

Az INTERACT II alapvető célja, hogy elősegítse az Európai Területi Együttműködési Programok és lehetőség szerint az EU külső határain induló előcsatlakozási programok minél eredményesebb végrehajtását a részt vevő kulcsszereplők tapasztalatainak hasznosítása révén.

Phare-programok forrásainak felhasználása

A Csatlakozási Okmány értelmében Magyarország a Phare-programból a csatlakozást megelőző utolsó teljes évig – azaz 2003-ig – részesedhetett. Az utolsó, 2003. évi allokációból támogatott projektek szerződéseit 2005. november 30-ig megkötötték, az utolsó kifizetéseket 2006. év végéig lebonyolították. A Phare-projektek Európai Bizottság általi hivatalos záró auditjai jelenleg is folyamatban vannak.

Átmeneti Támogatás (Transition Facility)

A csatlakozás időpontja és 2006 vége közötti időszakban az Európai Unió ideiglenes pénzügyi támogatást (a továbbiakban: Átmeneti Támogatás) nyújt az új tagállamoknak a közösségi jogszabályok végrehajtása és érvényesítése terén igazgatási kapacitásaik fejlesztésére és megerősítésére, valamint a bevált gyakorlatok kölcsönös cseréjének előmozdítása érdekében. Az Átmeneti Támogatás mind célkitűzései, mind eljárásrendje tekintetében a Phare-program intézményfejlesztési fejezete továbbélésének tekinthető. A nettó 35,83 millió eurós EU-s támogatási összeghez a 3 éves nemzeti társfinanszírozás értéke meghaladja a nettó 11 millió eurót. 2007. december 31-ig a teljes allokáció 70%-a lekötésre került, és a leszerződött összeg 63%-át fizették ki.

Az Átmeneti Támogatás 2004-2006-os években programozott projektjei eltérő megvalósítási szakaszokban vannak. A 2004-es allokációból finanszírozott projektek szerződéseit 2006-ban megkötötték, azok teljesítése 2007. év végéig megtörtént, a végső kifizetések folyamatban vannak, a kifizetési határidő 2008. május 31. A 2005-ös allokációból támogatott projektek szerződéseit 2007. december 15-ig aláírták, a tevékenységeket 2008. december 15-ig kell befejezni. A kifizetési határidő 2009. június 15. A 2006-os projektek szerződéseit 2008. december 15-ig kell aláírni. A teljesítésre további 1 év áll rendelkezésre. A kifizetéseket 2010. június 15-ig kell lebonyolítani.

Schengen Alap program forrásai

A schengeni térséghez történő csatlakozás elősegítése – különösen a külső határ védelme – érdekében az Európai Unió jelentős pénzügyi támogatásban részesítette a csatlakozó országokat, köztük Magyarországot. A Schengen Alap hároméves időtartamra (2004-2006) folyó áron – a keletkező kamatokkal együtt – 169,8 millió euró pénzügyi támogatást jelentett Magyarország számára, amelyet a Bizottság évente, három közel egyenlő részletben biztosított.

A Kormány 2007 novemberében módosította a Schengen Alap felhasználásáról szóló rendeletet¹¹. A módosítás fő célja az volt, hogy a költségigazolási tevékenység lebonyolításával kapcsolatos szabályozás kerüljön további pontosításra, az éves költségigazolási tevékenység részletesebb szabályainak tisztázásával, a pénzügyi nyilvántartáshoz kapcsolódó szabályok pontosítása is megtörtént, illetőleg átvezetésre kerültek az intézményrendszerhez kapcsolódó változások.

Az Európai Unió Bizottságához 2007. június 30-i határidővel a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség megküldte a 2006. évi pénzügyi teljesítésről és lebonyolításról szóló 2006. évi Időközi Jelentést.

A Bizottság 2007. december 3-5-e között előzetes ellenőrzést folytatott le Magyarországon az érintett intézményeknél, amely a Bizottság felkészülését szolgálta a 2008 őszén esedékes auditra.

A 2007. szeptember 30-i teljesítési határidő lejárt, a fejlesztések 99,8%-a megvalósult, a 2007. december 31-i kifizetési határidőt sikeresen teljesítettük. Az Európai Unió által biztosított pénzügyi forrás döntő mértékben járult hozzá hazánk sikeres schengeni csatlakozásra való felkészüléséhez.

EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok program forrásai

Az EGT-norvég pályázati pénzalapok létrehozásával a donorországok legfőbb célja az volt, hogy elősegítsék a Magyarországgal való együttműködést, a gazdasági és társadalmi szervezetek közötti partnerségi kapcsolatok létrejöttét, ezzel is hozzájárulva hazánkban – és ezen keresztül Európában – az életszínvonal növeléséhez, valamint a társadalmi kohézió erősítéséhez.

A donorországok – Norvégia, Liechtenstein és Izland – együtt, és Norvégia önállóan is, 2005-ben kötötték meg hazánkkal azokat a megállapodásokat, amelyek alapján létrejöhetnek a 2006-tól meghirdetett támogatási programok. A 2004-ben csatlakozott tagállamoknak, valamint Görögországnak, Spanyolországnak és Portugáliának nyújtott támogatásból hazánk részesedése bruttó 135 millió euró.

E forrásokra kiírt pályázati lehetőségek harmadik (utolsó) pályázati felhívása 2007 júniusában jelent meg. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség ezen utolsó körben a pályázók adminisztratív és anyagi terheinek csökkentése érdekében egy új, kétkörös pályáztatási rendszert vezetett be.

A pályáztatási rendszer átalakításával párhuzamosan a program végrehajtásáról szóló 242/2006. (XII. 5.) Korm. rendelet módosításra került. Az átalakított pályáztatási rendszer első fordulója 2007. szeptember 24-én zárult le, amelyre több mint 1500 db projekt koncepció érkezett be az NFÜ-höz. A projekt koncepciók formai és tartalmi értékelését követően a Projekt Döntő Bizottság 2008. február végéig kiválasztotta azt a hozzávetőleg 150 db pályázatot, amelyek benyújtói lehetőséget kapnak arra, hogy egy későbbi második körben, immáron részletesen kidolgozott, háttéranyagokkal és alátámasztó dokumentációkkal ellátott projektként tovább pályázzanak a programban még rendelkezésre álló mintegy 45 millió euró forrás elnyerésére.

---

¹¹ Schengen Alap felhasználásának pénzügyi tervezési, lebonyolítási és ellenőrzési rendjének kialakításáról szóló 179/2004. (V. 26.) Korm. rendelet módosításáról szóló 306/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet

A fenti források mellett 2008 második negyedévében egy 6,5 millió euró összegű NGO Alap kerül meghirdetésre, amelynek keretében kisebb méretű (10 000 - 250 000 euró) projektek támogatására lesz lehetőség civil szervezetek számára.

2007 folyamán megkezdődött a korábbi pályázati körök jóváhagyott projektjeinek végrehajtása a program célkitűzéseivel összhangban. A donorállamok a programban eddig összesen 15 db hazai oldalról támogatásra javasolt projektre vonatkozóan hoztak jóváhagyó döntést (támogatás: 15 700 000 euró), 46 db további projekt esetében pedig a jóváhagyás 2008-ban várható.

A program által támogatásban részesülő projektekre vonatkozóan a szerződéseket Magyarországnak 2009. április 30-ig kell megkötnie a donorállamokkal.

Svájci felzárkóztatási hozzájárulás

Az Európai Unió és Svájc 2006. február 27-én kétoldalú megállapodást kötött, amelynek értelmében Svájc a tíz 2004-ben csatlakozott ország részére 5 éven át összesen 1 milliárd svájci frank értékben fejlesztési hozzájárulást biztosít. Ebből Magyarország részesedése bruttó 130.738.000 svájci frank – vagyis 21,7 milliárd forint. Az együttműködési program célja kettős. Egyrészt az Európai Unió tagállamai közötti, másrészt az érintett országok belső viszonyaiban tapasztalható egyenlőtlenségeket kívánja csökkenteni.

A kétoldalú megállapodás előkészítéséért magyar részről a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség felelt. Az érintett szaktárcák és a civil szféra képviselőinek bevonásával zajló tárgyalássorozat, amely a program Magyarországon követendő prioritásait és a rendelkezésre álló források felhasználásának kereteit határozta meg, 2007 szeptemberében ért véget. A tárgyalások eredményeképpen született megállapodás végleges szövegét a Svájci Államtanács és a magyar Kormány is jóváhagyta.

A 2007. december 20-án Svájc és Magyarország között ünnepélyes keretek között megkötésre került Keretmegállapodás alapján a program lebonyolítása 2008-ban indulhat meg, az első pályázati kiírások 2008 nyarán várhatók.

b.) A közösségi jog alkalmazásával összefüggő kérdések

i.) Jogharmonizációs kötelezettségek teljesítése

Az Európai Unió tagállamaival, így Magyarországgal szemben is alapvető követelmény, hogy az uniós szabályok megfelelő alkalmazása érdekében teljesítsék a jogharmonizációs feladatokat. E feladatok a folyamatosan változó közösségi szabályok átvételéhez igazodnak, az azokban meghatározott határidők figyelembevételével. A jogharmonizációs kötelezettségek határidőben és megfelelő tartalommal való teljesítésének elmulasztása kötelezettségszegési eljárás megindítását vonhatja maga után, amelyben végső soron az Európai Bíróság megállapíthatja a kötelezettségszegést és a tagállamot a közösségi jognak megfelelő magatartásra, illetve – a kötelezettségszegés további fenntartása esetén – jelentős összegű kényszerítő bírság, illetve átalány jellegű bírság megfizetésére kötelezheti. Hangsúlyozni szükséges, hogy a jogharmonizáció fontosságát az adja, hogy Magyarország a többi uniós országgal közösen elfogadott szabályozási környezet megfelelő alkalmazásával hozzájáruljon a közös célkitűzések megvalósításához, a négy szabadság érvényesüléséhez, a

közösségi politikák egyenlő feltételek, jogok és kötelezettségek mellett való érvényesüléséhez.

A jogharmonizációs kötelezettség folyamatos és jelentős jogalkotási feladatot ró a Kormányra és az Országgyűlésre. A 2007. év folyamán számos jogharmonizációt szolgáló törvény, rendelet kihirdetése történt meg.

2007-ben kihirdetett jogharmonizációs célú nemzeti jogszabályok

2007. január 1. és 2007. december 31. között kihirdetett, jogharmonizációs célú hazai jogszabályok					
	<i>törvény</i>	<i>kormányrendelet</i>	<i>miniszteri rendelet</i>	<i>egyéb</i>	<i>összesen</i>
<i>új</i>	69	93	191	-	353
<i>módosított</i>	85 (+ 1 tvr)	61	91	-	237 (+ 1 tvr)
Átültetett/végrehajtott uniós jogi aktusok:					
<i>irányelv</i>	<i>rendelet</i>	<i>határozat</i>	<i>kerethatározat</i>	<i>ajánlás</i>	<i>összesen</i>
246	199	69	6	2	522

Az Európai Bizottság általában háromhavonta tesz közzé összehasonlító adatokat a közösségi irányelvek átültetéséről. A Bizottság utolsó ilyen összehasonlítása 2008. február 11-én készült, mely szerint Magyarország a 4-8. helyen (az átültetendő irányelvek számát figyelembe véve az ötödik helyen) áll. Az összes hatályban lévő 1709 irányelv közül 1696 irányelvet ültetett át, így átültetési rátája 99,24% (13 irányelv teljes átültetése hiányzik).

Az irányelvek átültetését számszerűen mutató összehasonlítások mellett a Bizottság félévente hozza nyilvánosságra az ún. *belső piaci eredménytáblát*, mely az Unió belső piaci szabályainak alkalmazását, tagállami végrehajtását értékeli, beleértve a belső piaci irányelvek nemzeti jogba való átültetését, így a tagállami kötelezettségek teljesítését. A Bizottság 2008. február 14-én tette közzé a legújabb, 2007 végi adatokat tartalmazó eredménytábláját, amely szerint a belső piaci irányelvek tekintetében Magyarország átültetési deficitje 1,2%. Ez azt jelenti, hogy a 2007. október 31-én hatályban lévő 1630 belső piaci irányelvből Magyarország 2007. november 10-ig 19-et nem ültetett át. Ezzel teljesítette az Európai Tanács 1,5%-os hiánycélértéket. Az elmúlt évek teljesítménye kapcsán fontos kiemelni, hogy Magyarország esetében nincs olyan irányelv, melynek átültetési határideje több mint két éve lejárt.

Az EU 27 tagállamának átültetési hiánya 2007 végén – 1630 irányelv (tagállamok teljesítménye szerint)

Tagállam	SK	DK	LV	LT	NL	SI	BG	RO	DE	AT	MT	EE	ES	SE	UK	FR	IE	HU	FI	BE	CY	IT	EL	PL	PT	LU	CZ
Átültetési hiány (%)	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,7	1,7	2,3	2,8	3,4	
Irányelvek száma	9	10	10	10	11	12	13	13	14	14	15	17	17	17	17	18	19	19	19	20	20	22	27	27	37	45	55

A fentiek alapján megállapítható, hogy Magyarország a közösségi jogszabályok átültetésében és alkalmazásában jól és eredményesen teljesít.

ii.) A Magyarország ellen indított kötelezettségzegési eljárások

Az Európai Bizottság feladata, hogy a szerződések őreként ellenőrizze a tagállamok közösségi jogból eredő kötelezettségeinek teljesítését. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy tagállam megszegte a közösségi jogból származó kötelezettségét, azaz nem vagy nem megfelelően ültetett át, vagy nem megfelelően alkalmazott egy közösségi jogszabályt, vagy pedig

elmulasztott teljesíteni valamely közösségi normából származó közvetlen feladatot (például jelentéstételi vagy bejelentési kötelezettséget), kötelezettségszegési eljárást indít ellene. Fontos kiemelni, hogy a folyamatban lévő kötelezettségszegési eljárások száma a közösségi jogszabályok által meghatározott átültetési határidők, illetve a magyar jogalkotás függvényében folyamatosan változik.

A kötelezettségszegési eljárások egyik csoportjába a közösségi jogszabályok átültetésének hiánya miatt indított eljárások tartoznak, melyekben a Bizottság megállapítja, hogy valamely közösségi norma – főszabályként irányelv – belső jogrendbe való átültetése nem történt meg, vagy legalábbis a közösségi normában meghatározott határidőn belül a tagállam nem jelentette be az átültető nemzeti jogszabályt. Amennyiben a tagállam bejelenti az átültető jogszabályt, a Bizottság lezárja az eljárást.

A csatlakozás időpontjától 2008. február végéig a Bizottság Magyarországgal szemben közösségi jogszabály átültetésének elmaradása miatt 153 eljárást indított, amelyek közül 123-at időközben lezárt. 2008. február 25-én 30 eljárás volt folyamatban: 21 hivatalos felszólítás, kilenc indokolt vélemény szakaszban.

Az átültető jogszabályok notifikációjának elmulasztása miatt indított kötelezettségszegési eljárások összesen a csatlakozás óta (2004. 05. 01. – 2008. 02. 25.)				
Megindított eljárás	Lezárt eljárás	Folyamatban lévő eljárás		
153	123	30		
		Hivatalos felszólítás	Indokolt vélemény	A Bizottság által megindított, folyamatban lévő bírósági eljárás
		21	9	
		Az eljárás lezárását kértük 7 esetben.	Az eljárás lezárását kértük 4 esetben.	

A kötelezettségszegési eljárások másik csoportja esetében a Bizottság tartalmában vizsgálja egy közösségi jogszabály átültetését, alkalmazását. Ezekben az esetekben a tagállami jog és a közösségi jog összhangját elemzi, és lehetőséget ad a tagállamnak arra, hogy ezzel kapcsolatos álláspontját kifejtse. A kötelezettségszegési eljárás lezárul, amennyiben a Bizottság megállapítja, hogy a tagállam teljesítette a közösségi jogból fakadó kötelezettségét. Ellenkező esetben a Bizottság végső soron az Európai Bíróság előtt eljárást indíthat a tagállam ellen.

2004. május 1. és 2008. február vége között Magyarországgal szemben a Bizottság összesen 59 tartalmi kötelezettségszegési eljárást indított, amelyek közül 26-ot időközben lezárt. 2008. február 25-én 33 eljárás volt folyamatban, ezek közül 26 hivatalos felszólítás, hét pedig indokolt vélemény szakaszban.

Az átültető jogszabályok vizsgálata során észlelt közösségi joggal ellentétes szabályozás miatt indított eljárások száma összesen a csatlakozás óta (2004. 05. 01. – 2008. 02. 25.)				
Megindított eljárás	Lezárt eljárás	Folyamatban lévő eljárás		
59	26	33		
		Hivatalos felszólítás	Indokolt vélemény	A Bizottság által megindított, folyamatban lévő bírósági eljárás
		26	7	
		Az eljárás lezárását kértük 18 esetben.	Az eljárás lezárását kértük 2 esetben.	

Összehasonlítva más tagállamokkal, Magyarországgal szemben kevés eljárás van folyamatban. Az alábbi táblázat, a tagállamok ellen a belső piaci irányelvek körébe tartozó jogszabályok nem megfelelő átültetése vagy alkalmazása miatt indított eljárások számát tartalmazza.

Az irányelvek nem megfelelő átültetése, illetve a belső piaci szabályok nem megfelelő alkalmazása miatt 2007. november 1-jei adatok szerint folyamatban lévő kötelezettségzegési eljárások száma (tagállamok teljesítménye szerint)

Tagállam	IT	ES	FR	DE	EL	PT	BE	UK	IE	AT	PL	NL	SE	MT	FI	LU	CZ	HU	DK	LV	SK	SI	CY	EE	LT	RO	BG
Tartalmi köt.szegési eljárás	134	113	98	89	88	68	66	63	59	59	55	47	45	43	37	36	31	28	26	26	25	23	21	21	18	7	6

A Bizottság 2007 végi adatokat tartalmazó belső piaci eredménytáblájából külön kiemelés érdemel, hogy Magyarország Szlovéniával holtversenyben az első helyen áll a kötelezettségzegési eljárások megoldási idejében. Míg vannak olyan tagországok, ahol az eljárások megoldásához átlagban akár 25 hónap is kell, Magyarország esetében ez 10 hónap.

iii.) Magyarország részvétele az Európai Bíróság előtt folyamatban lévő eljárásokban

Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága a T-310/06. Magyar Köztársaság kontra Bizottság ügyben 2007. november 15-én kihirdetett ítéletében helyt adott a magyar Kormány keresetének, és megsemmisítette a gabonafélék intervenció hivatalkok által történő átvételére vonatkozó eljárások létrehozásáról, valamint a gabona minőségének meghatározására szolgáló, elemzési módszerek megállapításáról szóló 824/2000/EK rendelet módosításáról szóló 1572/2006/EK rendelet kukorica fajsúlyára vonatkozó rendelkezéseit. Az ítélet értelmében a Bizottság megsértette a termelők jogos várakozásait, és nyilvánvaló mérlegelési hibát vétett a rendelet elfogadása során, illetve indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Az ítélet közvetlen hatása az, hogy mindaddig, amíg fennáll a kukoricára vonatkozó intervenció rendszer, a Bizottság nem írhat elő és nem alkalmazhat fajsúlykritériumot az intervencióra felajánlott kukorica vonatkozásában. Fontos kiemelni, hogy az ítélet példaértékű, mivel kimondta, hogy mérlegelési joga gyakorlása során a Bizottság is kötve van az alapvető jogi elvekhez, illetve ahhoz, hogy az elfogadott intézkedések helytálló szakmai bizonyítékokon alapuljanak, és megfelelően számot adjanak az elfogadás indokairól.

2007 júniusában a magyar Kormány kezdeményezte a 2003/87/EK irányelv alapján Magyarország által az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeinek kiosztására

vonatkozóan benyújtott nemzeti kiosztási tervről (NKT) szóló bizottsági határozat megsemmisítését, amely a gazdasági szereplők számára kiosztható kibocsátási egységek össz mennyiségét az NKT-ben szereplő össz mennyiséghez képest mintegy 10,8%-kal alacsonyabb szinten állapította meg (T-221/07. Magyar Köztársaság kontra Bizottság ügy). Az eljárás folyamatban van.

Tagállami kötelezettségzegés miatt Magyarország ellen indított két eljárásban (a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló 2003/109/EK irányelv átültetésének hiánya miatt indított C-30/07., illetve a médiatörvény vételkörzet korlátozására vonatkozó rendelkezései miatt indított C-148/07. számú ügyekben) – tekintettel a közösségi jog és a magyar jog összhangját megteremtő magyar jogszabályok elfogadására – a Bizottság még a Bíróság határozathozatala előtt elállt a keresetétől.

A Bíróság 2007-ben egy olyan eljárásban hozott ítéletet, amelyben előzetes döntéshozatal céljából magyar nemzeti bíróság terjesztett elő kérdéseket. A Bíróság 2007. október 11-én a C-283/06. KÖGÁZ Rt. és társai kontra Zala Megyei Közigazgatási Hivatal Vezetője, valamint a C-312/06. OTP Garancia Biztosító Rt. kontra Vas Megyei Közigazgatási Hivatal Vezetője egyesített előzetes döntéshozatali ügyekben hozott ítéletében – a magyar Kormány álláspontjának igazat adva – kimondta, hogy a magyar helyi iparüzési adó nem ellentétes a közösségi joggal.

A magyar bíróságok 2007-ben egy új előzetes döntéshozatali ügyet kezdeményeztek az Európai Bíróság előtt. A Fővárosi Bíróság előzetes döntéshozatali kérelmet terjesztett elő az Európai Unióról szóló Szerződés 35. cikke alapján a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló 2001/220/IB tanácsi kerethatározat értelmezésével kapcsolatban (C-404/07. Katz-ügy), amelyben a magyar Kormány írásbeli észrevételt tett. Az eljárás folyamatban van.

Ugyancsak folyamatban van az a 2006-ban indult eljárás, amely a gazdasági társaságok székhelyáthelyezésével kapcsolatos (C-210/06. Cartesio-ügy). Ebben az ügyben 2007-ben került sor tárgyalásra, amelyben a magyar Kormány képviseltette magát.

Emellett a magyar Kormány 2007-ben más tagállamok nemzeti bíróságai által kezdeményezett olyan előzetes döntéshozatali eljárásokban is részt vett, melyek a közösségi jog fejlődése vagy a magyar jogalkotás, jogalkalmazás szempontjából meghatározóak.

Jelenleg is folyamatban van a C-345/06. Gottfried Heinrich-ügy, ahol a légi közlekedésben foganatosítandó biztonsági intézkedésekről szóló 622/2003/EK bizottsági rendeletnek az Unió Hivatalos Lapjában ki nem hirdetett – titkos – mellékletének kötelező ereje a kérdés. Hasonlóan folyamatban van a C-455/06. Heemskerk B. V. ügy, amelynek tárgyát a közösségi jogból eredő és a jogvita keretein kívül eső jogalapok hivatalból történő vizsgálata, valamint az állatok szállítás közbeni védelmére és az export-visszatérítésre vonatkozó közösségi jogi rendelkezések értelmezése képezi. A C-393/06. Ing. Aigner-ügy tárgya a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/17/EK irányelv, valamint az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelv bizonyos rendelkezéseinek értelmezése. Magyarország írásbeli észrevételt terjesztett továbbá elő a C-525/06. NV de Nationale Loterij kontra BVBA Customer Service Agency ügyben, amelyben a Bíróság elé terjesztett kérdés arra vonatkozik, hogy összeegyeztethető-e a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó közösségi szabályokkal az olyan szabályozás, amely megtiltja az

olyan közvetítői tevékenység gyakorlását, amely a belga állam felhatalmazásával monopólium keretében szervezett lottójátékban történő csoportos részvételhez szükséges sorsjegyek nyereségszerzési céllal történő árusítása. A C-23/07. és a C-24/07. előzetes döntéshozatali eljárások az ún. Tokaji-ügyekkel, azon belül is a már 2005-ben befejezett C-347/03. előzetes döntéshozatali eljárással, valamint a 2004-ben indult közvetlen keresetekkel azonos jogi problémákat vetnek fel. Az olasz bíróság hét kérdést intézett a Bírósághoz, amelyek az olasz „Tocai friulano” szőlőfajta megnevezés használatának 2007. március 31-től érvényesülő tilalmára vonatkoznak. Magyarország szintén részt vesz a C-297/07. Bourquain-ügyben, amelyben a tagállami bíróság kérdése arra irányul, hogy a Schengeni Megállapodás Végrehajtási Egyezményének 54. cikkében meghatározott „ne bis in idem” elv olyan esetben is alkalmazandó-e, amikor az első elítéléskor olyan büntetést szabtak ki, amely soha nem volt végrehajtható. Magyarország írásbeli észrevétel tételével bekapcsolódott továbbá a C-396/07. Juuri előzetes döntéshozatali ügybe, amelynek tárgyát a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2001/23/EK irányelv értelmezése képezi. 2007. február 15-én hozott ítéletet az Európai Bíróság a C-183/06. RUMA-ügyben, amelyben Magyarország szintén nyújtott be írásbeli észrevételt. Az eljárás tárgya a kombinált nomenklátúra értelmezése, azon belül is egy mobiltelefonhoz való billentyűzetmembrán vámtarifa-besorolása volt. Magyarország írásbeli észrevételt tett továbbá az állami támogatásokkal kapcsolatos C-199/06. sz. CELF-ügyben is, amely az EK-Szerződés 88. cikkének értelmezésére vonatkozott. Ebben az Európai Bíróság 2008. február 12-én hozott ítéletet.

A magyar Kormány 2007-ben a következő megsemmisítési vagy kötelezettségszegési eljárásokba avatkozott be valamelyik fél oldalán.

A magyar Kormány Szlovákiát támogatva beavatkozott az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeinek kiosztására vonatkozó, Szlovákia által a 2003/87/EK irányelv értelmében bejelentett nemzeti kiosztási tervről szóló bizottsági határozat megsemmisítése miatt indított eljárásba (T-32/07. Szlovákia kontra Bizottság ügy), tekintettel arra, hogy maga is keresetet indított a Bizottság ellen e tárgykörben. 2008 februárjában a szlovák kormány visszavonta a keresetét, ugyanakkor beavatkozóként részt vett a magyar eljárásban.

A Bizottság egyes beruházásvédelmi egyezményekkel kapcsolatos tagállami kötelezettségszegés miatt keresetet indított Finnország ellen (C-118/07. Bizottság kontra Finnország), amelybe Magyarország Finnország támogatójaként beavatkozott. 2007-ben folytatódtak a Bizottság által ugyanezen kérdéskörben indított C-249/06. Bizottság kontra Svédország és a C-205/06. Bizottság kontra Ausztria ügyek, amelyekben Magyarország az érintett tagállamokat támogatta.

Az Európai Bizottság 2007-ben két olyan kiemelt jelentőségű ügyben is ítéletet hirdetett, amelyekben Magyarország beavatkozóként vett részt.

A C-273/04. Lengyel Köztársaság kontra Tanács ügyben (tejtámogatási rendszer), amelybe Magyarország Lengyelország oldalán avatkozott be, a Bíróság elutasította Lengyelország arra vonatkozó kérelmét, hogy semmisítse meg azon tanácsi határozat egyes részeit, amely a csatlakozást megelőzően módosított tejtámogatási rendszerre is bevezette a phasing-in mechanizmust, mivel a módosított tejtámogatási rendszerből való csupán fokozatos részesülés – Lengyelország álláspontja szerint – jelentős versenyhátrányba hozta a 2004-ben csatlakozott tagállamok tejtermelőit.

A C-440/05. Bizottság kontra Tanács ügyben (a hajók által okozott szennyezéssel kapcsolatos büntetőjogi szabályok) a Bizottság a hajók okozta szennyezések büntetőjogi szankcionálásáról hozott 2005/667/IB tanácsi kerethatározat megsemmisítését kérte, tekintettel arra, hogy azt – álláspontja szerint – a Tanácsnak a közösségi pillérben kellett volna elfogadnia. Az ügy jelentőségére tekintettel az eljárásba 19 tagállam, köztük Magyarország avatkozott be a Tanács oldalán. Ítéletében a Bíróság megerősítette a korábbi megállapításait, miszerint amikor a hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankció alkalmazása a súlyos környezetkárosítások leküzdésének elengedhetetlen eszköze, a közösségi jogalkotó rendelkezhet a környezetvédelem tárgykörében alkotott jogi normák teljes érvényesülésének biztosításához szükséges szankciók előírásáról. Elutasította ugyanakkor azt, hogy a közösségi pillérben az alkalmazandó büntetőjogi szankció konkrét típusát és mértékét is szabályozni lehetne, ami azt jelenti, hogy tételes büntetőjogi harmonizáció nem valósulhat meg a közösségi pillér keretében. A kerethatározat szerkezeti oszthatatlanságára tekintettel a Bíróság annak teljes egészében történő megsemmisítését rendelte el.

iv.) Lejáró átmeneti mentességek 2007-ben

A Csatlakozási Szerződés részletesen meghatározza európai uniós tagságunk szabályait, feltételeit, és tartalmazza azokat az átmeneti mentességeket, melyek az ott meghatározott ideig eltérést engednek egyes közösségi szabályok alkalmazása alól. Az átmeneti mentességek egy részét Magyarország érvényesítheti, míg másik részüket a régi tagállamok alkalmazhatják Magyarországgal szemben. A Magyarország által alkalmazható átmeneti mentességek közül a következők 2007-ben lejártak:

Helyi adókedvezmények formájában nyújtott támogatások: Magyarország 2007. december 31-ig fenntarthatta az adóalap 2%-áig a helyi önkormányzatok által, meghatározott ideig nyújtott iparüzésiadó-kedvezményeket azon vállalatok esetében, amelyek nem kedvezményezettjei sem a nagybefektetői adókedvezményeknek, sem olyan támogatási szabályozásnak, amely nincs összhangban az EU-szabályokkal. Az adókedvezmények fenntartása az adott önkormányzat képviselő-testülete (közgyűlése) által elfogadott helyi önkormányzati rendelettel történt, ennek megfelelően az önkormányzatok döntései egymástól eltérhettek (a Fővárosi Önkormányzat például fenntartotta az átmeneti rendelkezéseknek megfelelően a helyi adókedvezményeket).

Kedvezményes áfakulcs (fűtőanyagok, távfűtés): Magyarország 2007. december 31-ig jogosult volt fenntartani a legalább 12 %-os kedvezményes áfakulcs alkalmazását egyes fűtőanyagokra (szén, brikett, tűzifa, faszén), illetve a távfűtési szolgáltatásra. 2007. január 1-től Magyarország megszüntette a magasabb (akkor 15%-os) kedvezményes áfakulcsot, így a mentesség által érintett fűtőanyagok normál kulcs alá kerültek a mentesség lejárta előtt. A távfűtés esetében Magyarország más, szintén 2004-ben csatlakozott tagállamokkal együtt elérte, hogy a távhőszolgáltatás bekerült a közösségi adójog rendelkezései közé (jelenleg: 2006/112/EK irányelv 102. cikk). Ennek értelmében a tagállamok jogosultak a földgáz- és villamosenergia-értékesítés (illetve 2006 óta a távhőszolgáltatás) kedvezményes, legalább 5%-os áfakulcs alatti adóztatására, ha azt a megelőző évben notifikáltatják az Európai Bizottsággal, és a Bizottság nem talál versenytorzító hatást az intézkedésben. Vagyis egyrészt az átmeneti mentességből főszabály lett, másrészt a korábban minimumként előírt 12%-os mérték 5%-ra csökkent. Ezzel a lehetőséggel Magyarország jelenleg nem él, ilyen irányú döntés esetén a kedvezményes kulcs a notifikációt követő év január 1-jétől újra alkalmazható.

Kedvezményes áfakulcs (éttermi szolgáltatások áfája): Magyarország 2007. december 31-ig jogosult volt arra, hogy legalább 12%-os kedvezményes áfakulcsot alkalmazzon az éttermi szolgáltatások esetében. 2007. január 1-jétől Magyarország megszüntette a magasabb (akkor 15%-os) kedvezményes áfakulcsot, így a mentesség által érintett szolgáltatások normál kulcs alá kerültek a mentesség lejáratá előtt.

A nyers alumíniumra vonatkozó vámkontingensek: A legfeljebb 2007. december 31-ig tartó átmeneti időszakban az ötvözetlen alumínium vámfelügyelet alatt történő feldolgozására Magyarország számára kedvezményes vámtétellel vámkontingenseket nyitottak meg, 2008-tól pedig a magyarországi felhasználók is a közös vámtarifa szerint érvényesülő vámot kell hogy alkalmazzák. A közösségi felhasználók azonban 2007. év májusától a viszonylag magas, 6%-os vám 3%-ra történő időszakos csökkentését érték el, így a magyar felhasználók már a 2007. évben is alkalmazhatták a közös tarifa szerinti (a derogáció szerinti vámnál kedvezőbb) 3%-os vámtételt. Magyarországnak a versenyképesség javítása céljából alapvető érdeke a nyers alumínium (KN kód: 7601 10 00) vámjának további csökkentése, ezért szorgalmaztuk 2007-ben a nyers alumínium importvámjának három év múlva történő felülvizsgálatát a további vámmérséklés érdekében.

Szövetkezeti hitelintézetek tőkekövetelménye: Magyarország 2008. január 1-jéig átmeneti mentességet kapott a már működő szövetkezeti hitelintézetek esetében az alaptőkekövetelménynek 1 millió eurós szintre való felemelése alól. A közösségi szabályoknak történő megfelelést biztosítja a 2003. január 1-jétől hatályos, az egyes pénz- és tőkepiaci tárgyú törvények módosításáról szóló 2002. évi LXIV. törvény, amelynek 278. §-ában foglaltak szerint – a tőkekövetelményre vonatkozó könnyítés szabályaival is élve – 2008. január 1-ig a már működő szövetkezeti hitelintézeteknek is el kell érnie a 250 millió forintos minimális alaptőkét.

5. Felkészülés a 2011. első félévi magyar EU-elnökségre

2007-ben folytatódott és érdemi szakaszába lépett a 2011. első félévi magyar EU-elnökségre történő felkészülés. A Kormány 2007-ben számos intézkedést tett ennek jegyében. Májusban elfogadta a 2079/2007. (V. 11.) Korm. határozatot a 2011. első félévi magyar EU-elnökség előkészítésével összefüggő feladatokról. Ebben rendelkezett a felkészülés szervezeti kereteiről, koordinációs és felelősségi rendjéről, valamint főbb szakaszairól. Kormánydöntést irányzott elő az elnökség emberierőforrás-igényének felméréséről és biztosításáról; az elnökség előkészítésében és lebonyolításában részt vevő személyi állomány felkészítési és képzési tervéről; továbbá az elnökségi prioritások, illetve a spanyol-belga-magyar elnökségi trió tizennyolc hónapos munkaprogramja stratégiai irányainak meghatározásáról; az elnökség lebonyolításával összefüggő feladatok és azok ütemezésének részletes meghatározásáról. A felkészülés céldátumául a Kormány legtöbb tekintetben 2010. január 1-jét, a spanyol-belga-magyar trió elnökségének kezdetét jelölte meg. Létrehozta az EU-elnökség Bizottságot a miniszterelnök vezetésével, valamint a külügyminiszter, a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter, a pénzügyminiszter, az igazságügyi és rendészeti miniszter, a szociális és munkaügyi miniszter, valamint a Miniszterelnöki Hivatal kormányzati személyügyért felelős államtitkára részvételével. A bizottság titkársági feladatainak ellátásáról a Külügyminisztérium a Miniszterelnöki Hivatallal együttműködve gondoskodik. Az EU-elnökség Bizottság iránymutatást ad különösen az elnökség programjának és arculatának meghatározására, a szükséges társadalmi és politikai konszenzus, valamint az elnökségi feladatok ellátásához szükséges emberi és költségvetési erőforrások biztosítására.

A májusi kormányhatározatnak megfelelően 2007 egyik feladata az elnökség emberierőforrás-igényének felmérése és biztosítása, valamint képzésével kapcsolatos döntések meghozatala volt. Ehhez a Külügyminisztérium felmérte a tagállami tapasztalatokat és az uniós követelményeket. Decemberben a Kormány a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter és a külügyminiszter közös előterjesztésében elfogadta az Európai Unió 2011-es magyar elnökségének ellátásával összefüggő egyes humánpolitikai feladatokról szóló 2249/2007. (XII. 23.) Korm. határozatot és az Európai Unió soros magyar elnökségben közvetlenül résztvevők kiválasztásáról, képzéséről és anyagi elismeréséről szóló 374/2007. (XII. 23.) Korm. rendeletet. Ezekben meghatározta az elnökségi stáb felépítését; kiválasztásának elveit (szakmaiság, transzparencia, objektivitás, nyitottság), eljárását és időkereteit, valamint a képzési stratégiát. A kiválasztási rendszer elsősorban az adott uniós területen már ma is dolgozó, a tagállami álláspont kialakításában és érvényesítésében részt vevő köztisztviselőkre épít, amennyiben szükséges, úgy pályázatással nyit más köz-, majd a versenyszférából érkező jelöltek felé. Az elnökségi feladatokra kiválasztottak a saját elnökségi feladataikhoz, illetve a kiválasztási eljárás során felmért ismereteikhez, képességeikhez igazított képzést kapnak.

A Kormány a felkészülést nyitott, együttműködésen alapuló folyamatként kezeli. Kiemelkedő jelentősége van az Országgyűléssel és abban képviselt pártokkal folytatott együttműködésnek. A 2079/2007. (V. 11.) Korm. határozat értelmében az elnökség előkészítésével összefüggő feladatokról, a felkészülés előrehaladásáról a Kormány folyamatosan tájékoztatja az Országgyűlést. Ennek legfőbb fórumai 2007-ben az ún. Konzultációs („nagy”) Bizottság, valamint az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága voltak. A Kormány támogatta az Országgyűlés és a Kormány európai uniós ügyekben történő együttműködéséről szóló 2004. évi LIII. törvény módosítására tett, majd az Országgyűlés által novemberben elfogadott ötpárti javaslatot. Ennek értelmében a Kormány az elnökségi felkészülésről legalább félévente tájékoztatást ad a Konzultációs Bizottságnak. A testület első ízben december 11-én tűzte napirendre az elnökségi felkészüléssel kapcsolatos aktuális kérdéseket, és vitatta meg a Kormánynak az emberierőforrás-fejlesztéssel kapcsolatos elképzeléseit. A Kormány emellett az Országgyűlés Európai ügyek bizottságát (EÜB) is rendszeresen tájékoztatta az elnökségi felkészülésről.

A Frankofón Kormányközi Szervezettel 2005. szeptember 20-án aláírt együttműködési megállapodás keretében vállalt francia nyelvű képzés, mely elsősorban az európai uniós ügyekkel foglalkozó köztisztviselők, illetve diplomaták képzését célozza, 2007-ben a 2011-es magyar EU-elnökségre való felkészülés keretébe illeszkedett. A Külügyminisztérium, a budapesti Francia Nagykövetség és a budapesti Francia Intézet közötti együttműködés keretében, a strasbourgi székhelyű Európai Tanulmányok Központja közreműködésével 4, az Európai Unió működésével kapcsolatos tárcaközi bevezető (pilote) programra került sor.

6. Az uniós tagsággal összefüggő lakossági tájékoztatás

Az Európai Unió kommunikációjának szempontjából 2007 a számvetés, a helyzetértékelés, valamint az új stratégiai irányvonalak kijelölésének éve volt. Ez érvényesült mind az EU-intézmények, mind a tagországok, így a magyarországi lakossági tájékoztatás szintjén.

A kétéves előkészítés után a Bizottság által elkészített új kommunikációs stratégia minden eddiginél hangsúlyosabb szerepet szán a tagállamoknak és az együttműködésben rejlő szinergiák kihasználásának a kommunikációban. E tekintetben kiemelő, hogy Magyarország 2007 márciusában a tagállamok közül harmadikként kötött Igazgatási

Partnerségi Megállapodást az EU-intézményekkel a lakossági uniós tájékoztatást célzó kommunikációs projektek megvalósítására.

2007-ben a lakosság felé irányuló kormányzati EU-kommunikációban az alább felsorolt célokat jelöltük ki:

1. A Római Szerződések 50. évfordulója, valamint a schengeni csatlakozáshoz kapcsolható nagyobb sajtófigyelmet kihasználva az EU eddigi vívmányaival és jövőképevel, kihívásaival kapcsolatos közös gondolkodás elősegítése, ennek összehangolása a hazai kommunikációs prioritásokkal, hangsúlyozottan helyi szinten;
2. Az EU-kommunikáció uniós és hazai kulcsszereplőinek fokozott együttműködése különös tekintettel a civil együttműködésre és a hálózatok működtetésére, véleményük meghallgatásával a hazai EU-kommunikációs stratégia irányvonalának kijelölése; a partnerségben rejlő lehetőségek, szinergiák fokozott kihasználása;
3. A magyar lakosság részvételének és aktivitásának növelése az Európát érintő vitákban, innovatív (közéleti) demokrácia-technikák megismertetése;
4. Az előző évekhez hasonlóan 2007-ben is a Külügyminisztérium EU Tájékoztató Szolgálatára eszközrendszerének működtetése, az EU-vonal ismertségének növelése, ezen belül a fiatal korosztály kiemelt kezelése.

A fenti célok megvalósítását illusztráló 2007. évi projektek:

Az „50 év integráció – 50 helyszínen” elnevezésű programban a Római Szerződések aláírásának félévszázados évfordulója alkalmából 50 helyszínen szerveztünk lakossági fórumot, amely az eddigi sikeres uniós projekteket, valamint a város jövőbeli elképzeléseit dolgozta fel. A megvalósításban a helyi vállalkozók, civil szervezetek, középiskolák vettek részt az önkormányzatok bevonása mellett. A projekt az Európai Bizottság Magyarországi Képviselével közös szervezésben, bizottsági forrásból valósult meg.

„50 év tablón” címmel, az évfordulóval kapcsolatos vándor-tablókiallítás az ország több mint 100 közkönyvtárában volt látható. Két magyar művészeti egyetem közreműködésével a fiatal művészek poszterversenyen mutatták be mit gondolnak az 50 éves EU-ról.

„Beszéljünk Európáról a Római Szerződés aláírásának ötvenedik évfordulóján” című programsorozat keretében a pályázaton nyertes civil szervezetek tartottak érdeklődésfelkeltő lakossági fórumokat, kerekasztal-beszélgetéseket, játékos vetélkedőket és egyéb programokat szerte az országban.

A „Beszéljünk Európáról” keretében civil szervezetek, települési önkormányzatok és kommunikációs ügynökségek jelentkezhettek a schengeni csatlakozás kreatív, újszerű megoldások, kommunikációs formák segítségével történő megismertetéséről szóló pályázatra.

„Együttható” címmel konzultációsorozatot indítottunk a magyarországi EU-kommunikáció megújításáról, bevonva a kérdéskör szakértőit és kulcsszereplőit (civil szervezetek, EU-kommunikációs hálózatok kulcsszereplői, EU-szakpolitikusok, közvélemény-kutatók, szociológusok, reklám- és PR-szakemberek).

„Együtt az Európai Unióban a következő 50 évben” címmel Magyarország hároméves európai uniós tagsága alkalmából a Parlamentben szerveztünk konferenciát. A konferencia

díszvendége Pat Cox, az Európa Mozgalom elnöke, az Európai Parlament volt elnöke ünnepi előadás keretében beszélt az európai értékekről. Az oktatás, média és civil tematikájú szekciók ajánlásokat fogalmaztak meg, amelyeket eljuttattunk Margot Wallström részére, aki válaszevélben méltatta az aktív állampolgárság és a partnerség gyakorlati megvalósítására tett lépéseinket.

A már kiépített Lakossági EU Tájékoztató Szolgálat központi eleme a 2003 februárja óta működő EUvonal. Az EUvonal (06 80 38 2004) telefonos tájékoztatása révén a lakosság továbbra is ingyenesen juthat hozzá bármilyen Európai Unióval kapcsolatos információhoz, míg az EUvonal honlapja (www.euvonal.hu) az internetkapcsolattal rendelkezők részére nyújt széles körű és felhasználóbarát tájékoztatást. Az EUvonal munkatársai 2007-ben közel 50 ezer hívást fogadtak, és 8 százalékkal nőtt az elektronikus kérdések száma. Jelentősen nőtt a weboldal látogatottsága, ez az év folyamán több mint 3 millió látogatót jelent. Az EUvonalhoz kapcsolódó szolgáltatások ismertsége érdekében a szóróanyagok – elsősorban a képeslapok – terjesztése az eddigi egyik legsikeresebb kommunikációs forma. 2007 során az EUvonal hálózatán keresztül összesen mintegy 140 ezer képeslap és szórólap került terjesztésre több mint 300 különböző helyszínen. A már korábban is jellemzően interaktív, innovatív honlap újabb, jól fogadott Web 2.0 funkciókkal bővült 2007-ben; a szerkesztők proaktív módon vesznek részt az on-line csatornákon spontán kibontakozó párbeszédben. A fejlesztések eredményeképpen megerősödött, hogy az EUvonal az Unióval és tagságunkkal kapcsolatos véleményformálás, párbeszéd és visszajelzés korszerű eszköze.

A visszajelzések alapján az EU közkönyvtári hálózat különösen hatékony eszköznek bizonyult a kommunikációban, 2005-ben 100, 2006-ban 160, 2007-ben 126 városi és kistéleplési közkönyvtár vett részt az uniós tájékoztatásban. A támogatásból a könyvtárak a könyvállományukat gyarapították, és EU-s tematikájú rendezvényeket szerveztek. A Külügyminisztérium kiadványokat, valamint kétnapos képzést biztosított számukra. A Bizottság által fenntartott Europe Direct információs pontok képzésében a Külügyminisztérium EU Tájékoztató Szolgálat szintén részt vesz.

2007-ben is folytatódott a korábban igen sikeres, más tagállamokban is például szolgáló EU-tanóra a középiskolákban programsorozat, aminek keretében önkéntes egyetemista fiatalok több mint 70 gimnáziumban és szakközépiskolában tartottak előadást az Európai Unióról.

2007-ben kezdődött el az egyetemisták részére meghirdetett TézEUsz 2011 – Tanulmányi verseny a 2011-es EU-elnökségről. Az elnökség ideje alatt várható témák szóbeli és írásos feldolgozását jelentő verseny három szinten történik. A döntőre 2008. március 5-én került sor 26 diák részvételével.

Folytatódott a lakossági tájékoztatást szolgáló uniós témájú kiadványok előállítás és terjesztése. 2007-ben összesen 12 féle kiadvány mintegy 90 ezer példányban készült el. A Külügyminisztérium a kiadója az Európai Tükör szaklapnak, amely havonta megjelenő publikációi mellett a schengeni rendszer bevezetéséről adott ki különszámot.

III. AZ EURÓPAI UNIÓ 2007-ES PRIORITÁSAI, FEJLEMÉNYEI, A MAGYAR TÖREKVÉSEK ÉS ÉRDEKEK

A jelentés ebben a fejezetben átfogó képet kíván nyújtani az Európai Unió fejlődésének 2007-es fejleményeiről. Az uniós politikák összetettsége, a folyamatok állandó mozgása okán nem vállalkozik arra, hogy minden részletet bemutasson, azonban a legfontosabb eseményeket, hangsúlyokat érinteni kívánja. Magyarország 2007 folyamán is aktívan részt vett az uniós politikák alakításában. Az egyes jogszabályok, intézkedések tárgyalásai során az Unió közös céljainak és értékeinek érvényre juttatása mellett egyidejűleg alapvető célkitűzés volt a magyar érdekek hatékony képviselése. Az Unió 2007-es fejleményeinek bemutatásakor érintjük a magyar álláspontot, a magyar kezdeményezéseket, törekvéseket is.

1. Gazdasági helyzetkép az Európai Unióban

Az EU gazdasága 2007-ben összességében erőteljesen, a potenciális ütem felett bővült. A növekedés üteme azonban az év folyamán némileg lassult, melynek háttérében a magas olajárak, az amerikai gazdaság lassulása, a nyár végén kezdődött pénzügyi zavarok következtében kialakult szigorúbb hitelezési feltételek, az erősödő euró, valamint a vártnál magasabb infláció állnak. A gazdasági ciklus csúcspontját nagy valószínűséggel elérte az Unió gazdasága 2007 közepén. Az üzleti környezet, bizalmi indikátorok általában csökkennek, azonban továbbra is hosszú távú átlaguk felett maradnak.

2007-ben a növekedés fő motorja továbbra is a belső kereslet volt. A ciklus csúcspontján történő túllendülés következtében a beruházások is elérték csúcspontjukat a múlt év végén, és a növekedés egyre inkább a fogyasztásra kell, hogy támaszkodjon. A beruházásokat továbbra is kedvező kilátás jellemzi, lassítják azonban azokat a szigorúbb hitelezési feltételek, míg a fogyasztás növekedését a magas infláció gátolhatja, de a kedvező munkaerő-piaci környezetnek segítenie kell azt.

2007-ben 3,6 millió munkahelyet teremtettek az EU-ban. A foglalkoztatás reakciójának GDP-növekedéshez képesti lemaradása következtében is a foglalkoztatás 1,5%-kal bővült, a munkanélküliség évtizedek óta nem látott szintre, 7% alá süllyedt.

Az infláció az év vége felé, főként az energia- és az élelmiszerárak növekedésének következtében, a vártnál magasabban alakult (2,3%).

Gazdasági és Monetáris Unió

A Gazdasági és Monetáris Unió területén fontos előrelépés, hogy első 2004-ben csatlakozott tagállamként, Szlovénia 2007. január 1-jével az euróövezet tizenharmadik tagja lett. A Gazdasági és Pénzügyminiszterek Tanácsa 2007. július 10-én, az Európai Bizottság ajánlására, hozott döntést arról, hogy Ciprus és Málta teljesítette az euró bevezetésének követelményeit. Ennek megfelelően 2008. január 1-jétől ez a két tagállam is csatlakozott az euróövezetbe, amely így már tizenöt tagú.

Tovább folytatódott Szlovákia felkészülése, annak érdekében, hogy 2009-es euróbevezetési céldátumát tartani tudja. Ennek érdekében 2007. június 15-én Szlovákia, az Európai Bizottság és az eurózóna tagállamai egyetértési nyilatkozatot írtak alá a szlovák nemzeti oldalú euróérmék előállításáról. Ezen túl az Európai Bizottság és a szlovák pénzügyminisztérium 2007. december 7-én partnerségi megállapodást írt alá az euróbevezetésre előkészítő

tájékoztatás támogatásáról. A megállapodás nem előlegezi meg a szlovák euróbevezetésről szóló – 2008 nyarán várható – tanácsi döntést, de sokban hozzájárul a bevezetés lebonyolításának zökkenőmentességéhez.

Az euróövezet bővülése jelentős és kiemelkedően pozitív lépés a mind teljesebb európai gazdasági és pénzügyi integráció irányában.

2. Az intézményi reformfolyamat, a Lisszaboni Szerződés

a.) Lisszaboni Szerződés

A 2007-es év elsődleges célkitűzése volt, hogy a tagállamok megállapodjanak az alkotmányszerződés holland és francia népszavazások útján történő elutasítását követően kialakult helyzet rendezéséről. Magyarország kiemelt prioritásként kezelte az Unió intézményi reformjainak továbbvitelét, ezért kezdettől támogatta a német és a portugál elnökség erőfeszítéseit.

A rendezés irányába tett első lépés a 2007. március 25-én, a Római Szerződések aláírásának 50. évfordulója alkalmából rendezett csúcstalálkozón elfogadott Berliini Nyilatkozat volt, ahol az Unió vezetői megerősítették az Unió alapértékeit, felvázolták az Unió előtt álló kihívásokat, valamint a megoldásuk érdekében szükséges lépéseket. Magyar szempontból fontos eredmény, hogy a nyilatkozat szövegében megjelent a nyelvi és kulturális sokszínűség, mely közvetve utal a kisebbségi jogok közösségi szinten történő érvényesítésére is.

A berliini csúcstalálkozót követően kezdődött meg az új alapszerződés létrehozásáról szóló vita. Olyan megoldást kellett találni, mely választ ad az alkotmányszerződést már elutasító, vagy az azzal szemben szkeptikus tagállamok kormányainak, de amely egyben elfogadható és vállalható az alkotmányszerződést már megerősítő tagországoknak is.

Magyarország célja a tárgyalások során az volt, hogy a lehető legteljesebben megőrizzük az alkotmányszerződésben elért kiegyensúlyozott kompromisszumot. Mindazonáltal nem zárkoztunk el attól, hogy a szövegen javítsunk, azt gazdagítsuk, hozzáigazítsuk az új kihívásokhoz, a megváltozott körülményekhez, valamint választ adjunk az európai polgárok felmerült aggodalmaira, ezzel elősegítve a megegyezést, és valamennyi tagállamban a ratifikációt. Álláspontunk az volt, hogy olyan megállapodás szükséges, amely hatékonyabban működő intézményekkel teszi lehetővé az integráció továbbfejlesztését. Kiálltunk az Unió céljai és értékei, az Unió egységes jogi személyisége, a közösségi jog elsődlegessége és az Alapjogi Charta kötelező alkalmazása mellett. Fontosnak tartottuk, hogy az alkotmányszerződésben meghatározott értékeket – köztük a kisebbségek jogait – sikerüljön az új megállapodásba is átemelni.

Az Európai Tanács 2007. június 21-22-ei ülésén politikai megállapodás született az uniós alapszerződéseket módosító szerződés létrehozásáról és annak menetrendjéről. Az Európai Tanács a szerződés szövegének kidolgozása és elfogadása érdekében döntött a kormányközi konferencia összehívásáról és a mandátumnak megfelelő szerződéstervezet kidolgozásáról. A mandátum egyértelműen meghatározta az új szerződés formáját; a módosító szerződés pontos tartalmát (azaz, hogy az alkotmányszerződésnek mely rendelkezéseit vegye át a módosító szerződés, milyen esetleges változtatásokkal és milyen szerkezeti felépítés szerint); valamint a módosító szerződéshez csatolandó jegyzőkönyveket és nyilatkozatokat.

A portugál elnökség és az összes tagállam elkötelezett hozzáállásának köszönhetően 2007. október elejére a kormányközi konferencia elkészült a módosító szerződés szövegével és az állam- és kormányfők azt a 2007. október 18-19-ei lisszaboni kormányközi konferencián elfogadták, majd 2007. december 13-án Lisszabonban aláírták. Magyar részről aktívan részt vettünk a kormányközi konferencia munkájában. Ennek során támogattuk az elnökség tevékenységét és hozzájárultunk a konszenzus kialakításához, a mandátumnak és céljainak megfelelő szöveg kidolgozásához. A magyar delegáció kezdeményező és konstruktív tevékenységét elismerték és nagyra értékelték a partnerországok, valamint az elnökség is.

A Lisszaboni Szerződés a tervek szerint 2009. január 1-jén lép hatályba, ha addig mind a 27 tagország megerősíti. A Magyar Országgyűlés 2007. december 17-én az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló Lisszaboni Szerződés kihirdetéséről szóló 2007. évi CLXVIII. törvénnyel a tagállamok közül elsőként ratifikálta a Szerződést. Az Országgyűlés emellett elfogadta a Lisszaboni Szerződés kisebbségi jogi rendelkezéseivel összefüggésben az Európai Unióról szóló szerződés leendő 2. cikkéről szóló 113/2007. (XII. 22.) OGY határozatot. A tagállamok és az uniós intézmények is elismerésüket fejezték ki Magyarországnak, amiért elsőként ratifikálta a Szerződést. Az állampolgárok tájékozódását elősegítendő, a Külügyminisztérium elkészítette az alapszerződéseknek a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után érvényes, nem hivatalos konszolidált, egységes szerkezetbe foglalt szövegét, amely megtalálható a Külügyminisztérium honlapján¹².

b.) A Reflexiós Csoportról született megállapodás

A 2007. decemberi Európai Tanács – francia kezdeményezésre – döntött egy Reflexiós Csoport (Vitacsoport) létrehozásáról. A Reflexiós Csoport feladata, hogy beazonosítsa azokat a kulcskérdéseket és fejleményeket, amelyekkel az Uniónak valószínűleg hosszabb távon, 2020-2030-ig szembe kell majd néznie, illetve tegyen javaslatot kezelésükre. Az állam- és kormányfők által elfogadott mandátum a gazdasági sikeresség és a társadalmi felelősségvállalás európai modelljének megerősítését és modernizálását; az EU versenyképességének fokozását; a jogállamiságot; a fenntartható fejlődést; a globális stabilitást; a migrációt; az energiát és az éghajlatvédelmet; valamint a globális biztonsághiány, a nemzetközi bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelmet említi a Reflexiós Csoport által megvizsgálandó kérdések közt. A csoport legfeljebb kilenc tagja közül döntöttek az elnök és a két alelnök személyéről (Felipe González Márquez korábbi spanyol miniszterelnök, illetve Vaira Vike-Freiberga korábbi lett elnök és Jorma Ollila a finn Nokia vállalat elnöke), akik a többi tagra a 2009. második féléves francia elnökség alatt tesznek javaslatot. Gyurcsány Ferenc 2008. februári varsói látogatásán bejelentette, hogy a lengyel kormányfő által a csoport lehetséges tagjaként felvetett Lech Walesát Magyarország, mint V4 közös jelöltet javasolja támogatni.

A Kormány egyetértett a Reflexiós Csoportról született megállapodással. A szöveg tartalmazza azt a két, Magyarország által (is) szorgalmazott kitételt, miszerint a csoportnak „különös figyelmet kell fordítani olyan lehetőségek feltárására, amelyek révén közelebb lehet kerülni a polgárokhoz, valamint elvárásaiknak és szükségleteiknek jobban meg lehet felelni”; másrészt a csoport intézményi kérdéseket nem vitat meg, és nem foglalkozik a jelenlegi politikák felülvizsgálatával, és az Unió következő pénzügyi keretével sem.

---

¹² <http://www.kulugyminiszterium.hu/kum/hu/bal/eu/Dokumentumok>

A csoport a 2010. júniusi Európai Tanács ülésére nyújtja be jelentését.

c.) Egyéb az intézményekhez vagy az intézmények eljárásához kapcsolódó fejlemények

2007-ben a Tanács elfogadta az európai szintű politikai pártok finanszírozásának szabályait módosító javaslatot. Az új szabályozás többek között lehetővé teszi európai szintű politikai alapítványok létrehozását, az európai politikai pártok költségvetési forrásainak felhasználását az európai parlamenti választási kampányokban (amennyiben ez nem jelenti a nemzeti jelöltek támogatását), valamint pénzügyi tartalékok képzését az európai politikai pártok számára.

A komitológia határozat 2006-os módosítására tekintettel az EP szerepe a végrehajtási típusú jogalkotásban jelentős mértékben megnövekedett. Az EP kiemelt szerepét biztosító ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás mielőbbi teljes körű alkalmazása érdekében a Bizottság több mint 200 közösségi jogszabály módosítására tett javaslatot, amelyek közül 26-ot a Tanács már el is fogadott, a többi tárgyalása folyamatban van.

Az új eljárás alkalmazását biztosító jogszabály-módosítások után egyes, pontosan meghatározott feltételek teljesülése esetén az EP, mint társjogalkotó a Tanácsot a szabályozási bizottsági eljárásban megillető ellenőrző funkcióval azonos jogkörrel fog rendelkezni az együttdöntési eljárás alá tartozó tervezetek tekintetében.

2007-ben a Bizottság három olyan javaslatot terjesztett be, melyek újabb európai hatóságok létrehozását javasolják: az Európai Globális Műholdas Helymeghatározó Rendszer (GNSS) Ellenőrző Hatóság, az Európai Szabályozó Együttműködési Ügynökség és az Európai Elektronikus Hírközlési Piacfelügyeleti Hatóság.

d.) Egyes uniós intézmények székhelye

Magyarország több alkalommal is megerősítette szándékát – figyelemmel a lisszaboni célok teljesítésére, valamint a nemzeti fejlesztési törekvésekre – az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (ETI) székhelyének Magyarországon történő felállítására. Magyar és osztrák kérésre a rendelet hatálybalépését (2008. április 29.) követő egy éven belül döntés születik a végleges helyszín kérdésében is. Az Igazgatótanács befogadására jelenleg – Magyarország mellett – Lengyelország és Ausztria pályázik, Németország pedig fontolgatja pályázatát. A magyar pályázat sikere érdekében a Kormány 2007 decemberében egy cselekvési, felkészülési programot fogadott el az ETI központjának magyarországi elhelyezésére.

2007 folyamán megkezdődött az Európai Bizottság 2006. évi jelentésében preferált 35 kutatási infrastruktúra közül az Európai Neutronkutató Központ (ESS) projekt előkészítése. Az ESS jelenleg a világ egyik legnagyobb tervezett kutatás-fejlesztési nagyprojektje. A Kormány célja, hogy Magyarországon valósuljon meg a projekt. A nemzetközi bíráló bizottság értékelése alapján a Kormány Debrecen jelölte meg a projekt helyszínének. Ezzel párhuzamosan megkezdődtek a konzorciumszervezési tárgyalások. A projekt befogadására Magyarországon kívül Svédország és Spanyolország indított el tárgyalásokat nemzetközi konzorcium létrehozására. Az ESS-projekt megvalósításának elkezdéséhez uniós döntés nem szükséges, a tagállamok érdekeltségük szerint szervezik meg a projektet (az a konzorcium kezdheti el az építkezést, amely legelőször, hitelt érdemlően bizonyítja, hogy rendelkezik a szükséges forrásokkal).

3. A lisszaboni stratégia – új ciklus beindítása, az eddigi reformok értékelése

A 2000-ben elindított lisszaboni stratégia félidei felülvizsgálatára 2005-ben került sor. Ennek során az állam- és kormányfők egyrészt új, a növekedésre és foglalkoztatásra fókuszáló célkitűzéseket határoztak meg; másrészt megegyezés született a lisszaboni folyamat koordinációs mechanizmusának reformjáról. Az egyszerűsített mechanizmus hároméves ciklusokra épül.

A 2006 tavaszi Európai Tanács négy területen határozott meg 2007 végéig végrehajtandó kiemelt intézkedéseket: K+F és innováció, dinamikus üzleti környezet, foglalkoztathatóság és munkahelyteremtés, energia- és klímapolitika. A 2007 tavaszi Európai Tanács jóváhagyta az Európai Bizottság által javasolt, a prioritások hatékony tagállami végrehajtását célzó ún. országspecifikus ajánlásokat.

A lisszaboni stratégia első hároméves ciklusának 2007 volt az utolsó éve. 2007-ben az elnökséget adó tagállamok, Németország és Portugália elnökségi programjának kiemelt eleme volt a lisszaboni stratégia új hároméves ciklusának előkészítése. Arra törekedtek, hogy az Európai Tanács 2007. decemberi ülésén a tagállamok olyan közös alapelveket fogadjanak el, amelyek meghatározzák a 2008. első félévi szlovén elnökség alatt sorra kerülő vita kereteit. A két elnökség az előkészítés során külön figyelmet fordított a lisszaboni stratégia szociális dimenziójának jövőjére, valamint az energiapolitikai, illetve éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzésekre.

Az Európai Bizottság 2007 decemberében jelentette meg a lisszaboni stratégiáról szóló átfogó jelentését és a 2008-2010-es új ciklusra vonatkozó javaslatait. Az ún. lisszaboni csomag főbb elemeit az alábbiak képezik:

- stratégiai jelentés a 2008 tavaszi Európai Tanács számára;
- a nemzeti reformprogramok végrehajtásának értékelése;
- javaslat a Tanács által elfogadandó országspecifikus ajánlásokra;
- javaslat a 2008-2010-es időszakra vonatkozó integrált iránymutatásokra;
- javaslat a 2008-2010-es időszakra vonatkozó közösségi lisszaboni programra;
- közlemény a kohéziós politika szerepéről a lisszaboni stratégia végrehajtásában.¹³

Az Európai Bizottság stratégiai jelentése szerint a reformok első eredményei már most mutatkoznak: a gazdasági növekedés üteme a 2005-ös 1,8%-os szintről 2,9%-ra nőtt 2007-ben. Ebben a „lisszaboni típusú” strukturális reformok szerepe jelentős. A munkaerő-piaci reformok eredményeképpen például 6,5 millió új munkahely jött létre az elmúlt két évben. Mindezekre tekintettel, a Bizottság szerint nincs szükség a stratégia átfogó felülvizsgálatára, a hangsúlyt a végrehajtás javítására kell helyezni. A Bizottság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a tagállamok teljesítménye egyenlőtlen, és sok helyen „reformfáradtság” (reform fatigue) ütötte fel a fejét. Ezzel párhuzamosan a körülmények is romlani látszanak: csökken a globális gazdasági növekedés üteme, a pénzpiacokon még nem ért véget a válság, a nyersanyagárak emelkednek. Ebben a helyzetben kulcsfontosságú a reformlendület fenntartása.

A 2008-2010-re vonatkozó integrált iránymutatások vonatkozásában a Bizottság nem javasolt változtatást. Kiemelte, hogy a hangsúlyt a jól megismert és működőképesnek bizonyult keretek között a következő időszakban a minél hatékonyabb végrehajtásra kell helyezni.

¹³ A jelentés elemei mind szabadon hozzáférhetők a http://ec.europa.eu/growthandjobs/european-dimension/200712-annual-progress-report/index_en.htm címen.

Módosításokat a változatlan kereteken (iránymutatásokon) belül az iránymutatásokhoz fűzött magyarázó szövegekben javasolt, amelyek tükrözik az egyes témakörökön belüli legújabb kihívásokat, hangsúlyokat.

A 2008-2010-es közösségi lisszaboni program a 2005-2007-es program következetes folytatása, amelynek elkészítése során a Bizottság jelentős mértékben épített a megújított lisszaboni stratégia első ciklusának tervezése és végrehajtása során szerzett tapasztalatokra. A program tíz prioritást élvező területet (key objectives) vázol fel a következő három évre.

A lisszaboni csomag fontos elemét képezi a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek nemzeti szintű végrehajtása érdekében kidolgozott nemzeti reformprogramok eredményeinek értékelése. A magyar prioritásokat tartalmazó nemzeti lisszaboni akcióprogramot (NAP) Magyarország 2005 őszen dolgozta ki, 2006 őszen pedig frissítette a konvergenciaprogram reformintézkedéseivel. A NAP végrehajtásáról szóló jelentést 2007 októberében nyújtottuk be az Európai Bizottságnak. A Bizottság értékelése szerint Magyarország a 2005-2007-es időszakban korlátozott haladást ért el nemzeti reformprogramja végrehajtásában, valamint némi haladást a 2006 tavaszi Európai Tanács által meghatározott prioritások megvalósításában. Magyarország számára továbbra is a költségvetési konszolidáció és a strukturális reformok folytatása jelenti az elsőfokú prioritást, mert a költségvetés hosszú távú fenntarthatóságát kockázati tényezők fenyegetik.

A pozitív fejlemények (költségvetési konszolidáció, strukturális reformok, vállalatok létrehozásához szükséges idő lerövidítése, adminisztratív terhek csökkentése, a be nem jelentett munkavállalás elleni küzdelem, munkavállalást támogató ösztönzők bevezetése) elismerése mellett a Bizottság további erőfeszítéseket szorgalmaz, és Magyarországhoz az alábbi országspecifikus ajánlásokat (country-specific recommendations) címezte:

- az államháztartási hiány és az adósságállomány tartós csökkentésének folytatása, kiemelt hangsúlyt helyezve a kiadási oldalra;
- a hosszú távú költségvetési fenntarthatóság biztosítása és a gazdasági hatékonyság javítása érdekében a közigazgatás, az egészségügy, valamint a nyugdíj- és az oktatási rendszer reformjának folytatása;
- az aktív munkaerő-piaci politikák megerősítése, a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása, a regionális különbségek csökkentése a foglalkoztatás terén;
- az oktatási és képzési rendszerhez való hozzáférés javítása, valamint e rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazítása.

A Bizottság az ajánlások mellett, ún. figyelemmel kísérendő kérdésekként (points to watch) elsősorban a kutatás-fejlesztési politika megreformálására, az állami támogatások csökkentésére és átirányítására, a szabályozás minőségének javítására, az egész életen át tartó tanulás stratégiájának végrehajtására és további munkaerő-piaci reformokra hívta fel Magyarországot figyelmét.

A lisszaboni csomag elemeit több tanácsi formáció (ECOFIN, Versenyképességi Tanács, EPSCO) is megtárgyalta. A tanácsi viták során Magyarország üdvözölte a lisszaboni csomagot. Elfogadtuk a 2005-2007 közötti időszakban érvényes integrált iránymutatások és a 2006 tavaszi Európai Tanács által kijelölt négy prioritási terület megtartására irányuló bizottsági javaslatot. Egyetértettünk továbbá azzal, hogy a stratégia következő ciklusában a végrehajtás javítására kell helyezni a hangsúlyt. A végrehajtás hatékonyságának növelése érdekében javasoltuk az indikátorok szélesebb körű használatát a tervezés, ellenőrzés és

viSSzacsatolás folyamatában, hangsúlyoztuk a tudáscsere, a legjobb gyakorlatok megismerésének szükségességét, valamint a lisszaboni stratégia szociális dimenziója kapcsán a gazdaságpolitika, a munkaerő-piaci politika és a szociálpolitika egymást támogató jellegének fejlesztését, és a köztük lévő kölcsönhatások, visszacsatolások erősítését.

A lisszaboni stratégia 2008-2010-es ciklusának beindításáról a 2008. márciusi Európai Tanács hozott döntést.

4. A pénzügyi perspektíva – 2008-2009. évi költségvetési felülvizsgálat

A 2007-2013 közötti költségvetési keretekről szóló megállapodásnak részét képezte, hogy 2008-2009 folyamán az Unió egész költségvetési rendszerét felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat a költségvetés kiadási és bevételi oldalának minden kérdésére kiterjed. A felülvizsgálat nyitányaként az Európai Bizottság 2007. szeptember 12-én elfogadta vitaindító közleményét¹⁴, amelyről társadalmi konzultáció keretében mind a tagállamok, mind a civil társadalom kifejthetik véleményüket. A vitaanyag célja, hogy a közös költségvetés szerkezetének, bevételi és kiadási oldalának, valamint jövőbeli prioritásainak főlvázolásával alapot és ötleteket adjon a kibontakozó, széles körű vitához. A konzultáció 2008. április 15-ig tartott. Az ennek során fölvetett szempontokat figyelembe véve a Bizottság a tervek szerint 2008 végén–2009 elején jelenteti meg költségvetési reformjavaslatát.

Magyarország aktívan részt vesz a költségvetési vitában. A 2008/2009. évi költségvetési felülvizsgálattal foglalkozó tárcaközi munkacsoport keretében kidolgoztuk a Bizottság kérdéseire adandó válaszainkat, amelyet a Gazdasági Kabinet 2008. február 26-i ülésén elfogadott. A választervezet szövegezéséhez alapot nyújtott a Kormány által 2007 februárjában első olvasatban elfogadott és az Európai ügyek bizottságban is megvitatott, a felülvizsgálat során képviselendő induló magyar álláspont, valamint a 2007 augusztusában elfogadott Európa-politikai stratégia.

A magyar álláspont abból indul ki, hogy a közös költségvetést a jövőben a közös politikáknak és a közös célkitűzéseknek kell meghatározniuk. A tagállamoknak szakítaniuk kell a jelenlegi gyakorlattal, miszerint a közös költségvetés nagysága az alapvető politikai alku tárgya, és ennek eredményeként lehet csak meghatározni a közösségi politikák finanszírozásának mértékét. Magyarország törekedni fog arra, hogy egyensúlyt teremtsen a reformok és a stabilitás között. Miközben az EU költségvetését alkalmassá kell tenni az új kihívások (pl. globalizáció, klímaváltozás, migráció) kezelésére, ezzel párhuzamosan a már létező politikák finanszírozását is biztosítani kell. Magyarország olyan uniós költségvetésben érdekelt, amely négy cél teljesítését mozdítja elő: 1) szolidaritás, 2) versenyképesség, 3) fenntarthatóság és 4) az Unió globális és regionális szerepének erősítése.

5. Az Unió bővítési folyamata

2007-ben az Unió bővítésének folyamata nem tartozott az elnökségi prioritások közé. Az elnökségek elsősorban a már megkezdett csatlakozási tárgyalások problémamentes folytatására törekedtek. Magyar részről szorgalmaztuk a csatlakozási tárgyalások ütemének és a folyamat kiszámíthatóságának fenntartását, az alábbi elvek, elvárások szerint: az Unió

¹⁴ A költségvetés reformja, változások Európában – nyilvános konzultációs dokumentum a költségvetés 2008/09. évi felülvizsgálata kapcsán, Brüsszel, 2007.9.12, SEC(2007) 1188 végleges, letölthető: http://ec.europa.eu/budget/reform/index_en.htm

örizze meg hitelességét és tartsa magát eddig vállalt kötelezettségeihez, a bővítési folyamat haladjon előre a tagállamok által 2006-ban elfogadott bővítési konszenzus alapján, minden országot egyéni teljesítménye szerint bíráljanak el. A két elnökség alatt négy csatlakozási tárgyalási fordulóra került sor Horvátországgal és háromra Törökországgal.¹⁵

A Bizottság 2007. november 6-án hozta nyilvánosságra bővítési csomagját, melynek vitája eredményeként a tagállamok – a magyar célkitűzésekkel összhangban – a 2007. decemberi csúcson megállapodtak, hogy a bővítési folyamat továbbvitele nem kétséges, de csak határozott és következetes feltételeesség alapján történik. Kimondták, hogy a Nyugat-Balkán jövője az Európai Unióban van, valamint Horvátország előrelépései lehetővé tették, hogy növekvő jelentőségű és nagyobb feladatokat felvonultató szakaszba léphessen.

E fejlemények végeredményben visszaigazolták a magyar érdekeket: a bővítési folyamat az egyéni teljesítményen alapulva halad előre, megkülönböztetett figyelmet fordítva a nyugat-balkáni térség integrációs folyamatainak. Magyar szempontból kiemelt figyelmet szentelünk a Horvátországgal folyó tárgyalásoknak. A Kormány 2007 októberében döntött a Horvátországgal folyó csatlakozási tárgyalásokkal kapcsolatos kormányzati politika alapelveiről. A Kormány többek között megerősítette, hogy Magyarország kiemelt érdekének tekinti Horvátország mielőbbi sikeres uniós integrációját. Célunk, hogy Horvátország a jelenlegi pénzügyi perspektíván belül a lehető leghamarabb csatlakozzon az EU-hoz; a horvát integráció sikeréhez elengedhetetlennek tekintjük a csatlakozási feltételek, a vállalt kötelezettségek maradéktalan teljesítését. Ezek hatékony ellenőrzése szintén magyar érdek. A horvát csatlakozási folyamat során jelentkező, magyar érdekeket érintő problémákat elsődlegesen kétoldalú keretek között próbáljuk megoldani. Célunk az, hogy a horvát csatlakozási alkucsomag összességében hasonló elbánást tükrözzön, mint amilyenben Magyarország és a vele együtt csatlakozó országok részesültek. Készek vagyunk kétoldalú alapon – a horvát fél igényeihez igazodva – minden segítséget megadni a horvát csatlakozási felkészülés megkönnyítése, a vállalások időben történő teljesítése érdekében.

6. A közösségi politikák fejlődése

A 2007-es év kiemelkedő fejleményeket hozott a belső piaci politikák fejlődésében. Olyan uniós jogszabályok elfogadásában, melyek közvetlenül érintik a polgárok mindennapjait és olyan javaslatok betervezésében, melyek szintén az egységes piac hatékonyságát célozzák. Az alábbiakban nem minden részletre kiterjedően, de a fontosabb lépésekre utalva mutatjuk be az egyes politikákra vonatkozó intézkedéseket és az azokkal kapcsolatos magyar álláspontot, törekvést.

¹⁵ 2007. december végéig Horvátország esetében összesen 16 fejezet tárgyalását nyitották meg – ezek közül kettőt ideiglenesen le is zártak (2006. június: 25. fejezet – tudomány és kutatás; 2006. december: 26. fejezet – oktatás és kultúra). 2007-ben egy fejezet (szellemi tulajdon) megnyitására a 2007. március 29-i helyettesi szintű tárgyalási fordulón, a június 26-i miniszteri szintű találkozón pedig hat fejezet megnyitására került sor (szolgáltatásnyújtás szabadsága, társasági jog, pénzügyi szolgáltatások, információs társadalom és média, statisztika, pénzügyi ellenőrzés). Az október 12-i miniszteri forduló a 28-as (fogyasztó- és egészségvédelem) és a 30-as (külső kapcsolatok) fejezeteket nyitotta meg, míg december 19-én a 21-es (transzeurópai hálózatok) és a 33-as (pénzügyi és költségvetési rendelkezések) fejezetekre került sor.

Törökország esetében a 33 tárgyalási fejezetből eddig hatot nyitottak meg, ebből egy ideiglenes lezárására került sor. 2007-ben a vállalkozás és iparpolitika március 29-én helyettesi szintű tárgyalási fordulón, míg a statisztika és a pénzügyi ellenőrzés fejezetek június 26-án a 3. miniszteri szintű tárgyalási fordulón nyíltak meg. December 19-én a fogyasztó- és egészségvédelem, valamint a transzeurópai hálózatok fejezetek megnyitására került sor.

a.) Az egységes belső piac reformjára vonatkozó javaslat

Az Európai Bizottság 2007. november 20-án bocsátotta ki az egységes belső piac reformjáról szóló dokumentumcsomagját. Az ebben szereplő legfontosabb kezdeményezések a következők: segítségnyújtás a fogyasztóknak ahhoz, hogy szerződéses jogaikat gyakorolhassák és a határokon átnyúlóan is élhessenek jogorvoslattal; a fogyasztók és a kisvállalkozások részére nyújtott tájékoztatás minőségének javítása; a hiányosságok kiküszöbölése azokban az ágazatokban, ahol az egységes piac jobb teljesítményre lehetne képes; javaslat a kisvállalkozói törvényre; a „kutatói útlevel” bevezetése; annak tisztázása, hogyan alkalmazhatók az EU-szabályok az általános érdekű szolgáltatásokra és szociális szolgáltatásokra; illetve a szociális szolgáltatások minőségének javítása EU-szerte. A javasolt intézkedések konkrét kidolgozása és azok gyakorlati megvalósítása hozzájárul ahhoz, hogy az egységes belső piac hatékonyabban működjön, és ezáltal a lisszaboni folyamat egyik elemeként javítsa az EU külső versenyképességét is. A dokumentumcsomagot a 2008. márciusi Európai Tanács fogadta el. Magyarország támogatta a dokumentumban foglaltakat.

b.) Munkaerő szabad áramlása

2007-ben további tagállamok – az Egyesült Királyság, Írország, Svédország, Finnország, Görögország, Portugália, Spanyolország, az EGT-tag Izland, majd Olaszország után – nyitották meg munkaerőpiacukat vagy vezettek be könnyítéseket a 2004-ben csatlakozott tagállamokból érkező munkavállalók tekintetében. 2007 májusától Hollandia, novembertől pedig Luxemburg törölte el a magyar munkavállalókkal szembeni korlátozásokat. Németország 2007 novembere óta a gépész-, autóiipari, elektrotechnikai (villamos-) és ezzel rokon mérnöki szakmákban egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkező EU-8, illetve román és bolgár állampolgárok számára lehetővé teszi a szabad munkavállalást. Ausztria 2008. január 1-jétől könnyített eljárást vezetett be 50 szakmában, ezen engedélyeket munkaerő-piaci vizsgálat nélkül adják ki. A francia kormány döntése alapján 2008 elejétől 61-ről 150-re növelték azoknak a foglalkozásoknak a körét, amelyek esetében munkaerő-piaci vizsgálat nélkül történik a munkavállalási engedélyek kiadása.

A fentiek alapján az EU-8 tagállamokkal szemben egyre több régi tagállam dönt a korlátozások feloldásáról. Jelenleg Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Németország, Svájc, az EGT-tagállamok közül pedig Norvégia és Liechtenstein tart fenn még részleges vagy teljes munkaerő-piaci korlátozást.

Románia és Bulgária 2007. január 1-jével csatlakozott az Európai Unióhoz. Románia és Bulgária Csatlakozási Szerződése is tartalmazza a hétéves átmeneti időszak alkalmazásának lehetőségét, mely alapján a korábbi huszonöt tagállam a csatlakozástól számított legfeljebb hét évre korlátozhatja a román és bolgár munkaerő szabad áramlását az adott tagállamban. A román és bolgár munkavállalók tekintetében a régi (EU 15) tagállamok többsége fenntartotta, az EU-8 tagállamok többsége eltörölte a munkaerő-piaci korlátozásokat. Románia és Bulgária nem vezetett be viszonyossági intézkedéseket.

A magyar Csatlakozási Szerződés lehetőséget ad arra, hogy amennyiben az átmeneti rendelkezések értelmében egy tagállam a nemzeti jogszabályokban vagy kétoldalú megállapodásokban foglalt rendelkezéseket tart fenn, Magyarország az érintett tagállam vagy tagállamok vonatkozásában ezekkel egyenértékű rendelkezéseket tartson hatályban, azaz a viszonyosság elvét követve járjon el. 2004. május 1. és 2007. december 31. között hazánk a munkaerő-piaci korlátozást alkalmazó EU 15 és EGT-tagállamokkal, valamint Svájjal

szemben a viszonyosság alkalmazása, illetve 2007. január 1-jétől a román és a bolgár munkavállalók tekintetében a fokozatos – a valós munkaerőigényhez, illetve munkaerőhiányhoz igazodó – munkaerő-piaci nyitásról döntött.

Magyarország 2008. január 1-jétől új, egységes szabályozást alakított ki az uniós munkavállalókkal szemben. A hatályos szabályokat a Magyar Köztársaság által a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek tekintetében alkalmazott, a munkaerő szabad áramlásával összefüggő átmeneti szabályokról szóló 355/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet tartalmazza.

A kormányrendelet – az eddigi szabályozás hatályon kívül helyezésével egyidejűleg – egységes szabályozást alakít ki mind a még munkaerő-piaci korlátozást alkalmazó régi tagállamok, mind Románia és Bulgária munkavállalói tekintetében. Ennek lényege, hogy azon EU 15 és EGT-tagállamok, valamint Svájc vonatkozásában, amelyek jelenleg is munkaerő-piaci korlátozásokat tartanak fenn a magyar munkavállalókkal szemben, illetve Románia és Bulgária esetében, a felsőfokú, középfokú végzettséggel rendelkező, valamint a szakképzett munkaerő tekintetében Magyarország megnyitotta munkaerőpiacát. A szakképzetlen munkaerő foglalkoztatása főszabályként továbbra is engedélyköteles. A szakképzetlen román és bolgár munkavállalók esetében azonban a kormányrendelet mellékletében felsorolt szakmák, illetve a mezőgazdaságban foglalkoztatott szezonális munkavállalók vonatkozásában munkaerő-piaci vizsgálat nélkül kerül sor a munkavállalási engedély kiadására. A fentiekén túl, Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Liechtenstein, Németország, Norvégia, illetve Svájc vonatkozásban a kormányrendelet kimondja, hogy a szakképzetlen munkaerő esetében a munkavállalási engedélyt a munkaerő-piaci helyzet vizsgálata nélkül kell kiadni.

c.) Áruk szabad mozgására vonatkozó szabályok

A Bizottság 2007. februárban az áruk szabad mozgására vonatkozó jogszabálytervezet-csomagot fogadott el, amelynek célja az áruk szabad mozgásának könnyebbé tétele, valamint a belső piacra vonatkozó szabályoknak és elveknek az árubiztonsági szabályok szigorításával egyidejűleg történő egyszerűsítése és korszerűsítése. A javaslatcsomag kiterjed az egyes nemzeti műszaki szabályoknak valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott termékekre történő alkalmazására vonatkozó eljárások megállapításáról és a 3052/92/EK határozat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletet felváltó új szabályozásra, a termékek forgalmazása tekintetében akkreditálási és piacfelügyeleti előírások megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet tervezetére, illetve a termékek forgalomba hozatalának közös keretrendszeréről szóló európai parlamenti és tanácsi határozat tervezetre.

A Bizottság a védelmi csomag keretében irányelvjavaslatot fogadott el a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről, amely ezen termékek Unión belüli kereskedelmét korlátozó tényezők visszaszorítására irányul. A tervezett szabályozás elsősorban a belső határokon átnyúló kereskedelmi kapcsolatok erősödését segítené elő az ágazatban, hiszen a jelenlegi, 27 nemzeti engedélyezési rendszerből álló európai védelmi piac adminisztratív akadályainak csökkentését célozza meg. Jelenleg a védelmi termékek transzferét ellenőrző nemzeti rendszerek nem tesznek különbséget a harmadik országba irányuló export és a tagállamok közötti transzfer között, ami felesleges adminisztratív akadályt és kiadásokat eredményez. A tervezet hatálya kizárólag a védelmi termékekre vonatkozik. (A Bizottság által – az európai védelemi piac széttöredezettsége és az

európai védelmi ipar versenyképességi problémái miatt – előkészített, majd a Tanácsnak benyújtott ún. védelmi csomag a fenti tervezeten kívül két további dokumentumot tartalmaz: a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvtervezet; stratégia az erősebb és versenyképesebb európai védelmi iparért című bizottsági közleménytervezet.)

A termékekre vonatkozó szabályozás tekintetében számos, a polgárokat közvetlenül érintő jogszabály vagy kezdeményezés született az elmúlt évben. Ezeknek a jogszabályoknak az elfogadását Magyarország támogatta és üdvözölte. Ezek közül érdemes kiemelni a gyalogosok és más veszélyeztetett úthasználók védelme érdekében elfogadott rendeletet, mely az európai utakon bekövetkező halálos balesetek számának csökkentését és a gyalogosok számára magasabb szintű biztonságot célozza, és lehetővé teszi, hogy 2009-től fékrásegítő rendszert építsenek a gépjárművekbe. Az új gépjárművek, valamint a kereskedelmi forgalomba hozott alkatrészek és berendezések biztonsági és környezetvédelmi tulajdonságai magas szintjének biztosítása érdekében elfogadták a gépjárművek és pótkocsijaik, valamint az ilyen járművek rendszerei, alkatrészei és önálló műszaki egységei jóváhagyásáról szóló 2007/46/EK irányelvet. A forgalom élénkítése, valamint a biztonsági követelmények közelítése érdekében a Bizottság javaslatot terjesztett elő a hidrogénüzemű autók típusjóváhagyásának egyszerűsítéséről. A szennyezőanyag kibocsátásával szembeni környezetvédelmi előírások szigorítása céljából a Bizottság javaslatot terjesztett elő a gépjárműveknek és a motoroknak a nehéz tehergépjárművek kibocsátásai tekintetében történő típusjóváhagyására.

Veszélyes termékekre vonatkozó szabályozás körében indokolt kiemelni bizonyos higanytartalmú mérőeszközök forgalomba hozatalát érintő korlátozások 2007/51/EK irányelvvel történő bevezetését. Az irányelv az új mérőeszközök forgalomba hozatalát korlátozza, abból a célból, hogy csökkenjen a forgalomba kibocsátott, az emberi egészségre rendkívül veszélyes, a bőrön és a nyálkahártyán felszívódva komoly vese- és idegrendszeri problémákat okozó higany mennyisége. A szabályozás értelmében higany nem hozható forgalomba lázmérőben, egyéb mérőeszközben (pl. nyomásmérőben, barométerben, vérnyomásmérőben, nem testhőmérséklet mérésére szolgáló hőmérőben), amelyet a nagyközönségnek történő értékesítésre szánnak. Kivételt képeznek ez alól az 50 évnél régebbi mérőeszközök, illetve a barométer az irányelv hatálybalépését követő két éven belül. A Bizottság a hatálybalépést követő két éven belül felülvizsgálja a higanytartalmú vérnyomásmérők és más mérőeszközök helyettesíthetőségét a professzionális és ipari használatban és megvizsgálja a felsorolt korlátozások kiterjesztésének lehetőségét annak érdekében, hogy a higanytartalmú mérőeszközöket kivonják a forgalomból, amikor az technikailag és gazdaságilag lehetséges.

2007-ben a Bizottság számos további az árumozgás egységes szabályait szolgáló javaslatot terjesztett elő. Ezeknek a tárgyalása folyamatban van. Ide tartozik a mértékegységekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítése, vagy a gázüzemű berendezésekről szóló irányelv, vagy a nem automatikus működésű mérlegekről szóló irányelv, vagy a polgári felhasználású robbanóanyagok azonosítási és nyomon követhetőségi rendszerének létrehozása.

d.) Belső piaci szolgáltatások

A szolgáltatások valódi belső piacának megvalósítása tekintetében alapvető a belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv, melyet a tagállamoknak 2009. december 28-ig kell átültetniük. Az irányelv egyszerűsíti az adminisztratív eljárás szabályait azzal a céllal, hogy a szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges adminisztrációs terheket a szükséges minimumra csökkentsék, illetve hogy a szolgáltatók tevékenységét ne akadályozzák hosszadalmas, költséges és átláthatatlan eljárásokkal. Ezzel összefüggésben egyablakos rendszer bevezetését írja elő, ahol a vállalkozások tájékoztatást kérhetnek a gazdasági tevékenység végzésének feltételeiről, és a szolgáltatás feltételeként előírt összes formalitást itt intézhetik.

Az irányelv magyarországi végrehajtásának keretében 2007 folyamán az érintett tárcák – az átültetéssel kapcsolatos feladatok összehangolásáért felelős Külügyminisztérium koordinációja mellett – áttekintették a feladat- és hatáskörükbe eső azon jogszabályok körét, amelyek érintettek a szolgáltatási irányelv átvilágítási kötelezettsége által. Ennek megfelelően 2007. év végére elkészült mindazon hazai jogszabályok, illetve jogszabályhelyek pontos leltára, amelyek új szabályozási feladatként jelentkeznek, vagy amelyeket az irányelv végrehajtására nyitva álló határidőig módosítani, illetve hatályon kívül kell helyezni, valamint amelyek az irányelv rendelkezései értelmében fenntarthatóak. Az irányelvből fakadó átvilágítási kötelezettség a törvényeket, kormányrendeleteket, miniszteri rendeleteket és önkormányzati rendeleteket érinti, mivel azok tartalmazhatnak az irányelvvel ellentétes, vagy adott esetben indokolható korlátozásokat.

Az átültetés előkészítése keretében kerül kidolgozásra az irányelv egyik központi rendelkezését jelentő, a szolgáltatók ügyintézésének egyszerűsítése érdekében kialakítandó egyablakos ügyintézési pontok szervezetről szóló rendszer. Ezen egyablakos ügyintézési pontoknál a szolgáltató minden olyan eljárást lebonyolíthat és minden olyan alaki követelménynek eleget tehet, amely szükséges ahhoz, hogy szolgáltatási tevékenysége nyújtását megkezdhesse, illetve azt gyakorolhassa.

e.) Pénzügyi szolgáltatások

A pénzügyi szolgáltatások egységes piacának erősítése érdekében a Tanács 2007 márciusában fogadta el a Közösségen belüli pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozó szabályok egységesítéséről szóló irányelvet. A szabályozás célja, hogy a fizetési szolgáltatások piacán (pénzátutalás és utalványozás, telekommunikációs eszközökkel történő fizetés) ösztönözze a versenyt. Ennek érdekében igyekszik szabályozni a piacra lépés feltételeit, külön szabályokat állapít meg a hitelintézetnek nem minősülő fizetési intézmények számára. A szolgáltatást igénybe vevők védelme érdekében a szolgáltatókat kötő pontos tájékoztatási, végrehajtási és felelősségi szabályokat ír elő. Az irányelv fontos jogi alapját képezi a Bizottság ösztönzése nyomán banki kezdeményezésre létrejött Egységes Euró Fizetési Övezet (Single Euro Payment Area – SEPA). Az euróövezet tagállamaiban 2008 januárjában útjára indult SEPA az elektronikus fizetések terén egységesen szabályozza a fizetési szolgáltatásokat, és az euróövezeten belül a belföldi banki műveletekkel megegyezően bonyolódhatnak az országok közötti műveletek is.

A Bizottság a pénzügyi szolgáltatások más területein is számos kezdeményezéssel élt 2007-ben. Az Európai Bizottság 2007 júliusában tette közzé a biztosítók és viszontbiztosítók működésének megkezdéséről és folytatásáról szóló, Solvency II irányelv tervezetét. A

kezdeményezés modernizálja a biztosítókra vonatkozó, sok helyen már elavult közösségi szabályozást annak érdekében, hogy az jobban megfeleljen a jelenlegi kockázati környezetnek, és egységes jogi keretet biztosítson az uniós biztosítási piac működésének. A lakossági pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó uniós politika jövőjéről alkotott elképzeléseit az Európai Bizottság 2007 májusában zöld könyv formájában bocsátotta ki. A zöld könyv alapján lefolytatott konzultációt követően a Bizottság az egységes piaci felülvizsgálatról kiadott 2007. novemberi közlemény részeként munkadokumentumban tette közzé elképzeléseit a lakossági szolgáltatások terén teendő lépésekről. Eszerint a jelzáloghitelezés, a bankváltás problémái, a pénzügyi árukapcsolás kérdése, a fizetési szolgáltatások egységesítése, hitelezői adatbázisok hozzáférhetővé tétele, a lakossági befektetési szolgáltatások és a pénzügyi oktatás lesz a figyelem középpontjában a közeljövőben. A Bizottság 2007 decemberében tette közzé a jelzáloghitelezés egységes piacának megvalósítása érdekében javasolt lépéseket összefoglaló fehér könyvét. Az előzetes elképzelések szerint a jelzálogpiac szabályozása alapvetően a következő területekre koncentrál majd: szerződéskötés előtti tájékoztatás, a teljes hiteldíjmutató, felelős hitelezés és előtörlesztés. A jól működő hitelpiac egyik fontos alapkövének tekinti a Bizottság a megfelelő ingatlan-nyilvántartást. A tervek szerint a jövőben összehasonlíto eredménytáblát tesz közzé az egyes tagállamok nyilvántartásainak működéséről (eljárások határideje, díja). A megfelelő ingatlan-nyilvántartás kialakítása érdekében a tagállamok részére ajánlást bocsát ki, amelyben felhívja a figyelmüket az ingatlan-nyilvántartási eljárások modernizálására.

f.) A jogalkotás minőségének javítása

Az Európai Tanács 2007. március 8-9-ei ülésén az állam- és kormányfők elfogadták az adminisztratív terhek csökkentésére vonatkozó cselekvési programot, amely szerint a vállalkozásokat terhelő, a közösségi jogból eredő adminisztratív terheket 2012-ig 25%-kal csökkenteni kell. A nemzeti jogszabályok tekintetében a tagállamoknak 2008-ig kell hasonló célokat kitűzniük, figyelembe véve az egyes tagállamok eltérő induló helyzetét és hagyományait. Magyarország várhatóan a 2008. év közepén fogalmazza meg az adminisztratív terhek csökkentésére vonatkozó céljait. A portugál elnökség ideje alatt Edmund Stoiber, volt bajor miniszterelnök vezetésével és európai szintű érdekvédelmi szervezetek képviselőinek tagságával a Bizottság az adminisztratív terhek csökkentése érdekében folytatott feladatok segítésére tanácsadó testületet hozott létre.

Az Európai Bizottság 2008. január 30-án hozta nyilvánosságra a jogalkotás minőségének fejlesztése második stratégiai felülvizsgálatáról szóló közleményét. E szerint az adminisztratív terhek csökkentése céljából elfogadott jogszabály-módosítások eddig mintegy félmilliárd eurós megtakarítást eredményeztek az Európai Unió vállalatainak. 2005 óta a Bizottság 2500 uniós szabály hatályon kívül helyezésére, összevonására vagy korszerűsítésére tett javaslatot, ennek következtében ötezer oldallal lett rövidebb az uniós joganyag. A cselekvési program felhívása alapján eddig 12 tagállam tűzte ki a nemzeti adminisztratív terhek csökkentésére vonatkozó céljait. A fentiekén túl, a Bizottság közleménye kiemeli, hogy a jövőben minden jelentős jogalkotási javaslatához hatásvizsgálatot kell készíteni.

g.) Adózás

A közvetett adózás területén 2007-ben elért legfontosabb eredmény az ÁFA-csomag¹⁶ elfogadása volt, melynek célja, hogy biztosítsa a szolgáltatások helyére vonatkozó szabályok egyértelművé tételét és csökkentse a versenytorzulást, ami abból ered, hogy a tagállamok eltérő adókulcsokat alkalmaznak.

A kedvezményes ÁFA-kulcsokra vonatkozóan csak részleges megegyezésre tudtak jutni a tagállamok. Ennek megfelelően, a végleges rendezés későbbre halasztása mellett, egyes, a 2004-es bővítéskor hatályba lépett mentességek egységesítéséről és átláthatóvá tételéről fogadtak el irányelvet, amely – tulajdonképpen meghosszabbítva a csatlakozáskor engedélyezett mentességeket – 2010. december 31-ig továbbra is lehetővé teszi a kedvezményes kulcsokat. Magyarországot a szabályozás közvetlenül nem érinti.

A közvetett adózás területén az Európai Bizottság 2007 végén két javaslatot is elfogadott, amelyek meghatározzák a Tanács 2008-as tevékenységét: az ÁFA-irányelv szükséges módosításairól és a pénzügyi szolgáltatások ÁFA-szabályainak egyszerűsítéséről és modernizációjáról, mentesítésük egységesítéséről.

A Tanács 2007 decemberében elfogadta a harmadik országból beutazó személyek által behozott termékek ÁFA és jövedéki mentességéről szóló irányelvet. Ennek értelmében, 2008. december 1-jétől megemelkedik az import-ÁFA és jövedékiadó-mentesen, következőképpen vámmentesen behozható mennyiség értékhatára (a légi és tengeri utasokra magasabb értékhatár vonatkozik); megszűnik az illatszerek, kávé és tea mennyiségi korlátozása; a tagállamok továbbá kétféle mennyiségi korlátozás nemzeti jogszabályban történő előírása közül választhatnak a dohánytermékek tekintetében.

A közvetlen adók körében 2007 decemberében az egyszerűsítési program keretében elfogadták a tőkeemelési illetékről szóló 1969-ből származó irányelv újrakodifikált változatát¹⁷, mely az ilyen jellegű illetékek és adók fokozatos megszüntetését, és későbbi bevezetésének tiltását tartalmazza. 2007-ben folytatódott az Európai Bizottságnak a Közös Konszolidált Társasági Adóalappal (angol rövidítése: CCCTB) összefüggő előkészítő munkálatai. A javaslatot a tervek szerint 2008-ban fogadja el a Bizottság. Az ECOFIN Tanács március 27-én biztosította támogatásáról a Bizottság adókoordinációs kezdeményezését, amely a közvetlen adózás területén egy laza összehangolási forma kidolgozásával kísérelné meg megoldani azokat a problémákat, amelyek abból erednek, hogy a területre vonatkozó bírósági esetjog egyre gyarapodik, míg a tételes jog hiányos és részleges szabályozást ad.

A Tanács 2007 végén fogadta el a „Fiscalis 2013” programot, amely a korábbi Fiscalis programok tevékenységét hosszabbítja meg a 2008-2013-as időszakra. A program célja a tagállami adóhatóságok közötti együttműködés erősítése és az adóhatóságok támogatása az ellenőrzési és költséghatékonyság közötti egyensúly megtalálásában.

---

¹⁶ A Tanács 143/2008/EK rendelete az 1798/2003/EK rendeletnek a közigazgatási együttműködés bevezetése, valamint a szolgáltatásnyújtás teljesítési helyére, a különös szabályozásra és a hozzáadottérték-adó visszatérítésére vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információcsere tekintetében történő módosításáról

A Tanács 2008/8/EK irányelve a 2006/112/EK irányelvnek a szolgáltatásnyújtás teljesítési helye tekintetében történő módosításáról

A Tanács 2008/9/EK irányelve a nem a visszatérítés helye szerinti tagállamban, hanem egy másik tagállamban letelepedett adóalanyok részére a 2006/112/EK irányelvben előírt hozzáadottértékadó-visszatérítés részletes szabályainak megállapításáról

¹⁷ A Tanács 2008/7/EK irányelve a tőkeemelést terhelő közvetett adókról

h.) Fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelem területén számos fontos kérdés szerepelt az Unió napirendjén. A Tanács és az EP között végső szakaszba jutott az egyeztetés a 2005 óta tárgyalt fogyasztói hitel irányelvtervezetről, mely 2010-től közös szabályokat állapít meg a 200 eurónál nagyobb, de 75000 eurónál kisebb összegű fogyasztói hitelekre. Szabályozza a hitelszerződések tartalmát, megkötésük körülményeit, a fogyasztó és a hitelező jogait és kötelezettségeit.

A Bizottság 2007 júniusában nyújtotta be az időben megosztott használati jogok, a hosszú távú üdülési termékek, ezek újbóli eladása és cseréje egyes szempontjai tekintetében a fogyasztók védelméről szóló irányelvtervezetet, valamint 2008 januárjában a tagállamok fogyasztói piacait összehasonlító eredménytáblát. A Fogyasztói Piacvizsgálat (Consumer Market Watch) program keretében a Bizottság több gazdasági szektort vizsgál fogyasztóvédelmi szempontból. Felméri az adott szektort az árak alakulása, a fogyasztók biztonsága, elégedettsége, a szolgáltatóváltás körülményei, illetve a fogyasztói panaszok tekintetében. Az eredményeket ezután minden évben közzé teszi a fogyasztóvédelmi eredménytáblában. Amennyiben a vizsgálatok a fogyasztókra nézve hátrányos működést, a verseny torzulását mutatják, a Bizottság mélyebb elemzéssel feltárja a zavarok okát és intézkedéseket javasol azok kiküszöbölése érdekében.

2006 decemberétől teljes egészében hatályos a fogyasztóvédelemért felelős hatóságok közötti együttműködésről szóló úgynevezett CPC Rendelet (2006/2004/EK). A felállításra került rendszerben a hatóságoknak kölcsönös jogsegély formájában lehetőségük nyílik olyan határon átnyúló elemet tartalmazó, nagyszámú fogyasztót érintő problémák kezelésére, amelyre korábban a tagállamok közötti megállapodások alapján kerülhetett csak sor. Információt cserélhetnek, riaszthatják egymást, és amennyiben kettőnél több tagállamot is érintő problémáról van szó, a közös és hatékony fellépés érdekében összehangolják a végrehajtási tevékenységüket. A közös fellépés egyik fogyasztók számára jól megnyilvánuló formája a 2007-ben először megrendezésre került „CPC sweep”, ahol a tagállamok egységes szempontok alapján, egységes eljárást követve, azonos időpontban, az internet lehetőségeinek kihasználásával próbálnak közösen fellépni a tagállami jogszabályokat sértő szolgáltatói magatartással szemben. A 2008. évben előreláthatóan már minden tagállam részt vesz a közös fellépés e formájában.

Az Általános Termékbiztonsági Bizottság 2007. november 29-i ülésén a tagországok elfogadták, hogy a RIP (csökkentett égésű) cigarettákról bizottsági határozat szülessen, amely kimondta, hogy a cigaretták égési tulajdonságának – az idevonatkozó szabvány értékének megfelelően – csökkentettnek kell lennie, vagyis a cigaretták 25%-ának csökkentett égési hatékonysággal kell rendelkeznie.

Az Európai Bizottság az egyes tagállamok társfinanszírozása mellett 2007-2008. évre kétéves költségvetéssel továbbra is működteti az Európai Fogyasztói Központok Hálózatát, melynek elsődleges célja a határon átnyúló fogyasztói jogviták rendezésének elősegítése. Az Európai Fogyasztói Központ Magyarország az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület keretei között működik, melynek a 2007-es év volt az első teljes éve. A fogyasztók és a hálózat többi tagjának visszajelzései alapján az Európai Fogyasztói Központ Magyarország 2007. évi tevékenysége sikeresnek tekinthető.

i.) Közbeszerzés

A közbeszerzés területén a Tanács és a Parlament 2007 novemberében elfogadta a 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelveknek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárásokról szóló irányelv módosítását, a közbeszerzési szabályok hatékonyságának javítása és a tagállami szabályok további közelítése érdekében. Közösségi szinten is bevezették a szerződéskötési moratórium kötelezettségét, valamint a közbeszerzési szerződések közvetlen, versenyeztetés nélküli odaítélésének visszaszorítása érdekében a szerződés odaítéléséről szóló döntés érvénytelenségének jogintézményét.

j.) Társasági jog

A Tanács és a Parlament 2007 júliusában fogadta el a tőzsdén jegyzett társaságokban az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról szóló 2007/36/EK számú irányelvet. Az irányelv célja, hogy különböző részvényesi garanciák beépítésével megkönnyítse azon részvényesek jogainak gyakorlását, akik nem abban az országban élnek, ahol a társaság a közgyűlését tartja.

k.) Szellemi tulajdonjog

A szellemi tulajdonjogra vonatkozó politika keretében a tagállamok 2007-ben az Európai Bizottság 2007 áprilisában nyilvánosságra hozott, az európai szabadalmi rendszer továbbfejlesztéséről szóló közleménye alapján egyeztetéseket folytattak egy integrált európai szabadalmi bíraskodási rendszer, valamint a közösségi szabadalom létrehozása érdekében. A közösségi keretek közé illesztett európai szabadalmi bíraskodási rendszer struktúrája és alapvető eljárási garanciái kapcsán 2008-ban – egyelőre törekeny – konszenzus látszik kialakulni; a közösségi szabadalom kapcsán pedig továbbra is a nyelvi rezsím kérdése áll a viták kereszttüzében, ám az eddigi egyeztetések a fordítási követelmények jelentős enyhítésének irányába mutatnak.

l.) Audiovizuális politika

2007 decemberében hatályba lépett az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló 2007/65/EK irányelv. Az irányelv a technikai fejlődésnek megfelelően továbbfejleszti a közösségi médiaszabályozás rendszerét, ezáltal korszerűbbé teszi és egyszerűsíti a hagyományos műsorszolgáltatást (lineáris szolgáltatásokat) szabályozó jogi keretet, másrészt pedig az úgynevezett nem lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások területén minimumszabályokat állapít meg. Az irányelv tárgyalása során sikerült érvényesíteni a származási ország elvének beépítését, mely szorosan összefügg a szolgáltatások szabad áramlásának elősegítése kapcsán képviselt magyar állásponttal.

m.) Távközlés és információs technológiák, postai szolgáltatások

A polgárok mindennapjait közvetlenül érintő fejlemények közül kiemelt jelentőséggel bír a közösségbeli nyilvános mobiltelefon-hálózatok közötti barangolásról szóló rendelet (az ún. roaming rendelet) hatálybalépése. A roaming rendelet maximálja a távközlési szolgáltatók által alkalmazható percdíjakat. A roaming díjak csökkentése mellett a rendelet számos fogyasztóvédelmi szempontból fontos szabályozást is bevezetett.

Az Európai Bizottság 2007. november 13-án tette közzé a közösségi elektronikus hírközlési keretszabályozás felülvizsgálatára vonatkozó jogszabálysomag-javaslatát. A lisszaboni

stratégia részét képező távközlési reformcsomag tanácsi munkacsoportban zajló vitája, illetve az európai parlamenti első olvasat folyamatban van, az együttdöntési eljárás a tervek szerint 2009 első félévében lezárul.

A postai belső piac teljes körű megvalósítása (liberalizációja) céljából 2008 januárjában elfogadták a közösségi postai szolgáltatások belső piacának fejlesztésére és a szolgáltatás minőségének javítására vonatkozó közös szabályokról szóló 97/67/EK irányelv módosítását, melynek rendelkezései közül kiemelendő a fenntartott (monopol) egyetemes postai szolgáltatások megszűnése, a piacralépési engedélyek liberalizálása, a fogyasztóvédelmi szabályok minden piaci szereplőre való kiterjesztése. A tárgyalások során a magyar célkitűzés az volt, hogy olyan időtávon valósuljon meg a teljes piacnyitás, ami figyelembe veszi az ország makrogazdasági helyzetét, a társadalom terhelhetőségét, a magyar postapiac strukturális helyzetét, valamint a hazai szabályozási és intézményrendszer módosításához szükséges időt. A magyar postai piac számára a 2012 végéig történő teljes liberalizáció adódott optimálisnak az elkészített és a Kormány, valamint az Országgyűlés által is támogatott hatásvizsgálat alapján. Hazánk a szubszidiaritás elvének érvényesülésére tekintettel a jelenleginél több szabályozási jogkör közösségi szintre való emelését nem tartotta szükségesnek. A tárgyalások során magyar részről támogatást kapott a szubszidiaritás elvének érvényesülése, ami a tagállamokra bízta a megfelelő egyetemes postai szolgáltatás-finanszírozási mechanizmus alkalmazását. Jelentős magyar siker a fentiek fényében, hogy az elfogadott irányelv Magyarország számára a postai szolgáltatások körében az optimális 2012-es időpontig teszi lehetővé a teljes piacnyitást.

n.) Kutatás és fejlesztés, innováció

A kutatás és fejlesztés területén 2007-ben komoly előrelépések történtek egy közös Európai Kutatási Térség kialakítása felé.

2007. január 1-jén indult el a 7. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogram, mely az előző programhoz képest 40%-kal több forrást, azaz több mint 54 milliárd eurót tesz elérhetővé tudományos kutatási projektekre.

A 7. Kutatási Keretprogram megvalósítása során az Európai Bizottság hat közös technológiai kezdeményezésre tett javaslatot. A közös technológiai kezdeményezések olyan projektek, amelyek egyes húzóágazatok területén a köz- és magánszféra közötti partnerség keretében valósulnak meg. A Beágyazott Intelligens Számítástechnikai Rendszerek (ARTEMIS), az Innovatív Gyógyszerek (IMI), a Tiszta Égbolt (Clean Sky) és az ENIAC közös technológiai kezdeményezéseket a Tanács 2007 decemberében fogadta el. A projektekben való magyar érdekeltség és részvétel vizsgálata folyamatban van.

Az Európai Kutatási Térség létrejöttének előmozdítására az Európai Bizottság zöld könyvet adott ki, mely alapján széles körű társadalmi vitára került sor. A zöld könyv a kutatói mobilitást, a tudás szabad áramlását és a kutatási tevékenységek koordinációját kívánja megvalósítani európai szinten.

A Tanácsban 2007 novemberében politikai megegyezés született az Európai Innovációs és Technológiai Intézetet (ETI) létrehozó rendeletről, amely 2008. április 29-én lép hatályba. A végleges helyszín kérdésében a rendelet hatálybalépését követő egy éven belül születik döntés. Magyarország több alkalommal jelezte szándékát az ETI székhelyének befogadására. A 2008. februári Versenyképességi Tanács alkalmával hivatalosan is bemutattuk pályázati

anyagunkat. A magyar pályázat sikere érdekében a Kormány által 2007 decemberében elfogadott cselekvési, felkészülési program végrehajtása folyamatban van. Az Igazgatótanács befogadására Magyarország mellett Lengyelország és Ausztria pályázik.

o.) Oktatás és képzés

2007-ben a Tanács állásfoglalást adott ki az oktatásról és képzésről, mint a lisszaboni stratégia egyik fő hajtóerejéről, valamint az európai egyetemek modernizációjának szükségességéről Európa versenyképességének növelése érdekében a globális tudásalapú gazdaságban. Szintén a lisszaboni célkitűzésekhez kapcsolódva született meg az új munkahelyekhez szükséges új készségekről szóló állásfoglalás, amely a munkaerőpiacon igényelt készségek folyamatos fejlesztésére szólítja fel a tagállamokat az oktatás és képzés minden szintjén. Az oktatási és szakképzési reformok hatékonyságának fejlesztése érdekében 2007-ben előtérbe került európai szinten a kutatási eredményekkel igazolt tényeken alapuló szakpolitika-alkotás szükségességéről folytatott eszmecsere, valamint megkezdődött a lisszaboni folyamat keretei között elindult „Oktatás és képzés 2010” folyamat 2010 utáni jövőjéről szóló diskurzus.

A Bizottság az oktatási reformok szempontjából kulcsfontosságú szereplők, a tanárok szerepével foglalkozó közleményt adott ki, amelynek fókuszában a tanárképzés és tanártovábbképzés minőségének a fejlesztése áll. A Tanács következtetéseiben erősítette meg a Bizottság egyes ajánlásait, amelyek célja a tanárképzési és továbbképzési rendszerek tagállami szintű reformjának ösztönözése és támogatása.

A 2007. év volt az „Egész életen át tartó tanulás” terén indult 2007-2013-ra szóló cselekvési program (1720/2006/EK határozat) végrehajtásának első éve, amelynek keretében iskolai (Comenius), egyetemi (Erasmus), szakképzési (Leonardo da Vinci) és felnőttképzési (Grundtvig) projektek, valamint a transzverzális alprogram keretében nyelvoktatási projektek, az információs és kommunikációs technológiák alkalmazását segítő projektek kaphatnak támogatást. Politikai megállapodás született az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi ajánlásról.

A Bizottság jelentést készített „a nyelvtanulás és a nyelvi sokféleség ösztönzése” című cselekvési terv végrehajtásáról, amely arra a következtetésre jutott, hogy a továbbiakban a felnőttek nyelvtanulására, a nyelvoktatás és az üzleti szféra kapcsolatának erősítésére, a folyamatos szakképzésre és a médián és kulturális tevékenységeken keresztül megvalósuló informális nyelvtanulásra kell helyezni a hangsúlyt.

2007-ben végső szakaszába lépett a Tempus III program, amely az Európai Unióval szomszédos országok felsőoktatási rendszerének és intézményeinek korszerűsítésére irányul, ezért a Bizottság előkészítette a következő szakaszt (Tempus IV).

Az Európai Unió és Ausztrália közötti együttműködés megerősítéséről áprilisban közös nyilatkozat aláírására került sor. Az Atlantisz megállapodás keretében megindultak az együttműködési projektek az Egyesült Államokkal.

A Bizottság az „Erasmus Mundus” programnak a 2009–2013-as időszakra történő megújítására valamivel több, mint 950 millió eurós költségvetéssel határozatjavaslatot fogadott el. A második „Erasmus Mundus” program a 2004–2008 időszakra szóló program közbenső értékeléséről szóló jelentés segítségével került kidolgozásra, részei: közös

programok; együttműködési partnerségek a harmadik országok felsőoktatási intézményeivel; az európai felsőoktatási intézmények vonzerejének növelése.

p.) Kultúra

A Bizottság 2007. május 14-én tette közzé közleményét az európai kulturális programról a globalizálódó világban. A közlemény egy új európai kulturális menetrendre tesz javaslatot, melynek három fő célkitűzése: a kulturális sokféleség és a kultúrák közötti párbeszéd támogatása; a kultúrának, mint a kreativitás mozgatórugójának támogatása a növekedést és munkahelyteremtést célzó lisszaboni stratégia keretében; a kultúrának, mint az Európai Unió nemzetközi kapcsolatai létfontosságú elemének támogatása. A célkitűzések elérése érdekében a Bizottság újfajta partnerségeket és munkamódszereket javasolt: strukturált párbeszéd kialakítása a kulturális ágazattal, a nyitott koordinációs módszer bevezetése, a tényeken alapuló politikai döntéshozatal támogatása és a kultúra érvényesítése valamennyi vonatkozó szakpolitikában. A kulturális miniszterek 2007. november 15-16-i tanácsülésükön elfogadták az európai kulturális menetrendről szóló állásfoglalást, amely átveszi a közleményben foglalt stratégiai célokat és rögzíti a célkitűzések eléréséhez alkalmazandó munkamódszereket. Az európai kulturális menetrend végrehajtása hároméves munkatervekben rögzített prioritások alapján történik, melyekről a Tanács dönt.

A kulturális miniszterek 2007. május 24-i tanácsülésükön fogadták el a kulturális és a kreatív ágazatoknak a lisszaboni célkitűzések eléréséhez való hozzájárulásáról szóló következtetéseket. A dokumentum kimondja, hogy a lisszaboni menetrend alakításakor a kulturális és kreatív tevékenységek helyzetét meg kell erősíteni, s hogy az ez irányú törekvések csak egy szélesebb körű stratégia részét képezhetik, amelyet többek között a bizottsági közleményre figyelemmel kell megvitatni és meghatározni.

Fontos eredmény, hogy a 2007. december 14-i Európai Tanács következtetései is tartalmazzanak egy bekezdést az európai kulturális menetrendről szóló tanácsi állásfoglalásról, utalván a lisszaboni stratégiához való kapcsolódásra, ezen belül a kulturális és kreatív iparokban rejlő lehetőségek maximális kihasználására, különös tekintettel a kis- és középvállalkozások fejlesztésére.

2007-ben indultak el a 2007-2013 közötti időszakra létrehozott közösségi programok, a kulturális cseréket és a kultúrák közötti párbeszédet támogató „Kultúra”, valamint az aktív európai polgárságot előmozdító „Európa a polgárokért” program.

q.) Vámügyi szabályozás

Az Európai Parlament és a Tanács 624/2007/EK határozatával kihirdetésre került a „Vám 2013” közösségi vámügyi cselekvési program. A program a jelenlegi „Vám 2007” program folytatása, amely elősegíti a közösségi vámjogszabály-alkotást, annak minél jobb és egységesebb végrehajtását és a külkereskedelmi forgalom zavartalanságát.

2007-ben a Tanácsban lezárult a Közösségi Modernizált Vámkódex tervezet tárgyalása, amelyet 2008. február 19-én az Európai Parlament is elfogadott, a tervezet jelenleg kihirdetésre vár. A jelenleg hatályos, 1992-ben létrehozott Közösségi Vámkódex modernizálása a vámjogi szabályozás egyszerűbbé, átláthatóbbá, egységesebbé tételét; az elektronikus ügyintézés megvalósítását; a közösségi gazdálkodók versenyképességének és a biztonságának a növelését, a csalás kockázatának csökkentését; a nagyobb koherencia

megvalósítását a többi közösségi politikával (adózás, mezőgazdaság, kereskedelem, környezetvédelem, egészségvédelem, fogyasztóvédelem); továbbá a döntéshozatali folyamat hatékonyságának biztosítását jelenti.

A Modernizált Vámkódexhez kapcsolódóan a papírmentes vám- és kereskedelmi környezetről szóló (e-vám) európai parlamenti és tanácsi határozattervezet vitája is befejeződött a tavalyi évben. Az Európai Parlament és a Tanács által 2008. január 15-én elfogadott 70/2008/EK határozat általános célja az elektronizált vámkezelési rendszer bevezetése az Európai Unióban. Ehhez szorosan kapcsolódik a határforgalom-ellenőrzésben részt vevő más hatóságok ügyintézésének olyan megszervezése, amelynek révén megvalósulhat az egyablakos, majd az egymegállásos ügyintézés.

Az „Adózás” fejezetben említett harmadik országból beutazó személyek által behozott termékek ÁFA és jövedéki mentességéről szóló irányelvvel történő összhang megteremtése érdekében a Tanács elfogadta a 918/83/EGK, a vámmentességek közösségi rendszeréről szóló rendelet módosítását. A jövőben az ÁFA-irányelv alapján meghozott nemzeti jogszabályok rendelkezései lesznek irányadóak a harmadik országból beutazó személyek által behozott áruk vámmentességére is. A rendelet módosítása emellett lényegesen megemelte a kereskedelmi célú küldeményekre vonatkozó vámmentesség értékhatárát.

r.) Közlekedéspolitika

A közlekedéspolitika területén a légi, a vasúti és a tengeri közlekedést érintően születtek megállapodások a közösségi szabályozás továbbfejlesztését illetően. Magyarország számára ezek közül az alábbiak bírnak nagyobb jelentőséggel:

A 2007. június 6-8-i Közlekedési Tanács politikai megállapodásra jutott a polgári repülés területén a közös szabályokról és az Európai Repülésbiztonsági Ügynökség létrehozásáról szóló 1592/2002/EK rendelet módosításáról szóló javaslatra vonatkozóan.

Megállapodás született 2007 végén a polgári repülés védelméről szóló parlamenti és tanácsi rendelet tervezetéről. A 2320/2002/EK rendelet a 2001. szeptember 11-i terrorista támadások hatására jött létre, azonban az eltelt időszak tapasztalatai alapján a rendelet egyszerűsítése vált szükségessé.

A 2007. november 29-30-i Közlekedési Tanács politikai megállapodást ért el a Közösségben a légiközlekedési szolgáltatások működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló rendeletjavaslatról. A javaslat célja a fuvarozók engedélyezéséről, a légi szolgáltatások Közösségen belüli működtetésének szabadságáról, és az ilyen légi szolgáltatások árazásáról szóló, jelenleg hatályban lévő rendeletek tartalmának összevonása és egyszerűsítése.

Megállapodás született 2007. július végén a légi utas mozgássérültek jogairól szóló rendeletről is, amely előírja a légitársaságoknak és a repülőterek üzemeltetőinek az ilyen személyek minden diszkrimináció nélküli kiszolgáltatását. A változtatások, átalakítások természetesen a hazai légitársaságokat és a Ferihegyi repülőteret is érintik.

Megállapodás jött létre 2007. júliusban az ún. harmadik vasúti csomagról is. A csomag elemei: a közösségi vasutak fejlesztéséről szóló irányelv módosítására készített irányelv, amelynek célja a nemzetközi vasúti személyszállítási piac 2010. január 1-jétől történő megnyitása, azzal, hogy a hozzáférés biztosítása kiterjed a nemzetközi személyszállítási

szolgáltatás keretében a kabotázs lehetőségére; a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló rendelet, amely kiterjed a nemzetközi és a belföldi személyszállítási szolgáltatást igénybe vevő utasok részére nyújtandó információkra, a szállítási szerződésre, a jegyekre, a vasúti vállalkozás felelőségére az utasok halála, sérülése, valamint a kézipoggyász és késés esetén a kártérítés szabályaira, a csökkent mozgásképességű személyek számára nyújtandó segítség szabályaira, valamint a szolgáltatás minőségi és biztonsági követelményeire. A közösségi vasúti rendszereken mozdonyokat és vonatokat működtető mozdonyvezetők minősítéséről szóló irányelv meghatározza a mozdonyvezetők képzésével, értékelésével és képesítéseinek elismerésével összefüggő feladat- és hatásköröket.

A közúti és vasúti személyszállítási közszolgáltatás állami veszteségtérítésének szabályozásában fontos változásnak tekinthető a vasúti és a közúti személyszállítási közszolgáltatásról szóló rendelet elfogadása.

A 2007. november 29-30-i Tanács politikai megállapodást fogadott el a közösségi vasutak biztonságáról szóló irányelvtervezetről. A javaslat a kölcsönös átjárhatóságról szóló irányelvtervezetet és az Európai Vasúti Ügynökség létrehozásáról szóló rendelettervezetet (erről szintén politikai megállapodás született) is magában foglaló javaslatcsomag részét képezi, amelynek célja a vasúti járművek Európai Unión belüli kölcsönös elfogadásának, és ezáltal a belső piac működésének a javítása.

A 2007. november 29-30-i Tanács tanácsi következtetéseket fogadott el az áru fuvarozási logisztikai cselekvési tervről, a széles körű rövid és középtávú (2007-2013) közlekedéspolitikai akciókat, valamint jövőbeli jogalkotásokat tartalmazó kezdeményezésről. A dokumentum legfontosabb elemei: a „zöld” teherszállítási folyosók meghatározása, a folyosó struktúra szintjén az áruszállítás-orientált vasúti hálózat kialakítása, az áruszállításban az ITS alkalmazása (on-board unit, elektronikus útdíjfizetés interoperabilitása), a logisztikai szűk keresztmetszetek infrastruktúra-orientált és adminisztratív akadályainak felszámolása, a szállítási láncok egyszerűsítése érdekében az adminisztratív eljárások egyablakos, egymegállós rendszerének kialakítása, illetve a városi közlekedési akcióterv.

A Tanácsban megállapodás született a Galileo európai globális navigációs műholdrendszer kiépítésének folytatásáról. A Galileo-rendszer teljes működőképességének eléréséhez szükséges forrásokat 2008-2013 között teljes egészében az Unió költségvetése biztosítja. A beszerzési politikára vonatkozó alapelvek lehetővé teszik, hogy a program megvalósításában – a Galileo infrastruktúra kiépítésében – minden tagállam, így Magyarország úripari vállalatai is részt vegyenek.

s.) Energia

Az Európai Bizottság 2007. január 10-én közzé tette az EU-energiapolitika átfogó Stratégiai Áttekintését, és a célkitűzések végrehajtását szolgáló akciótervet magában foglaló: „Energiapolitika Európának” című közleményét. A Bizottság a közleményhez az energiapolitika egyes területeiről készített részletes jelentéseket csatolt (energiacsomag). Ezen anyagokat kiegészíti a Bizottság éghajlatváltozással kapcsolatosan közzétett stratégiai anyaga, amelynek következtetéseire az energiapolitikai anyagok épülnek.

Az Európai Tanács 2007. március 8-9-i ülésén stratégiai következtetéseket, és a 2007-2009-es időszakra egy átfogó energetikai cselekvési tervet fogadott el. A cselekvési terv az Európai Unió közös energiapolitikájának hármas célkitűzéseként a versenyképességet, az

ellátásbiztonságot és a fenntarthatóságot rögzítette. Ambiciózus, számszerűsített célokat tűzött ki az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentése, az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások és a bioüzemanyagok felhasználása tekintetében, és rögzítette az EU energia-külpolitikai prioritásait is. A célkitűzések összhangban vannak a magyar energiapolitikai célokkal, tekintettel azonban azok rendkívül komoly gazdasági, pénzügyi kihatásaira, Magyarország következetesen képviselte, hogy a tagállami vállalások meghatározására az érintett tagállammal egyeztetve, annak egyetértésével kerülhessen csak sor. Ezt a tárgyalásokon sikerült érvényesíteni.

2007 második felében megkezdődött a 2007. márciusi Európai Tanácson elfogadott EU Energia Cselekvési Terv végrehajtása. Az Európai Bizottság 2007 szeptemberében mutatta be a harmadik energia belső piaci liberalizációs jogszabálysomagot, melyben javaslatot tett a villamos energia, illetve a földgáz belső piaca liberalizációjáról szóló, jelenleg hatályos irányelvek, a határon átkelő villamos energia kereskedelmi hálózatokhoz, illetve a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés szabályairól szóló rendeletek módosítására, valamint egy új, az Európai Szabályozó Ügynökség létrehozásának jogalapját megteremtő rendeletre. A csomag öt fő célkitűzést jelöl meg, amelyek elérése az Európai Bizottság szerint biztosítja a hatékony belső energiapiac működését, és stabil, kiszámítható szabályozási környezetet teremt az iparág számára. A célkitűzések a következők: a vertikálisan integrált energiavállalatok hatékony szétválasztása, a piaci átláthatóság javítása, a nemzeti rendszerirányítók európai és regionális együttműködésének javítása, a nemzeti energia-szabályozóhatóságok önállóságának és függetlenségének a megteremtése, illetve növelése, valamint a nemzeti energia-szabályozóhatóságok munkáját koordináló Európai Szabályozói Együttműködési Ügynökség létrehozása.

A szlovén és a francia elnökség arra törekszik, hogy lehetőleg 2008 végéig politikai megállapodás szülessen az energia belső piac liberalizálásáról szóló harmadik jogszabálysomagról.

t.) Környezetvédelem

Az elmúlt év egyik legfontosabb környezetpolitikai eseményének az Európai Tanács 2007. márciusi döntése tekinthető, amelynek értelmében a Tanács célértékeket fogadott el az üvegházhatású gázok kibocsátásainak csökkentésére vonatkozóan. Ennek értelmében az EU mintegy 30%-kal vállalta üvegházhatású gázkibocsátásainak csökkentését 2020-ra 1990-hez képest, amennyiben – a nemzetközi klímavédelmi rezsím keretei között – egyrészt más fejlett országok is tesznek hasonló vállalásokat, másrészt pedig a legfejlettebb fejlődő országok is hozzájárulnak a kibocsátások csökkentéséhez. A fenti nemzetközi vállalások hiánya esetén az EU csak 20%-os csökkentésre kötelezte el magát. Magyar részről az EU-vállalásokat rendkívüli jelentőségűnek tartjuk, de hangsúlyoztuk a nemzetközi megállapodás fontosságát, és azt, hogy a nemzeti szintű vállalások meghatározása a tagállami sajátosságok, adottságok megfelelő figyelembevételével, az érintett tagállam egyetértésével történjen.

Teikentettel az európai klímapolitikai céloknak a nemzetközi tárgyalásoktól való függésére, az EU számára stratégiai jelentősége volt annak, hogy a 2007 decemberében Bali szigetén lezajlott ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és a Kiotói Jegyzőkönyv részes feleinek találkozója során elfogadtak egy ún. Bali road-map-et, amely az elkövetkezendő két évben határozza meg a Kiotói Jegyzőkönyv jövőjéről szóló tárgyalások menetét 2009 végi határidővel. Így 2008-tól most már formálisan is megkezdődhetnek a tárgyalások arról, hogy a Kiotói Jegyzőkönyv lejártá után (2012) milyen nemzetközi keretek között történik majd az

üvegházhatású gázok csökkentése. A tárgyalásokban az EU továbbra is vezető szerepet kíván játszani, és elsődleges célja a nagy kibocsátó államok, mint az USA, Kína, illetve India meggyőzése a klímaváltozás elleni harcban történő részvételre.

Szintén az üvegházhatású gázkibocsátások csökkentésének érdekében az Európai Bizottság 2007. december 19-én terjesztette elő rendelettervezetét a gépjárművek széndioxid-kibocsátásának csökkentésére. A javaslat célja, hogy 2012-re az EU-27-ben az újonnan eladott gépjárművek széndioxid-kibocsátása átlagban ne haladja meg a 120 grammot kilométerenként.

Az európai klímapolitika keretében született meg az Európai Bizottság döntése 2007. április 16-án Magyarország Nemzeti Kiosztási Tervéről (NKT). A minden tagállam által elkészítendő NKT célja, hogy meghatározza a kibocsátók részére kiosztandó kvóták összmenységét, illetve a kiosztás rendjét az európai emissziókereskedelem keretein belül, amely a Kiotói Jegyzőkönyv keretében vállalt üvegházhatású gázkibocsátás-csökkentési célok teljesítését szolgálja. Mivel a Bizottság hazánkra vonatkozó határozatában a javasolt összmenységnél 10,8%-kal kevesebb kibocsátást hagyott jóvá az eredeti hazánk által benyújtott tervhez képest, a magyar Kormány úgy döntött, hogy keresetet nyújt be a határozat ellen az Európai Közösségek Bíróságánál, amelynek következményképpen az eljárás 2007-ben meg is kezdődött.

Az elmúlt év során az EU komoly lépést tett előre az árvízvédelem terén, mivel 2007. november 26-án hatályba léphetett az árvízkezelésről szóló új irányelv, amelynek célja, hogy csökkentse az árvízkezelést és mérsékelje az árvizek káros következményeit. Az irányelv értelmében a tagállamoknak előzetesen fel kell mérniük az árvízi kockázatokat valamennyi vízgyűjtőkerületben, és árvízi veszélykockázati térképeket, valamint kockázatkezelési terveket kell készíteniük a jelentős kockázatnak kitett vízgyűjtőkre vonatkozóan. A szabályozás hazánk számára is nagy jelentőségű, a javaslat tárgyalásakor magyar részről ezért szorgalmaztuk, hogy a Közösség területén túlnyúló nemzetközi vízgyűjtőkerület vonatkozásában is célkitűzés legyen az árvízi kockázatokra vonatkozó közös terv vagy több koordinált közös terv készítése. A magyar javaslat beépítésre került a tervezetbe.

2007 folyamán megkezdődött a vegyi anyagok osztályozásának és címkézésének egyetemes harmonizált rendszerére vonatkozó (GHS) tervezet tárgyalása, melynek célja, hogy egyetlen új rendszerrel egységesítse a világon létező, jelentősebb osztályozási és nemzetközi szállítási rendszereket a fenntartható fejlődés és a nemzetközi kereskedelem előmozdítása érdekében. Az Európai Bizottság 2007. június 27-én kibocsátott tervezetével az ENSZ által elfogadott GHS-rendszer bevezetésére 2003. évi szándéknyilatkozatában önként vállalt kötelezettségének tett eleget, a jogszabály elfogadása együttdöntési eljárásban 2008 végére várható.

u.) Mezőgazdaság

2007-ben a közös mezőgazdasági politika területén több, a magyar ágazatot közvetlenül érintő kérdés merült fel.

Az EU Környezetvédelmi Miniszteri Tanácsa – az Európai Bizottság javaslatával szemben – 2007. februárban minősített többséggel támogatta, hogy Magyarország továbbra is fenntartsa a MON810 génmódosított (GMO) kukoricára vonatkozó védzáradékot. A döntés nyomán

Magyarország fenntarthatja a 2005-ben bevezetett moratóriumot, és nem kényszerül a genetikailag módosított kukorica (MON810) köztermesztésének engedélyezésére.

2007-ben fontos döntés született a mezőgazdasági többletkészletek vizsgálata ügyében. Az Európai Bizottság arra figyelemmel indított eljárást a 2004-ben csatlakozott tagállamokkal szemben, hogy azok a Csatlakozási Szerződés előírásaival ellentétben a csatlakozás időpontjára nem szüntették meg a területükön szabad forgalomban lévő olyan magán- vagy állami termékkészleteket, amelyek meghaladták a rendes átvihető készletnek tekinthető mennyiséget (többletkészlet). A Bizottság a rendelkezésre álló adatok alapján Magyarországot 95,8 millió euró bírsággal tervezte sújtani. A kétoldalú konzultációk során Magyarország bebizonyította, hogy a csatlakozást megelőzően nem halmozott fel spekulatív készleteket. Ennek eredményeként a 2004-ben csatlakozott tíz tagállam közül egyedül Magyarországnak nem kell bírságot fizetnie mezőgazdasági többletkészletek felhalmozása miatt.

Magyar szempontból nagy jelentőséggel bírt a kukoricaintervenciós kritériumok Bizottság által javasolt szigorítása. A Bizottság 2006 októberében november 1-jei alkalmazási kötelezettséggel fogadta el azt a vitatott rendeletet, amely a korábbi minőségi követelmények szigorítása mellett új kritériumot – a fajsúlykövetelményt – vezetett be a kukoricára vonatkozóan. A meghatározott fajsúlyérték azonban átlagos időjárású években a magyar termés 90 százalékát kizárta volna az intervencióból. A Kormány keresetet nyújtott be az Európai Unió Bíróságához, hogy vonják vissza a fajsúlykövetelményt. Magyarország keresete nyomán az Európai Unió Elsőfokú Bírósága 2007 novemberében kihirdetett ítéletében részlegesen megsemmisítette az Európai Bizottság rendeletét.

A tagállamok 2007-ben alapvető jelentőségű döntést hoztak a kukoricaintervenció tekintetében. Ennek értelmében fokozatosan felszámolják a kukoricaintervenció intézményét, de a Bizottság eredeti javaslatával szemben nem azonnal, tehát 2007. júliustól, hanem 3 év alatt, a 2009/2010-es gazdasági év végéig futtatják ki nullára a rendszert. A rendszer nem szűnik meg, csak a felajánlható mennyiség lesz nulla tonna, azonban rendkívüli esetben felújíthatóvá válhat. A megszüntetés leginkább és leghátrányosabban Magyarországot érinti, ezért minden lehetséges fórumon mindvégig elleneztük a javaslatot, és a rendszer fenntartása mellett érveltünk. A kitartó magyar lobbizás révén sikerült elérni, hogy a 2007/2008. gazdasági évben 1,5 millió tonna, a következőben 700 ezer tonna kukorica még értékesíthető a rendszer keretében, majd 2009/10-es évadban már nulla lesz a felajánlható mennyiség.

Az Európai Unió vidékfejlesztési bizottsága 2007 szeptemberében egyhangú szavazással elfogadta az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programot, amely a 2007 és 2013 közötti, javarészt uniós forrásból támogatott fejlesztéseket és beruházásokat tartalmazza. A program összesen 5,15 milliárd euró közpénzből megvalósuló fejlesztést tartalmaz, ebből több mint 3,8 milliárd eurót az Unió költségvetése finanszíroz. Magyarország ezzel az uniós országok első harmadában van az elfogadott vidékfejlesztési tervek tekintetében. A magyar vidékfejlesztési program három prioritási területet jelöl ki. Az úgynevezett „első tengely” a mezőgazdaság, az élelmiszergyártás és az erdőgazdálkodás versenyképességéhez járul majd hozzá. A második tengely a fenntartható fejlődés elveinek tiszteletben tartására, a természetes értékek és az ökológiai sokszínűség védelmére irányul. A harmadik tengelyből a vállalkozások megerősítésére és a vidéki szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítására fordítanak majd uniós támogatásokat.

2007 júniusában a Mezőgazdasági és Halászati Tanács ülésén egyhangú politikai megállapodás született a gyümölcs- és zöldségpiac közös szervezésével kapcsolatos átfogó

reformról. A megállapodás során az összevont gazdaságtámogatási rendszer (angolul: Single Payment Scheme-SPS) bevezetésére a paradicsom esetében 4, más termények esetében 5 év átmeneti időszakot fogadtak el a miniszterek. Az eper és a málna 5 éves átmeneti támogatásra lesz jogosult, Magyarország esetében 1700 ha jogosult területet állapítottak meg. A kockázatkezelés bekerült a szabályozás hatálya alá, amelyért a termelői értékesítő szervezetek (TÉSZ-ek) felelnek. Az ülés során a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy az iskolagyümölcsre, az iskolatej mintájára dolgozzon ki támogatási konstrukciót. A megállapodásban foglaltak alapvetően összhangban állnak a magyar érdekekkel. A zöldség-gyümölcs közös piaci szervezetének reformja 2008-ban lép hatályba.

A mezőgazdasági miniszterek 2007 szeptemberében elfogadták a tejpiaccal kapcsolatos módosítási csomagot. A csomagban Magyarország szempontjából kiemelt fontosságúak az iskolatejjel és a folyadéktejjel kapcsolatos változtatások. Az iskolatej esetében a módosításokat követően a támogatás zsír alapján történő elosztása megszűnik, helyette átalánytámogatás kerül bevezetésre zsírtartalomtól függetlenül. Az átalánytámogatás mértéke egy kompromisszum következtében 18,15 EUR/100kg mértékben került meghatározásra, ami Magyarország szempontjából kifejezetten előnyös, mivel emelkedést jelent a korábbi támogatási szinthez képest. A 2,8 százalékos tej vonatkozásában a liberalizációs törekvések szerint szabadon lehet előállítani és forgalmazni bármilyen zsírtartalmú tejet, amennyiben ezt megfelelően jelölik a csomagoláson. A változtatás elfogadása után a 2,8 százalékos tejre vonatkozó magyar átmeneti mentesség értelmét veszti, és mint piacvédelmi intézkedés megszűnik.

2006 elejétől zajlanak azok a folyamatok, melyekkel az EU a cukortermelés és -kereskedelem közösségi rendszerének a nemzetközi követelményekkel való összhangba hozása, valamint versenyképességének jövőbeni biztosítása érdekében megreformálta a cukor közös piaci rendtartását. A reformtörekvések – legfőképpen a kvótáról lemondás mértéke – azonban nem érték el a céljukat teljes mértékben, ezért rövid időn belül – 2007 őszén – sor került a „reform reformjára”, amelynek legfőbb indoka az volt, hogy további 3,8 millió tonna nagyságú kvótáról való lemondásra ösztönözzön annak érdekében, hogy 2010-ig megvalósuljon az összesen 6 millió tonnás előirányzat. A gazdaságossági szükségszerűség és a termelői nyomás hatására a Magyar Cukor ZRt. tulajdonosa 2007 őszén bejelentette, hogy visszaadja jelenlegi kvótájának mintegy 30%-át, egyúttal bezárja petőházai gyárát. A Mátra Cukor ZRt. – szintén 2007 őszén – bejelentette, hogy bezárja szolnoki (Mátra Cukor) gyárát, illetve 2008. március 10-i bejelentése alapján szerencsi gyárával is ugyanezt kívánja tenni.

Az agrárminiszterek hosszas vitát követően elfogadták 2007 decemberében a borreform kompromisszumos javaslatát. A magyar szempontból legfontosabb célkitűzések érvényesültek. Sikertörténet elérni a borítékképzési elvek megváltoztatásában. Az új tagországok esetében a nemzeti boríték kialakítása kizárólag a terület és a termés mennyisége alapján történik (50-50%-os súllyal) a korábbi történelmi referenciák helyett. A végső döntés szerint Magyarország nemzeti borítékja 2009-ben (az eredeti javaslat szerinti 12,4 helyett) 16,8 millió euró és 2015-ben 29,1 millió euró. A 2015. évi eredeti javaslat csak 16,6 millió euró volt. Ez azt is jelenti, hogy a magyar szőlő- és borágazat fajlagos támogatottsága az új tagországok között a legmagasabb, de megelőzzük Ausztriát és Portugáliát is. Nemzeti szinten fenntartható a melléktermék-lepárlás. Fennmarad a cukor hozzáadással történő alkoholtartalom-növelés lehetősége 1,5% mértékig, ami rossz időjárási feltételek esetén 0,5%-kal kiegészíthető. A telepítési jogok 2015-ben megszűnnek, de nemzeti hatáskörben 2018-ig fenntarthatóak. A kivágási cél a legelső javaslatban szereplő 400 000 hektárról lecsökkent 175 ezer ha-ra és csak 3 évig tart szemben az eredeti 5 évvel szemben.

Az Európai Unió 2007-2013-as költségvetéséről szóló megállapodás feltétele volt, hogy a költségvetési rendszerét, ennek részeként a Közös Agrárpolitikát, 2008-2009-ben teljeskörűen felül kell vizsgálni. Az Európai Bizottság 2007. november 20-án hozta nyilvánosságra közleményét a Közös Agrárpolitika felülvizsgálatáról (a 2003-as reform hatásainak állapotfelméréséről). A KAP felülvizsgálata technikai módosításokra, kiigazításokra irányul, annak érdekében, hogy a KAP egyszerűbbé és hatékonyabbá váljon és a 2013 utáni időszakra felkészüljön. A Bizottság a tagállamokkal folytatott egyeztetésekre, valamint széles körű társadalmi párbeszédre alapozva 2008 májusában tervezi megjelentetni konkrét javaslatait. A politikai megállapodást pedig 2008. második félév végére (a francia EU-elnökség alatt) szeretné elérni.

v.) Ifjúság és sport

Az ifjúságpolitika terén európai szinten megvalósuló együttműködéssel kapcsolatban a 2007. évben az alábbi főbb témák voltak napirenden.

A német elnökség alatt a Tanács az Európai Ifjúsági Paktumban foglaltak megvalósításának aktuális helyzetéről készített hozzájárulást a tavaszi Európai Tanács következtetéseire, valamint – az Esélyegyenlőség Európai Évéhez kapcsolódóan – határozatot fogadott el a fiatalok számára biztosított esélyegyenlőségről és társadalmi befogadásról, továbbá – mivel közeledik az ifjúságpolitika terén európai szinten megvalósuló együttműködés első ciklusának vége – a Tanács határozatot fogadott el a terület következő tíz évre vonatkozó irányvonalainak kialakításáról.

A portugál elnökség alatt az ún. ifjúsági fehér könyv folyamaton belül (fiatalok tájékoztatása, társadalmi részvétele, önkéntes tevékenysége és jobb megismerése) az önkéntes tevékenység prioritásával kapcsolatban fogadott el a Tanács egy határozatot, amelyben – a tagállamok által benyújtott nemzeti jelentések alapján – összefoglalta az eddigi eredményeket, valamint javaslatot tett a jövőbeli teendőkre. Kiemelkedő jelentőségű továbbá a Bizottság azon közleménye („A fiatalok oktatásban, foglalkoztatásban és a társadalomban való teljes körű részvételének előmozdítása”), amely az ifjúságpolitika terén európai szinten megvalósuló együttműködés jövőjéről szól. A közlemény legfontosabb elemei az ifjúságpolitika ágazatközi megközelítése (oktatás, foglalkoztatás, társadalmi beilleszkedés, egészségügy, kultúra) és a fiatalok érdekérvényesítésének elősegítése (strukturált párbeszéd).

Fontos továbbá megemlíteni, hogy 2007-ben indult el a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó „Fiatalok lendületben” közösségi akcióprogram 885 millió eurós összköltségvetéssel. Ez az ifjúságpolitika területén az első olyan program, amelyben hazánk már a program kezdetétől teljes jogú tagállamként vesz részt.

w.) Foglalkoztatás és szociális ügyek

A 2007. év az Európai Unió szociális dimenziójának megerősítésére irányuló törekvésekkel jellemezhető, amelyek a Közösség gazdasági jellegén túlmutató közös szociális, környezeti és kulturális értékek hangsúlyozására irányultak. Összhangban az Európai Tanács 2005. évi határozatában foglaltakkal a lisszaboni stratégia első hároméves ciklusának felülvizsgálatát előkészítő tárgyalások során szintén előtérbe került a szociális, foglalkoztatási és gazdaságpolitikai célkitűzések együttes megjelenítése.

Az Európai Bizottság a rugalmasság és biztonság (flexicurity) témájában széles körű konzultációt követően 2007. június 27-én közleményt bocsátott ki, amely javaslatokat tartalmaz a nemzeti stratégiák kidolgozásához, alapot teremt a bevált gyakorlatok cseréjéhez. A rugalmasság és biztonság modell (flexicurity) célja, hogy megteremtődjön az összhang a munkaadók és munkavállalók helyzetét egyaránt befolyásoló munkaerő-piaci rugalmasság és szociális biztonság között. A globalizáció, a felgyorsult technikai fejlődés, a demográfiai változások ugyanis olyan kihívások elé állítják az EU tagállamait, amelynek következtében a munkaerőpiac rugalmassága, illetve a szociális biztonság közötti kiegyensúlyozott viszony biztosítása komoly feladatot jelent: az egész életen át tartó tanulás, a szociális védelmi mechanizmusok, az aktív munkaerő-piaci politikák, a funkcionális rugalmasság, valamint a tagállami helyzetek és modellek különbözőségei.

A munkajog területén folytatódott a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, jelenleg hatályos 2003/88/EK irányelv felülvizsgálata, valamint a munkaerő-kölcsönzés keretében foglalkoztatottakra vonatkozó irányelv tervezetének tárgyalása. A két irányelv együttes tárgyalása sem hozott áttörést, a tagállamoknak 2007-ben sem sikerült politikai megállapodásra jutniuk.

Az Európai Bizottság 2006. április 26-án tette közzé a közérdekű szociális szolgáltatásokról szóló közleményét, amely reflexiós folyamatot indított el a szolgáltatási irányelv hatályán kívül eső szociális szolgáltatásokra irányadó közösségi szabályozás jövőjéről. Az Európai Bizottság „Egységes piac a 21. századi Európa számára” című közleményét 2007. november 20-án tette közzé. Az EPSCO 2007. december 5-6-ai ülésén folytatott tárgyalásokon a szubszidiaritás elvének hangsúlyozása mellett nem jött létre egységes álláspont a közösségi szintű szabályozás jellege tekintetében. A tagállamok egy része a nyitott koordinációs mechanizmus folytatását, míg mások egy esetleges horizontális szabályozást is elfogadhatónak tartanának.

Az Európai Bizottság közleményt jelentetett meg az aktív befogadásról, mellyel kapcsolatban a Tanács következtetéseket fogadott el az EPSCO 2007. december 5-6-i ülésén. A közlemény a társadalmi kirekesztés és szegénység elleni fellépés előmozdítását célozza a közösségi szintű együttműködés elmélyítésével. Az aktív befogadás koncepciója az inaktív, hátrányos munkaerő-piaci helyzetű személyek számára – munkaerő-piaci és társadalmi integrációjuk érdekében – a szociális jövedelemellátások, a munkára ösztönző szociálpolitikai és foglalkoztatáspolitikai eszközök, valamint a támogató szociális szolgáltatások kombinációjának alkalmazását jelenti.

A munkaerő mobilitásának fokozása érdekében folytatódtak a tárgyalások a kiegészítő nyugdíjjogosultságok hordozhatóságának javításáról szóló irányelv elfogadása érdekében, azonban az egyeztetések nem vezettek eredményre. A tervezet a munkaerő szabad áramlását kívánja elősegíteni azzal, hogy felszámolja a tagállamokban működő foglalkoztatói típusú kiegészítő nyugdíjjogosultságok kölcsönös elismerésében rejlő akadályokat.

2007 az esélyegyenlőség éve volt, amelynek kereteit az „Egyenlő esélyek mindenki számára európai év – egy igazságosabb társadalom irányában” című tanácsi határozat adta. Ennek fényében mind tagállami, mind pedig közösségi szinten kiemelt figyelmet kapott különösen a nemek közötti egyenlőség, a nők foglalkoztathatóságának növelése érdekében a munka és családi élet összehangolásának kérdése. A nők helyzetének javítását célzó pekingi cselekvési platform által meghatározott intézkedési terv végrehajtása a 2007. évben folytatódott, amely során a soros elnökségek a nők és az oktatás, valamint a nők és a szegénység összefüggései

tekintetében készítették el jelentéseiket, illetve értékelték a területükre vonatkozó indikátorokat.

2007-ben is folytatódott a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendeletet érintő módosítások átvezetése, a szociális biztonsági koordinációról szóló 883/2004/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapítására vonatkozó rendelettervezet nyitott fejezeteinek tárgyalása, továbbá a rendelet mellékleteinek meghatározása.

x.) Egészségügy, népegészségügy

2007 folyamán a népegészségügy területén a német-portugál-szlovén tizennyolc hónapos programnak megfelelően elsősorban az egészségfejlesztés, a betegségek megelőzése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés és az innováció témaköreire összehangoltítottak.

A HIV/AIDS-fertőzöttek számának aggodalomra okot adó növekedése miatt a német elnökség kiemelten kezelte a fertőzés megelőzésének kérdését, különösen a civil társadalom bevonási lehetőségeinek feltárását. A témában miniszteri szintű konferenciát követően tanácsi következtetések elfogadására is sor került.

Az Európai Bizottság 2007 októberében közzétette az új egészségügyi stratégiájáról szóló fehér könyvet „Együtt az egészségért: Stratégiai megközelítés az EU számára 2008-2013” címmel. Az új közösségi stratégia az előttünk álló hat évben az Unió lakosságának egészségével kapcsolatos feladatok kezelésére három célkitűzést fogalmaz meg. A népesség elöregedése következtében az egészség hosszú távú megőrzésére kell törekedni, hogy ezzel is csökkenhessenek az egészségügyi ellátás terhei és növekedhessen az aktívan, munkában eltöltött évek száma. A második stratégiai célkitűzés megfelelő védelem biztosítása a polgárok egészségét fenyegető veszélyekkel szemben. Globalizálódó világunkban fokozott járványveszélyre, a klímaváltozás egészségügyi következményeire kell felkészülnünk tudományos kockázatértékelés és reagálási mechanizmusok kialakítása révén. A harmadik célkitűzés az új technológiák támogatását célozza meg, amelyek hozzájárulhatnak az egészségügyi rendszerek dinamizálásához. Az EPSCO 2007. decemberi ülésén a tagállamok többsége üdvözölte a Bizottság javaslatait.

A Bizottság 2006 szeptemberében jelentette meg az egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó konzultációról szóló közleményét, amely széles körű nyilvános párbeszédet kezdeményezett a határon átnyúló egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó szabályozási lehetőségek feltárásáról. A konzultáció 2007. január 31-én lezárult, a beérkezett hozzászárulások alapján az Európai Bizottság szolgálatai kidolgozták az irányelvtervezetet, amelynek elfogadását azonban a Bizottság kollégiuma elhalasztotta.

Létrejött az első olvasati megállapodás a Parlament és a Tanács között a fejlett terápiás gyógyszerekről, valamint a 2001/83/EK irányelv és a 726/2004/EK rendelet módosításáról szóló rendelettervezetről. A rendelet az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) által történő centralizált engedélyezés bevezetése révén elősegíti a készítmények közvetlen piacra jutását, valamint harmonizált adatvédelmet biztosít. Magában foglalja az újonnan kifejlesztett, de még klinikai vizsgálatoknak alá nem vetett készítmények előzetes értékelését, illetve

kedvezményes EMEA tanácsadási díjakat, a kis- és középvállalkozások részére egyéb díjkedvezményeket biztosít, ezáltal hozzájárul az iparág versenyképességének növeléséhez.

2007-ben második olvasatban megállapodás született a Parlament és a Tanács között a második közösségi egészségügyi cselekvési programról (2007–2013).

Kiemelt témaként szerepelt a Tanács napirendjén az egészség és migráció kapcsolata. Az EU-ba irányuló migráció nagyságrendje miatt a portugál elnökség fontosnak tartotta a téma európai szintű kezelését. A cél a migránsok egészségi állapotának jobb megismerése, információs rendszer kiépítése, az egészségügyi problémák hatékonyabb kezelése. A portugál elnökség nyilatkozattervezetet készített „Egészség és migráció az EU-ban: közös vízió kialakítása a fellépés kapcsán” címmel, s a témával összefüggésben tanácsi következtetések elfogadására is sor került.

y.) Bel- és igazságügyi együttműködés

A belső határok nélküli schengeni térség védelme a külső határok megerősített őrizetét, valamint a tagállami rendőri, titkosszolgálati és igazságszolgáltatási szervek fokozott együttműködését kívánja meg. A bel- és igazságügyi együttműködés napjainkra az egyik leggyorsabban fejlődő uniós szakterületté vált. Az elmúlt évben a tanácsi döntéshozatal során jóváhagyott jogszabályok közel 40%-a a bel- és igazságügyi együttműködés területén született. A bel- és igazságügyi együttműködés gyorsan fejlődik, azonban nem egyenletesen.

Míg a schengeni kérdésekben, vízumpolitikában töretlen és egységes a fejlődés, addig a büntetőügyekben folytatott rendőri és igazságügyi együttműködés területén jóval lassabb az előrehaladás. Mind az illegális migráció elleni harc, mind a külső határőrizet, és a rendőri együttműködés szempontjából fontos SIS II-nek, az Unió legfontosabb közös információs rendszere második generációjának kifejlesztése, tesztelése és beüzemelése újabb késedelmet szenvedett 2007 folyamán, ezt azonban kompenzálja a SIS I+ rendszer kibővítése, és további kilenc tagállam számára való elérhetővé tétele. A Hágai Program 2009 végén lezárul. A német elnökség alatt 7 tagállam (a jelenlegi és a következő elnökségi trió, valamint a spanyol/belga/magyar trió egy képviselője) megkezdte a 2010-2015 közötti belügyi együttműködés programjának kidolgozását. A portugál elnökség alatt ugyanezen országok, valamint a common law rendszerű tagállamok képviselői megkezdtek az igazságügyi poszt-Hága program kidolgozását. A miniszteri szintű egyeztetőkön kijelölésre kerültek a 2010-2014 közötti program sarokpontjai, mint migráció, terrorizmus elleni fellépés.

2008. január 1-jétől Ukrajna, a nyugat-balkáni országok (Albánia¹⁸, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró, Macedónia) és Moldova vonatkozásában is hatályba léptek a vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodások, ami egyben az aktív magyar diplomácia egyik sikere is. A megállapodások alapján a schengeni vízumdíj 60 euró helyett 35 euróba kerül, a kérelmezők több csoportja, így többek között a diákok és nyugdíjasok is díjmentesen juthatnak vízumhoz, és többen kaphatnak többszöri beutazásra jogosító, több évig érvényes vízumot. A közösségi szintű vízumkönnyítési megállapodások rendkívül széles körben tartalmaznak kivételeket, biztosítanak kedvezményeket. A megállapodásokban felsorolt díjmentességet élvező kategóriák tehát a határon túli magyarság legnagyobb részét lefedik.

---

¹⁸ Albániával a visszafogadási egyezmény már 2006. május 1-jén hatályba lépett.

Magyar részről ugyanakkor támogatjuk a teljes vízumliberalizációt. A Regionális Partnerség államai kül- és belügyminiszterei pl. 2007 márciusában közös levélben fordultak Franco Frattinihez, az Európai Bizottság bel- és igazságügyekért felelős biztosához, amelyben egy vízumliberalizációs menetrend kialakítását sürgették a nyugat-balkáni térség országai számára. Magyar részről kiemelt relációként kezeljük Szerbiát, mivel nemzetpolitikai és szomszédságpolitikai érdekeink egyaránt a vízummentesség mielőbbi megadása mellett szólnak. Fontosnak tartjuk ezért, hogy a Bizottság 2007. novemberi bővítési stratégiai anyagában javaslatot tett a nyugat-balkáni országok vízummentességéhez vezető menetrendek kidolgozására, illetve a témában folytatandó párbeszéd megkezdésére. 2008. január végén elsőként Szerbiával kezdődött meg a vízummentességi párbeszéd előkészítése, és az uniós szakértők 2008 tavaszán sorra látogatják majd a többi nyugat-balkáni országot is a vízummentesség eléréséhez szükséges lépések részletes számba vétele céljából.

A migrációs célkitűzések tekintetében 2007 során komoly lendületet kapott a közös migrációs politikát célzó javaslatok kidolgozása. Az illegális migráció elleni küzdelem jegyében folytatódott az Európai Unió tagállamainak területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztatók elleni szankciókról szóló irányelvtervezet tárgyalása, illetve jóváhagyásra kerültek a nyugat-balkáni országokkal az illegálisan tartózkodók visszafogadását biztosító megállapodások. Komoly előrelépések történtek az illegálisan itt-tartózkodók visszatérését szabályzó közös normákról és eljárásokról szóló jogi keretek kialakítása felé.

Az illegális migráció elleni küzdelem csak akkor lehet hatékony, ha ezzel egyidejűleg legális bevándorlási és munkavállalási lehetőségek is teremtődnek a harmadik országok munkavállalói számára. A legális bevándorlás tekintetében az Unió olyan politika kialakítására törekszik, amely a nemzeti hatáskörök és a közösségi preferencia elvének tiszteletben tartása mellett kielégíti a tagállamok már meglévő és jövőbeni foglalkoztatási igényeit.

Ennek szellemében adta ki a Bizottság 2007 októberében a tervek szerint összesen öt irányelvből álló csomagjának első két irányelvtervezetét. Az úgynevezett keretirányelvtervezet egyrészt egy egységes engedélyezési eljárás keretében kiadásra kerülő, munkavállalásra és tartózkodásra egyaránt jogosító egységes engedély bevezetését tűzi ki célul, másrészt pedig meghatározza azon területeket, amelyeken a harmadik országbeli munkavállalókat a tagállam saját állampolgárával egyenlő bánásmód illeti meg. A magasan képzett harmadik országbeli munkavállalók beutazásának és tartózkodásának feltételeiről szóló tervezetben a Bizottság egy egységes, gyors és rugalmas eljárást irányoz elő, kedvező tartózkodási feltételeket biztosít a harmadik országbeli munkavállalók és családtagjaik számára, valamint megkönnyíti az EU-n belüli mobilitást. Ezen munkavállalói kategória számára egy speciális tartózkodási és munkavállalási engedély, az ún. „Kék Kártya” kerülne kiadásra, amely az EU egész területén egységes szociális és gazdasági jogokat biztosítana számukra. A tervezetek bemutatására a 2007. november 8-9-i Bel- és Igazságügyi Tanács ülésén egyszerre került sor.

Az EU tervei között szerepel a legális bevándorlás elősegítése a kibocsátó országokban létrehozandó foglalkoztatási információs központok és (elsősorban nyelvi) képzések megteremtése révén is. A Bizottság tervezeteinek vitája a BIÜT 2007. decemberi ülésével kezdődött meg.

A legális migráció területén az EU a lisszaboni stratégia felülvizsgálatának előkészítése kapcsán a migráció és az Unió versenyképességének összefüggésére helyezte a hangsúlyt. A migrációs politika külső dimenziójának, vagyis a kibocsátó, valamint tranzitországokkal történő együttműködést illetően a tagállamok megállapodtak, hogy a kooperáció legfontosabb gyakorlati eszközei a mobilitási partnerségek és a körkörös migráció lesznek. A BIÜT 2007. decemberi ülése felkérte a Bizottságot, hogy kísérleti jelleggel a Zöld-foki szigetekkel és Moldovával indítson el egy-egy mobilitási partnerségi projektet, amelyek eredményéről 2008 júniusában kell beszámolnia. A Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (EPSCO) 2007. májusi ülésén döntés született arról, hogy minden olyan migrációs kérdésben, amely kapcsolódik a foglalkoztatáspolitikához, és kihatással van a munkaerőpiacra, az EPSCO és a BIÜT szorosan együttműködik és közös ülés keretében közösen dönt.

A portugál elnökség alatt a megelőző időszakkal ellentétben a migráció keleti, délkeleti vetületére vonatkozó akciók helyett ismét Afrika került a középpontba. A reláció jelentőségét mutatja, hogy 2007. november 18-19-én Algarvéban miniszteri szintű konferencia került megrendezésre az EuroMed partnerekkel. 2007. december 8-9-én Lisszabonban pedig állam- és kormányfői szintű EU-Afrika találkozóra került sor a migráció témájában.

A jelenlegi tapasztalatok azt mutatják, hogy az EU-t közvetlenül érintő migrációs áramlatok vegyesek, vagyis az illegális munkavállalókkal egyidejűleg menedékre, vagy nemzetközi védelemre szoruló személyek is érkeznek az Unió területére. Emellett a tagállamok eltérő menekültügyi eljárásai másodlagos migrációs folyamatot generálnak az Unión belül. A Hágai Program által előirányzott Közös Európai Menekültügyi Rendszer a fenti jelenségek megoldását, és végső soron a közös menekültügyi eljárás és az egységes jogállás megteremtését célozza. A Bizottság 2007 nyarán nyilvánosságra hozott menekültügyi zöld könyve, ennek megfelelően a gyakorlati intézkedések harmonizációjára, továbbá a menekültügyi kérdések külső dimenziójának továbbfejlesztésére tett javaslatokat.

A terrorizmus, a nemzetközi szervezett bűnözés és az illegális migráció elleni küzdelem területén folytatott együttműködés egyik legelőremutatóbb eszköze a Prümi Szerződés, amely legfontosabb rendelkezéseinek uniós jogba történő áttemeléséről még a német elnökség idején született megállapodás, majd további előrelépés történt a portugál elnökség alatt. A Szerződés elfogadásához már csak parlamenti fenntartások visszavonása, és egy, az együttműködés eljárási szabályait rögzítő kézikönyv elfogadása hiányzik. Ennek a dokumentumnak a megszületésével a Szerződés uniós jogi keretek közé emelését célzó folyamat lezárul. A Prümi Szerződés tartalmilag új együttműködési formákat nyitott meg a tagállami rendvédelmi szervek számára, ugyanis a különböző adatbázisokhoz való hozzáférést egyszerre biztosítja bűnüldözési és bűnmegelőzési – a DNS-adatbázisok esetén csak bűnüldözési – céllal. Ugyancsak lehetővé teszi bizonyos rendőri intézkedések másik tagállam területén történő végrehajtását. Fontos megemlíteni, hogy a Prümi Szerződés a Hágai Programhoz képest csak korlátozottabb körben valósítja meg a hozzáférhetőség elvét, ezért a Hágai Program eredeti céljainak megvalósítását a következő években is napirenden kell tartani. Magyarország számára a Prümi Szerződéshez való csatlakozás politikai prioritást élvezett. Támogattuk a szerződés beemelését is az uniós joganyagba, mivel az csak ilyen formában teljesen összeegyeztethető az integráció mélyítésére irányuló közösségi és magyar törekvésekkel. 2007-ben, még az uniós jogba történő áttemelés előtt csatlakoztunk az egyezményhez, ami hazánk vonatkozásában 2008. január 14-én hatályba lépett.

Kábítószerügyi szakterületen továbbra is napirenden volt az EU Kábítószerügyi Stratégiájában (2005-2012), illetve az EU Kábítószerügyi Akciótervében (2005-2008)

foglaltak megvalósítása. Külügyi kapcsolatok terén továbbra is komoly figyelem irányult a legfontosabb termelő régiókra, Afganisztánra, illetve Dél-Amerikára. Kiemelkedő fontosságú, hogy a 2007-2013 közötti időszakra szóló „Kábítószer-prevenció és információ” pénzügyi program végrehajtása 2007-ben megkezdődött, és kiírták az első pályázatokat.

Hosszú tárgyalásokat és vitákat követően 2007. július 27-én megszületett az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti PNR (Passenger Name Record – utas-nyilvántartási rendszer) megállapodás, amelynek értelmében az európai légitársaságok az amerikai hatóságok rendelkezésére bocsátják transzatlanti járataik utasainak adatait. A portugál elnökség alatt lezárult tárgyalásokon sikerült egy olyan kompromisszumot elérni, amely hosszú időtartamra – 7 évre jogbiztonságot eredményezve – egységes kereteket teremt a légiutasok adatainak a terrorizmus, az illegális migráció és a szervezett bűnözés elleni fellépés céljából az EU-tagállamok és az USA közötti továbbításához.

A rendvédelmi együttműködés terén érdemes megemlíteni az Európai Bíróság C-440/05. számú ügyben („tengeri hajók általi szennyezés”) 2007. október 23-án hozott ítéletét, amely a 2005-ben hozott C-176/03. számú, a környezet büntetőjogi védelméről szóló kerethatározat megsemmisítését kimondó ítélet folytatásaként értékelhető. Az ítéletben a Bíróság fontos elveket mond ki a harmadik és első pillérbe tartozó kompetenciák elválasztásának módjáról.

Politikai megállapodás született a harmadik pilléres adatvédelmi kerethatározat tárgyában, ami jelentős lépésnek minősül az EU szabadság, biztonság és jog érvényesülése területének szempontjából.

Mind a belügyi, mind pedig az igazságügyi együttműködésben hangsúlyosan szerepeltek 2007-ben a terrorizmus megelőzésére vonatkozó intézkedések, amelyek kardinálisak a polgárok biztonsága és biztonságérzetének javítása szempontjából. Először is jogalkotási eszközökkel lehet a terrorizmus megelőzésén dolgozni, az előkészületi jellegű magatartások kriminalizálásával, szigorú büntetésével. A felismerés, hogy a terrorizmus elleni harcnak élnie kell az új technológiák adta lehetőséggel, szintén módosításokat indukál. Az új technikák fontos kiegészítő segítséget jelenthetnek például a robbanóanyagok felderítésében, valamint az internet káros hatásainak kiszűrésében. Ezzel párhuzamosan meg kell gátolni, hogy a terrorizmus az interneten szabadon terjedjen, ha szükséges, új törvények alkotásával. Az ehhez kapcsolódó jogalkotási munka (a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB kerethatározat módosítása) 2007-ben megkezdődött és várhatóan 2008-ban eredményre vezet.

z.) Turizmus

Az EU Versenyképességi Tanácsa 2007. november 22-i ülésén jóváhagyta a Bizottság október 23-án közzétett „Agenda 21 - A fenntartható és versenyképes európai idegenforgalom menetrendje” című közleményét.

A Bizottság álláspontja szerint az európai turizmus fenntarthatóságának biztosítása kiemelt feladat, ezért a dokumentum megállapítja, hogy az európai turizmus hosszú távú versenyképességének alapvető feltétele a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság elveinek érvényesítése a turisztikai szolgáltatásokban és a fejlesztéseknél. Az európai turizmusnak a legjobb minőségre, legmagasabb technikai színvonal alkalmazására kell törekedni a gazdasági, szociális és környezeti fenntarthatóság elveit figyelembe véve, hogy a növekvő piaci igényeknek a legmagasabb szinten feleljen meg, fenntartva ezzel Európa egyedi turisztikai vonzerejét.

A turizmus elismertségének növelése, Európa sokszínűségének bemutatása és a fenntartható turizmusfejlesztésben legsikeresebb desztinációk elismerése érdekében a Bizottság az Európai Parlament és a Tanács javaslata alapján létrehozta a Kiváló Európai Turisztikai Desztináció díjat, melyet 2007-ben első alkalommal a legjobban fejlődő vidéki desztinációknak adtak át. A tagállamok közül kilenc ország – köztük Magyarország –, valamint Horvátország vett részt sikerrel a pályázaton, melynek költségét 50-50%-ban az Európai Bizottság és a Magyar Turizmus Zrt. finanszírozta. Az első pályázaton „Magyarország legjobban fejlődő vidéki desztinációja” került kiválasztásra. A pályázat magyarországi nyertese – harminc pályázó közül – az Őrség lett, amely az Európai Turizmus Fórumon, Portugáliában vehette át a megtisztelő „Kiváló Európai Desztináció” címet. Az újabb díjazásra 2008-ban kerül sor, aminek keretében „Magyarország legjobb, élő hagyományokat őrző desztinációja” kerül kiválasztásra.

7. Az Európai Unió külkapcsolatai

(a) Kereskedelempolitika

Az Európai Unió 2007-ben folytatta a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) keretében a dohai multilaterális kereskedelmi tárgyalások (Doha Development Agenda) sikeres lezárására irányuló erőfeszítéseit. A tárgyalások 2007. februári hivatalos újraindítását követően a négy legfontosabb WTO-tag (G-4 csoport – EU, USA, India, Brazília) szűk körű, informális tárgyalássorozat keretében kísérte meg a mezőgazdasági és ipari piacnyitási vállalásokra vonatkozó álláspontok markáns különbségeinek áthidalását, amely azonban a 2007. júniusi Potsdamban lezajlott találkozón kudarcba fulladt. 2007. második felében a mezőgazdasági és ipari termékek piacra jutásával foglalkozó tárgyaló csoportok elnökeinek írásos tervezetei alapján Genfben intenzív egyeztetések folytak. Érdemi előrelépést csupán a mezőgazdasági tárgyalások hoztak, a többi területen (ipari termékek, szolgáltatás-kereskedelem, szabályok, stb.) továbbra is fennmaradt a lemaradás. A feltörekvő fejlődő országok továbbra is elzárkóznak az ipari vámjaik érdemi csökkentésétől és attól, hogy szolgáltatási piacaikön liberalizációs lépéseket tegyenek, valamint az USA is elzárkózott a számára érzékeny kérdésekben az előrehaladástól (hatékony szabályozás az élelmiszersegélyezésre és exporthitelezésre). A tárgyalások 2008-ban folytatódnak.

Az EU 2007 során is nagy figyelmet szentelt a kelet- és délkelet-európai országok WTO csatlakozási tárgyalásaira. Magyarország és az EU egésze számára is kiemelt fontosságúak Ukrajna és Oroszország csatlakozási tárgyalásai. Ukrajnával 2007-ben az Európai Unió folytatta tárgyalásait a csatlakozást hátráltató vitás kérdések lezárása érdekében, amelynek eredményeképp az év végére sikeresen elhárult a csatlakozás utolsó akadályai (exportvámok) is. 2007-ben Oroszország csatlakozási folyamata is végső fázisba került.

Az EU külső versenyképességének megerősítését célzó 2006-ban nyilvánosságra hozott programjának megfelelően 2007-ben bővítette és továbbfejlesztette a kétoldalú és régiók közötti kereskedelmi megállapodási rendszerét. Folytatódtak a korábban megkezdett szabadkereskedelmi megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások a nyugat-balkáni országokkal (Szerbia, Montenegró és Bosznia-Hercegovina) és az Öböl-menti Együttműködési Tanács országaival (ÖET), míg a Mercosur országaival (Argentína, Brazília, Paraguay, Uruguay és Venezuela) folytatott tárgyalások 2007-ben nem hoztak előrelépést. A 2007. márciusi AKÜT ülésen elfogadott tárgyalási irányelvek alapján, megkezdődtek az ASEAN térséggel, Indiával és Dél-Koreával kötendő szabadkereskedelmi tárgyalások,

valamint az Andok Közösséggel és a közép-amerikai országcsoporttal kötendő szabadkereskedelmi megállapodás tárgyalásai is.

2007-ben tovább folytatódtak az Európai Unió és a mediterrán országok, valamint Mexikó és Chile közötti szabadkereskedelmi megállapodások egyes szabályozási és piacra jutási elemeinek továbbfejlesztését célzó tárgyalások is. A mediterrán övezet integrációjának elmélyítése és a kereskedelem további liberalizációja tekintetében jelentős esemény, hogy a 2007. októberi EuroMed kereskedelmi miniszteri találkozó eredményeként, várhatóan a következő év elejétől megkezdődnek a bilaterális szolgáltatási és letelepedésről szóló tárgyalások Egyiptommal, Marokkóval és Izraellel.

Az EU intenzív tárgyalásokat folytatott az afrikai, karibi és csendes-óceáni (ACP) országcsoporttal egy új gazdasági partnerségi megállapodás (Economic Partnership Agreement) 2007 végéig történő kialakítása érdekében. A 2007. májusi ÁKÜT ülésen a tagállamok jóváhagyták az ACP-országok részére nyújtandó piacra jutási ajánlatot. Az Unió erőfeszítése ellenére átfogó megállapodást csupán a Karib térséggel sikerült 2007 végéig létrehozni, míg a fennmaradó ACP-országok egy részével szubregionális, illetve bilaterális keretekben interim, kizárólag árukereskedelemre kiterjedő megállapodásokat kötött. 2008-ban folytatódnak a tárgyalások az átfogó megállapodások megkötése érdekében.

2007-ben az EU-Kína kereskedelmi és befektetési kapcsolatok fejlesztése érdekében számos magas szintű találkozóra került sor, amelyek középpontjában a kereskedelmi deficit csökkentését célzó törekvések, valamint a kereskedelmet és befektetéseket gátló korlátok (szellemi tulajdon védelme, valutaárfolyam, befektetési korlátok, termékhamisítás stb.) lebontása álltak. A kiegyensúlyozott kínai textil- és ruházati kereskedelem szabályozása érdekében, 2007. októberben megegyezés született 8 termék kategóriára vonatkozó kettős ellenőrzési rendszer alkalmazására, az EU által korábban alkalmazott korlátozások egyidejű megszüntetése mellett.

A 2007. áprilisi EU-USA csúcstalálkozón megegyezés született a szabályozási különbségek leépítését és a számos területen szorosabb együttműködést (szellemi tulajdon védelme stb.) célzó új transzatlanti gazdasági partnerség létrehozásáról. Az új típusú partnerségi megállapodás eredményeképp felállított Transzatlanti Gazdasági Tanács első ülésére 2007. novemberben került sor. Az EU csatlakozott az USA és Japán által kezdeményezett, a szellemi tulajdonjogok nemzetközi védelmének erősítését célzó egyezmény (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) egyeztetéseéhez.

A lisszaboni stratégiához illeszkedően 2007-ben az Európai Bizottság nyilvánosságra hozta az EU új piacra jutási stratégiáját, amelynek célja, hogy fellépjen harmadik országok uniós exportot akadályozó gyakorlatával szemben.

2007 első felében lezárult a kereskedelmi védelmi intézményrendszer 2006-ban kezdeményezett felülvizsgálatát célzó széles körű konzultáció. Az Európai Bizottság 2007 során azonban nem terjesztett elő jogszabályjavaslatot, tekintettel az e téren megmutakozó súlyos tagállami ellentétekre.

(b) Közös kül- és biztonságpolitika

Az elmúlt évben folytatódott az együttműködés, illetve a párbeszéd az EU és az USA, az EU és stratégiai partnerei között a kétoldalú kapcsolatok elmélyítése és a globális kérdések

megoldásához való közös hozzájárulás érdekében. Az EU közvetlen szomszédságában az Európai Szomszédságpolitika, a Nyugat-Balkán európai integrációs irányának megerősítése és a koszovói konfliktus megoldására tett erőfeszítések álltak a középpontban. Folytatódott az EU aktivitása a világ regionális válságainak kezelésében.

Magyarország aktív szerepet játszott a kül- és biztonságpolitika alakításában és erejéhez mérten kivette részét a nemzetközi konfliktusok és válságok kezeléséből, az EU által indított válságkezelő missziókból is. Figyelmünket a magyar érdekeknek megfelelően elsősorban térségünkre, a Nyugat-Balkánra és Kelet-Európára összpontosítottuk, de teljesítettük a tagságunkból eredő kötelezettségeket az EU-nak a világ messzibb vidékein vállalt feladataiban is.

Támogattuk a Nyugat-Balkán országai EU-hoz történő közelítésének, európai perspektívájuk megerősítésének kiemelt kezelését. A koszovói státuszfolyamat során prioritásként kezeltük az EU egységes álláspontjának elősegítését, a lehető minél teljesebb konszenzusra és jogi alapra építő, hosszú távú, a térség stabilitását növelő megoldás kialakítását, az EU vezető szerepvállalását. Szorgalmazzuk az Európai Szomszédságpolitika keleti dimenziójának további megerősítését, az EU-Ukrajna megerősített megállapodás tárgyalásait és Moldova európai közelítését. Támogattuk az EU-USA gazdasági integráció elmélyítését és az EU-USA együttműködést a nemzetközi politikai és biztonsági kérdések megoldásában. Oroszország irányában egységes, szükség esetén kritikai hangvételi, de elsősorban együttműködési szándékra épülő EU-politika kialakítását támogattuk.

A Nyugat-Balkán európai integrációja

Az elmúlt év során is aktívan felléptünk a Nyugat-Balkán országai EU-hoz történő közelítése, európai perspektívájuk megerősítésének érdekében. Egyetértettünk az egyedi kezelés és az egyéni teljesítményen alapuló haladás elvével. Ennek során támogattuk a stabilizációs és társulási folyamat továbbvitelét, a Stabilizációs és Társulási Megállapodás (SAA) megkötését minden nyugat-balkáni országgal. Legutóbb, 2007. november 7-én a szerb, december 4-én pedig a bosnyák SAA került parafálásra, ezzel a régió valamennyi állama rendelkezik már parafált vagy aláírt SAA-vel. Tovább szorgalmazzuk, hogy a parafált EU-szerb SAA minél hamarabb aláírásra kerüljön.

Az aktív magyar diplomácia egyik sikere a 2007. szeptember 18-án a nyugat-balkáni államoknak az EU-val aláírt és 2008 januárjában életbe lépett vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodása. Továbbra is fellépünk a teljes vízumliberalizáció érdekében. A Regionális Partnerség államai kül- és belügyminiszterei pl. 2007. március 26-án közös levélben fordultak Franco Frattinihez, az EB bel- és igazságügyeket felügyelő elnökhelyetteséhez, amelyben vízumliberalizációs menetrend kialakítását sürgették a nyugat-balkáni térség országai számára. A gondolatot mind a Bizottság 2007. november 6-án publikált Bővítési Stratégiai Dokumentuma tartalmazta, mind a szlovén EU-elnökségi program tovább viszi.

Horvátország és Albánia a 2008. áprilisi bukaresti NATO-csúcson meghívást kapott a NATO csatlakozási tárgyalások megkezdésére. Macedónia esetében is minden bizonnyal ösztönzőleg hatna az integrációs pályára, ha mielőbb meghívást kapna a NATO tagállamai közé. (Macedónia meghívását Görögország Bukarestben megvétózta az ország alkotmányos nevével kapcsolatos macedón-görög vita megoldatlansága miatt.) A kapcsolatok szélesítésének lényeges eszköze az oktatási együttműködés (Tempus és Erasmus programok),

amelynek köszönhetően a 2007-08-as tanévben újabb 100 térségbeli egyetemistának nyílik lehetősége az Unióban tanulni, és a következő évben ez a szám 500-ra emelkedik majd.

Megjegyezzük ugyanakkor, hogy a régió legtöbb országában lelassult a reformfolyamat, s további teendők vannak a megfelelő szintű kormányzás és az állami struktúrák kiépítése terén. Az egész nyugat-balkáni térségre jellemző, hogy nagyobb etnikai toleranciára van szükség, s javítani kellene a különböző politikai erők közötti párbeszédet. A legsürgősebb teendők az igazságügyi reform, az adminisztratív kapacitás kiépítése, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni harc terén szükségesek. Bár történtek lépések a civil társadalmi szerveződések támogatása terén, a civil társadalom továbbra is nagyon gyenge.

A koszovói státuszfolyamat

Az elmúlt év során is folyamatos erőfeszítéseket tettünk a koszovói státuszfolyamattal kapcsolatos egységes európai uniós álláspont kialakulásának elősegítésére, a minden félnek elfogadható, a lehető legszélesebb konszenzuson és jogi alapon nyugvó, a térség stabilitását erősítő megoldás megtalálására. Hangsúlyoztuk, hogy a rendezésnek egy olyan demokratikus és többnemzetiségű Koszovó létrejöttét kell biztosítania, amely elkötelezett a jogállamiság, valamint a kisebbségek és a kulturális és vallási örökség megőrzése mellett. Az Ahtisaari-terv prezentálását követően a trojka által irányított 120 napos folyamat sem hozott eredményt Pristina és Belgrád álláspontjának közelítésében, sajnálatos módon a felek nem tudtak kölcsönösen elfogadható megoldást találni. Így a decemberi Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa (ÁKÜT) és az Európai Tanács (EiT) elismerte, hogy a státusz jelenlegi formájában fenntarthatatlan. Az EU tagállamai az EiT 2007. decemberi ülésén – Ciprus konstruktív tartózkodásával – közös döntést hoztak egy európai biztonság- és védelempolitikai misszió megindításáról Koszovóban 2008-ban. Magyarország támogatta a döntést és kormányhatározatban rögzítette, hogy tevékenyen, 30 fős rendőri erővel részt veszünk a misszióban. Egy második kormányhatározatban ez a létszám megemelésre is került.

2008. február 17-én, vasárnap a pristinai parlament elfogadta a Koszovó függetlenségét kinyilvánító határozatot. A függetlenségi nyilatkozat minden, az EU által fontosnak tartott elemet (Ahtisaari-terv, demokrácia és jogállam tiszteletben tartása, EU-misszió meghívása) tartalmazott. Az EU másnap, a február 18-i ÁKÜT során foglalkozott a koszovói függetlenség kérdésével. A vitában magyar részről kiemelten fontosnak tartottuk, hogy EU tanácsi következtetés szülessen. A hosszas viták után elfogadott tanácsi következtetés megfelelően rugalmas keretet biztosított az egyes tagországok számára az elismeréssel kapcsolatban. A magyar Kormány 2008. március 19-i ülésén hozott döntést Koszovó függetlenségének elismeréséről. Mindemellett a 2000-es szerbiai rendszerváltás óta Szerbiával kialakult jó kapcsolatainkat is szeretnénk megőrizni és megóvni a vajdasági magyarságot bármilyen esetleges negatív hatásoktól.

Európai Szomszédságpolitika (ENP)

Az Európai Szomszédságpolitika (ENP) megerősítésében 2007 folyamán jelentős előrelépésre került sor. Bővült az EU és keleti, valamint mediterrán szomszédjai között az ágazati együttműködés, számos kezdeményezés elindítására került sor az energia, környezetvédelem, a közlekedés és a migráció területén. Az EU új pénzügyi eszközök felállításáról is határozott a partnerországok reformtörekvései differenciáltabb támogatása végett. Strukturáltabbá vált az EU és a Fekete-tengeri régió közötti kooperáció a Bizottság által javasolt ún. „Fekete-tengeri Szinergia” (Black Sea Synergy) elindításával, amely fő célkitűzése a térségen belüli, illetve a

társaság és az EU közötti együttműködés fejlesztése és jobb összefogása. Magyarország kezdettől fogva határozott támogatásban részesítette mindazon törekvéseket, amelyek az ENP mélyítését és megerősítését célozták, különösen a keleti szomszédok vonatkozásában. A többi visegrádi országgal közösen tett gyakorlati javaslataink (pl. közös V4 politikai nyilatkozat, valamint non-paper az ENP erősítéséről, közös V4+Moldávia külügyminiszteri nyilatkozat) jórészt beépültek az uniós gondolkodásba. Sikra szálltunk egy hatékonyabb, hitelesebb és kiegyensúlyozottabb ENP mellett. Erőfeszítéseink is hozzájárultak, hogy az EU keleti szomszédjaival fenntartott kapcsolatok 2007-ben sokkal dinamikusabbá váltak. A Bizottság 2007. december 5-én újabb közleményt adott ki az ENP kérdésében, amelyben javaslatokat fogalmaz meg a tagállamok számára is az ENP további megerősítésével kapcsolatban.

EU-ukrán kapcsolatok

Ukrajnát nemcsak egyik legfontosabb szomszéd partnerünknek, hanem kiemelt partnerországnak tekintjük az ENP-ben is. Az EU-ukrán Akcióterv végrehajtása során 2007 folyamán számos területen sikerült előrelépni, ezek között pozitív értékelést kapott a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok elmélyítése, az energetikai együttműködés, intenzívvé vált a bel- és igazságügyi és a kül- és biztonságpolitikai kooperáció is. 2007. március 5-én Brüsszelben megkezdődtek az EU-ukrán Partnerségi és Együttműködési Megállapodást (PCA) a jövőben felváltó „Megerősített Megállapodás” tárgyalásai, a múlt év során számos sikeres tárgyalási fordulóra került sor. A folyamatnak Ukrajna WTO-csatlakozása további lökést fog adni, mert ezt követően megkezdődhet a Megerősített Megállapodás egyik legfontosabb részét alkotó mély és átfogó szabadkereskedelmi egyezmény kidolgozása is. Az EU-val folytatott tárgyalásokra az ukrajnai belpolitikai instabilitás szerencsére nem volt érdemi kihatással. 2007. szeptember 14-én sikeres EU-Ukrajna csúcstalálkozóra került sor és pozitívan értékelte az Unió a szeptember 30-i előrehozott ukrajnai törvényhozási választásokat is. Az EU-ukrán kapcsolatok jövőjét illetően ugyanakkor változatlanul nincs egyetértés az EU-n belül. A tagállamok többsége Ukrajna közeledését az EU-hoz a tagsági perspektíva megadása nélkül képzeli el. Magyarország az EU azon tagállamai közé tartozik, amelyek mindvégig következetes támogatói voltak az ukrajnai reformfolyamatoknak, szomszédunk európai integrációs törekvéseinek. Szorgalmazzuk, hogy a Megerősített Megállapodás tartalmában társulási jellegű legyen, s tegye lehetővé a politikai szövetség és a gazdasági integráció nagyfokú elmélyítését.

EU-Moldova kapcsolatok

Keleti szomszédságpolitikánk második számú prioritása Moldova, amely a magyar külpolitika egyik sikertörténetének tekinthető. Moldovában az európai útválasztás stratégiája széleskörű támogatottságot kapott mind a kormányzati, mind az ellenzéki erők részéről. 2007-ben ütemesen folytatódott az EU-Moldova Akcióterv végrehajtása. Moldova 2007. január 1-jétől eltörölte a beutazó vízumot az EU és néhány más ország állampolgárai számára. 2007 elején vízumkönnyítési tárgyalásokat kezdett az EU-val. A magyar támogatás kézzelfogható tanújele a 2007 áprilisában a chisinaui magyar nagykövetségen megnyitott közös uniós vízumátvevő központ, a magyar tábornok által vezetett határellenőrzési misszió (EUBAM) elismerten sikeres tevékenysége, illetve Mizsei Kálmánnak az EU 2007 márciusától hivatalban lévő magyar különleges képviselőjének aktív tevékenysége. 2007 novemberében magyar kezdeményezésre (társszerzőként Ausztriával és Svédországgal) Moldova non-paper készült, amely Unión belüli közös gondolkodást javasol az EU-moldáv kapcsolatok jövőjéről. A non-paper emellett egy újfajta szerződéses viszony kidolgozását indítványozza az akcióterv

meghosszabbításával párhuzamosan. Magyarország rendkívül nagy népszerűségnek örvend mind a moldovai vezetés, mind az állampolgárok körében.

EU-Belarusz kapcsolatok

2007 folyamán Minszk az EU-val folytatandó párbeszéd megindítására irányuló pozitív jelzéseket adott, amelyet főként a Lukasenko rezsimre irányuló orosz gazdasági és politikai nyomás növekedése váltott ki. Előrelépés, hogy a belorusz vezetés hozzájárulását adta az EU minszki képvisellete megnyitásához. Az EU továbbra is kész – a megfelelő feltételek teljesítése esetén – érdemben bevonni Belaruszt az Európai Szomszédspolitikába és magasabb szintre emelni az együttműködést, de a diktatórikus belorusz vezetéssel kapcsolatos alapvető problémák változatlanul fennállnak. Magyar részről a szakértői szintű párbeszédet azonnal lehetségesnek tartjuk, a politikai szintű párbeszédhez azonban minimálisan szükséges az összes politikai fogoly szabadon bocsátása. 2008 júniusában tervezzük megnyitni minszki képviselőtűnk, jelenleg ideiglenes ügyvivő képviseli Magyarországot. A minszki jelenlét megteremtésével a jelenleginél aktívabban be kívánunk kapcsolódni az EU keleti szomszédpolitikájába.

EU-USA együttműködés

Az elmúlt időszakban sikerült a még az iraki háború kapcsán meggyengült transzatlanti együttműködésben a bizalom helyreállítása. Magyar részről támogattuk az EU-USA gazdasági kapcsolatok további fejlesztését, valamint a transzatlanti politikai együttműködés erősítését a globális és regionális politikai és biztonsági kérdések megoldásában, kezelésében. Bízunk benne, hogy a legtöbb uniós állampolgárhoz hasonlóan a magyar állampolgárok is minél hamarabb vízum nélkül utazhatnak az Egyesült Államokba. Az ezt célzó kétoldalú együttműködés mellett támogattuk az Unió ez irányú törekvéseit is.

EU-Oroszország kapcsolatok

2007 folyamán bizonyos megtorpanás, visszaesés volt tapasztalható az EU-Oroszország kapcsolatrendszerben. Oroszország a korábinál sokkal markánsabban törekszik érdekei érvényesítésére a nemzetközi, és az EU-val fenntartott kapcsolatokban is. Bár egyetértés van a felek között abban, hogy nemzetközi kérdésekben elengedhetetlen az együttműködés, ugyanakkor számos kérdésben (különös tekintettel Koszovóra) jelentősen eltérnek az álláspontok. A Moszkva és az EU néhány tagállama közötti közvetlen feszültségek (pl. a lengyel termékek orosz embargója, litván olajfinomító működésének orosz akadályozása, észt-orosz incidensek, illetve a Litvinyenkó-ügy), valamint az emberi jogi kérdések és a demokratikus intézmények oroszországi fejlődésének anomáliái miatt a 2007. májusi szamarai, illetve a 2007. októberi mafrai csúcstalálkozó sem hozott előrelépést a kapcsolatokban. A két 2007-es csúcstalálkozó egyik legfőbb eredménye az EU szempontjából, hogy sikerült egységes álláspontot képviselni Moszkva felé, fenntartva az Unió szolidaritását.

A csúcstalálkozók csekély kézzelfogható eredménye és nehézségei ellenére jók az EU-orosz gazdasági kapcsolatok, Moszkva a harmadik legfontosabb kereskedelmi partnere az EU-nak. Az energetikai együttműködésen belül teret nyert a „kölsönös függőség” elve, egyértelművé vált, hogy mindenképpen szükséges az átláthatóság és a tervezhetőség, bár egyelőre mindkét oldalt bizalmatlanság jellemez, kölcsönösen úgy gondolják, hogy a másik politikai eszközként használja fel az energiapolitikát. A Gazprom továbbra is arra törekszik, hogy minél nagyobb

teret nyerjen az európai piacon, miközben a külföldi befektetőknek folyamatos nehézségekkel kell szembenéznük Oroszországban. Az EU-orosz kapcsolatokban előrelépésnek tekinthető, hogy 2007. június 1-jével életbe lépett a vízumkönnyítési egyezmény.

2007-ben a vitás kétoldalú ügyek miatt nem volt mód a Partnerségi és Együttműködési Megállapodást (PCA) felváltó új egyezmény tárgyalásainak megkezdésére. Ez a helyzet nemcsak az EU-orosz kapcsolatokra nézve hátrányos, de a vitás kétoldalú ügyek megoldását is negatívan befolyásolja. Az EU érdeke, hogy Oroszországot minél több jogilag kötelező dokumentummal kössük magunkhoz.

Magyar részről mindig kiálltunk az európai értékek és érdekek érvényesítése mellett, ugyanakkor felhívtuk a figyelmet az érzelmi alapú politizálás veszélyére, az EU-orosz kapcsolatok fejlesztésének stratégiai jelentőségére. Szorgalmaztuk az új EU-orosz együttműködési megállapodásról szóló tárgyalások mielőbbi megkezdését. Továbbra is fellépünk egy egységes és pragmatikus uniós Oroszország-politika kialakítása mellett.

Bár a közeljövőben nem várunk látványos előrelépési lehetőséget, bízunk benne, hogy megmarad az igény a bizalmatlanság feloldására. Egy kiszámítható politikát folytató, együttműködésre kész Oroszország az egész nemzetközi közösség elemi érdeke. Oroszország változatlanul meghatározó, megkerülhetetlen politikai tényező Európában, így a stratégiai partnerségnek nincs alternatívája Moszkva számára sem. Magyar részről minden olyan kérdésben folytatni kívánjuk a politikai párbeszédet, amely az utóbbi időben feszültséget váltott ki a partnerek között.

Közép-Ázsia

Közép-Ázsia jelentős nyersanyagkészletei, találkozási pont az EU energiabeszerezési forrásai diverzifikálásának igényével, megnövelték Közép-Ázsia jelentőségét, de a térség növekvő fontossága még nem áll arányban az Unió tényleges jelenlétével és befolyásával. Az EU állam- és kormányfői ezért 2007 júniusában elfogadták az EU Közép-Ázsia Stratégiáját, amely az EU jelenlegi, illetve tervezett térségbeli tevékenységét összefoglaló dokumentum. Egyik központi kérdés, hogy az EU miként tudja érvényesíteni az emberi jogok és a jogállamiság követelményeit úgy, hogy az ne menjen az együttműködés rovására. Mindez 2007-ben különösen az Üzbegisztánnal szembeni uniós szankciók enyhítése, illetve az új türkmén vezetés irányába tett EU-kezdeményezések kapcsán merült fel. Erősödött az igény ez egyes közép-ázsiai országok egyedi kezelésére. Magyar részről egyetértünk azzal, hogy az egyedi megközelítés kerül előtérbe a Közép-Ázsia Stratégia végrehajtása során. Az együttműködés kiemelt területeként kívánjuk kezelni az energetikai, energiapolitikai együttműködést.

(c) Európai biztonság- és védelempolitika

A közös kül- és biztonságpolitika integráns részét képező, annak gyakorlati megvalósulását jelentő európai biztonság- és védelempolitika (EBVP) továbbra is az integráció egyik legdinamikusabb területe. 2007-ben, különösen a portugál elnökség idején erősödött az EU átfogó eszközrendszerére – a katonai és polgári válságkezelő elemek mellett a humanitárius, fejlesztéspolitikai és gazdaságpolitikai elemekre egyaránt – épülő külső szerepvállalás is. A fejlesztés- és a biztonságpolitikai eszközök összehangolására irányuló közös gondolkodás szempontjából kiemelkedő jelentőségű, hogy a portugál elnökség alatt első alkalommal rendeztek a fejlesztési és védelmi miniszterek együttes ülést. Ugyanakkor a tagállamok által

politikai szinten elhatározott ambíciók és a ténylegesen az Unió rendelkezésére bocsátott válságkezelési képességek közötti sokszor igen mély szakadék még mindig sokszor gátolja a hatékony nemzetközi fellépést. A tagállamok érdekei és elképzelései sokszor eltérőek az EBVP fejlődési irányát és sebességét illetően. Utóbbi probléma a 2007 júniusában beindított afganisztáni uniós rendőri művelet, illetve a Sarkozy francia elnök javaslatán alapuló csádi/közép afrikai köztársaságbeli EU-művelet előkészítése kapcsán merült fel igen élesen. 2008-ban mérföldkő lesz nemcsak a mintegy 4000 fős csádi katonai művelet, hanem a küszöbön álló koszovói rendőri/jogállamisági misszió, amely az EU polgári válságkezelési történetének legnagyobb és legkomplexebb szerepvállalása lesz.

Az EBVP műveleti fellépése 2007 folyamán tovább diverzifikálódott: ez az újonnan indított és tervezett műveletek számának növekedésében, és az általuk ellátandó feladatok skálájának szélesedésében, földrajzi hatókörükben is tetten érhető. Az új francia adminisztráció felállásával és a portugál elnökséggel az EBVP célterületei közül a korábbiaknál is nagyobb hangsúly helyeződött az afrikai kontinensre. Az Európai Tanács 2007. decemberi ülése elindította az Európai Biztonsági Stratégia 2008 decemberéig tartó felülvizsgálati folyamatát. A felülvizsgálatnak nem célja a stratégiai dokumentum teljes átírása, csupán annak „kiigazítása”, a 2003. decemberi elfogadás óta eltelt időszakban felmerült új biztonságpolitikai kihívások (pl. migráció, energiabiztonság) megfelelő tükröztetése. Magyar részről az EU nemzetközi szerepvállalásaiban prioritásnak tartottuk és tartjuk az európai szerepvállalásokat, támogatjuk azonban az EU szerepvállalását a világ regionális konfliktusainak kezelésében is. Ezekhez erőnkhez mérten járulunk hozzá. Az Európán kívüli nemzetközi és EU-műveletek közül a magyar hozzájárulás Afganisztánban a legjelentősebb.

A polgári és katonai válságkezelő képességek fejlesztése

2007. január 1-jétől az EU-harcsoportok elérték teljes műveleti képességüket: féléves rotációban két-két gyorsreagáló harcsoport áll rendelkezésre potenciális katonai válságkezelő műveletek végrehajtására, bevetésükre mindeddig nem került sor. Az olasz-magyar-szlovén harcsoport 2007 második félévében állt bevetési készenlétben.

A polgári és a katonai válságkezelési képességek fejlesztése egymással párhuzamosan zajlik a polgári és a katonai fő célkitűzéseknek (Headline Goals 2010) megfelelően. 2007 novemberében a Tanács elfogadta a katonai válságkezelési műveletekhez szükséges képességekre vonatkozó követelmények és a tagállamok által felajánlott képességek közötti különbségből adódó képességhiányokat, az azokból eredő műveleti kockázatokat bemutató Fejlődési Katalógust; a polgári válságkezelési képességek 2008-ig szóló fejlesztésének lezárásaként döntést hozott egy új, a minőségi elemekre nagyobb hangsúlyt helyező, 2010-ig szóló polgári képességfejlesztési keretdokumentumról (Civilian Headline Goal 2010); és döntött az EU Katonai Törzsének megerősítéséről. Az utóbbi döntéssel elkerülhetővé vált a NATO Európai Főparancsnokságán belül rendelkezésre álló stratégiai előtervező képességek EU által történő duplikálása.

2007. január 1-jétől az EU vezetés-irányítási képességei is bővültek: az EU Műveleti Központ elérte teljes műveleti képességét, s immár – az EU által igénybe vehető hét műveleti központ egyikeként – alkalmas nemcsak katonai, hanem összetett (civil-katonai) műveletek vezetésére is (bár alkalmazására eddig még nem került sor). A polgári válságkezelő műveletek tervezése és menedzselése terén jelentős képesség- és hatékonyságnövekedést eredményezett a Tanács Főtitkársága vonatkozó részlegének 2007-es átalakítása, amelynek eredményeként létrejött a

polgári műveleteket tervező és irányító igazgatóság. Az új struktúra első nagy tesztjét az EU koszovói rendőri/jogállamisági műveletének tervezése és megindítása jelenti.

Hazánk 2007. július 1-jén csatlakozott az Európai Védelmi Ügynökség keretében működő védelmi beszerzési rezsimhez, amelynek célja magasabb szintű együttműködés kialakítása az EU tagállamai között a védelmi beszerzések terén, a jelen pillanatban meglehetősen fragmentált európai védelmi beszerzési piaci helyzet fokozatos felszámolása érdekében.

Polgári és katonai válságkezelő műveletek

A Nyugat-Balkán továbbra is az EBVP legfontosabb műveleti területe. A biztonsági környezet javulása nyomán az EU 2007 tavaszán jelentősen átstrukturálta 6000 fős bosznia-hercegovinai katonai erejét. A 2500 főre csökkent műveletben hazánk egy századnyi katonai erővel (közel 150 fő) jelentős hozzájárulónak tekinthető. A művelet integrált rendőri egységében ezen felül öt magyar rendőr teljesít szolgálatot, míg a 2009. december 31-ig meghosszabbított mandátummal működő, közel 200 fős uniós rendőri műveletben három, kulcsbeosztást betöltő rendőrrel veszünk részt. Polgári válságkezelési oldalon az EBVP előtt álló legnagyobb kihívást a mintegy 2000 főre tervezett koszovói rendőri/jogállamisági művelet előkészítése és beindítása jelenti. A misszió az igazságszolgáltatás, rendvédelem, vámügyek és a polgári közigazgatás területén fog tevékenykedni. Hazánk érdemi szerepvállalást tervez a műveletben több tucat rendőrrel, valamint büntetés-végrehajtási és jogi szakértőkkel, továbbá vám- és pénzügyőrökkel. Az előkészítés alatt álló művelet 21 kulcsbeosztása közül hazánk elnyerte a „Strengthening and Monitoring” rendőri részleg vezetői helyét.

A 2009. június 30-ig meghosszabbított mandátummal működő EUJUST LEX misszió célja vezető beosztásban lévő iraki jogi és büntetés-végrehajtási szakemberek uniós tagállamokban történő képzése. 2007. június 1-jétől egy magyar büntetés-végrehajtási szakértőt delegáltunk a misszió brüsszeli koordinációs irodájába, és év végén egy újabb magyar büntetés-végrehajtási szakértő kapott beosztást ugyanott. A misszió keretében 2007 őszén két iraki büntetés-végrehajtási szakértő magyarországi képzésére is sor került. 2007 folyamán előadókat biztosítottunk a Franciaország és Olaszország által szervezett tanfolyamokhoz is. A palesztin területeken működő missziók közül a palesztin rendőrség erősítését célzó uniós misszió, az EUPOL COPPS 2007-ben kevés komoly eredményt tudott felmutatni, amelyhez hozzájárultak a misszió akkreditálása körüli nehézségek is. Hazánk e misszió munkájában egyelőre nem vesz részt, de 2007 végén egy vámszakértőt delegáltunk az EU rafahi határtámogató műveletébe.

Az EU szakértői támogatását 2007 júliusától a kongói biztonsági szektor egészére kiterjesztette (a védelmi területen működő EUSEC RD Congo mellett az EUPOL RD Congo művelet a rendőri, igazságügyi szektor reformját célozza meg). Hazánk két katonai szakértővel vesz részt az EUSEC műveletben. Az EU Tanácsa 2007 októberében francia kezdeményezésre politikai döntést hozott egy közel 4000 fős katonai művelet megindításáról Csádban és a Közép-Afrikai Köztársaságban, az ottani menekülttáborok védelme és a humanitárius segélyszállítmányok célba juttatásának garantálása érdekében. A művelet telepítése 2008 februárjában vette kezdetét. Hazánk 3 katonatiszttal vesz részt a művelet párizsi parancsnokságának munkájában. Az EU 2007 végéig jelentős pénzügyi és szakértői támogatást nyújtott az Afrikai Unió (AU) szudáni műveletéhez (AMIS), 2007-ben ennek ellenére is állandósultak az AMIS logisztikai és pénzügyi nehézségei. 2008 januárjától ezért a missziót egy közös AU-ENSZ művelet váltotta fel, ezzel megszűnt az AMIS-nak nyújtott

uniós rendőri és katonai támogatás. A portugál elnökség kiemelt prioritása volt egy, a helyi biztonsági reformot tanácsadói munkával segítő szakértői misszió küldésének előkészítése Bissau-Guineába. A 20-25 uniós szakértővel működő misszió megindításáról 2008 februárjában döntött a Tanács, a misszió telepítése megkezdődött.

A német elnökség kiemelt prioritása volt az afganisztáni uniós vezetésű rendőri művelet (EUPOL Afghanistan) felállítása. A művelet ugyan még a német elnökség alatt (2007 júniusában) megindult, működése azonban kezdettől komoly logisztikai, biztonsági és személyi nehézségekbe ütközött. A 200 fősre tervezett misszió 2008 márciusában érte el teljes műveleti képességét. Magyar részről öt rendőr pályázott sikerrel a műveletbe.

Együttműködés a nemzetközi szervezetekkel és a stratégiai partnerekkel

Az EU-NATO együttműködés intenzitását a német és a portugál elnökségek erőfeszítései ellenére sem sikerült növelni, és erre a török-ciprusi problémakör megoldásáig nem is látszik igazi esély. Bár a gyakorlati együttműködés a két szervezet között a közös műveleti helyszíneken (Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Afganisztán) kiválóan mondható, s problémamentes a két szervezet titkársága közötti kapcsolat, valamint a képességfejlesztésről folyó párbeszéd is, a politikai együttműködési keret az utóbbi években meglehetősen kiüresedett. Valós előrelépést hozhatnak Sarkozy francia elnök 2007 őszi javaslatai az EU-NATO kapcsolatok revitalizálására, de átültetésük a gyakorlatba nem kezdődött meg.

A német elnökség komoly eredményeket mondhat magáénak az EU-USA válságkezelési együttműködés erősítésében. A 2007. áprilisi EU-USA csúcstalálkozón elfogadott politikai és biztonsági nyilatkozat említi a válságkezelési együttműködést, és azt, hogy a felek egyetértenek a válságok átfogó megközelítésének szükségességével. A kapcsolatok erősítése a portugál elnökség idején elsősorban a gyakorlati együttműködésben mutatkozott meg (Afganisztán, Koszovó, Afrika). Az USA komoly részvételt tervez a koszovói műveletben, várhatóan a legnagyobb hozzájáruló lesz a műveletbe meghívott harmadik országok közül.

A német elnökség kiemelt prioritása volt a 2003. évi EU-ENSZ válságkezelési nyilatkozaton alapuló megállapodás elfogadása, amely a két szervezet titkársága közötti munkakapcsolatot egészíti ki egy, a tagállamok politikai kontrollját biztosító kerettel. 2007. március 19-21. között Berlinben az EU-ENSZ együttműködésének válságkezelésre vonatkozó katonai aspektusairól szóló szemináriumra került sor, melyen az EUFOR Kongó tapasztalatai szerepeltek napirenden. A portugál elnökség is folytatni kívánta a stratégiai partnerség fejlesztését, és a német elnökség által készített dokumentum gyakorlatba ültetéséről készített tanulmányt. A válságkezelő műveleteket illető EU-ENSZ együttműködés fejlődése 2007 folyamán töretlen volt Afrikában, Afganisztánban, és a koszovói EBVP-misszió előkészítése kapcsán is.

Az Évora-ban megrendezett informális EU védelemi miniszteri ülésen – az 5+5-ös együttműködés alapján – első alkalommal vett részt öt dél-mediterrán partner: Algéria, Marokkó, Líbia, Mauritánia és Tunézia. Szlovénia és Franciaország jelezte, hogy elnökségük idején kiemelt hangsúlyt helyeznek a régióra.

Az EU és Afrika közötti kapcsolatok új, magasabb szintre helyezése jegyében került sor az Európai Unió és az Afrikai Unió tagállamai részvételével 2007. december 08-09-én a két szervezet második csúcstalálkozására, ahol elfogadták a közös EU-Afrika Stratégiát, a Cselekvési Tervet és a Politikai Nyilatkozatot. A Stratégia az EU és az AU

együttműködésének különböző szintjeit irányozza elő és meghatározza annak intézményi kereteit. Az AU melletti fokozott európai uniós jelenlét biztosításának első lépéseként az EU történetében először – mintegy az Európai Külügyi Szolgálat előfutáraként, bár azt hangsúlyozottan nem prejudikálva – állandó képviselőt létesítenek egy nemzetközi szervezet, az Afrikai Unió mellett. A képviselő személyzetének kiválasztása folyamatban van, az EUSR munkáját közvetlenül segítő apparátusba magyar részről is van pályázó.

(d) Terrorizmus elleni fellépés külkapcsolati vetületei

Az elmúlt egy évben a terrorellenes fellépés fő hangsúlya Pakisztán mellett egyre erőteljesebben a Maghreb-térségre tevődött át. A Maghrebet illetően a korábbi GSPC-nek (Ima és Harc Szalafista Csoport) az Al-Kaidához történő csatlakozása két jelentős következménnyel járt. A GSPC-vel egyfelől az Al-Kaida egy olyan „franchise-rendszer” olvasztott magába, amely nemcsak Észak-Afrikában, hanem Franciaországban és Spanyolországban is jelentős bázissal rendelkezik, másrészt az egyik leggazdagabb támogatói réteggel bíró csoport csatlakozott az Al-Kaidához. A Maghreb mellett a terrorizmus elleni fellépés fókuszában – főleg brit és holland kérésre – Pakisztán áll. A meggyengült szerkezetű állam törzsi területein, Wazirisztánban, Balukisztánban az Al-Kaida mellett több olyan szélsőséges iszlámista szervezet is aktív, amelyek az Al-Kaida ernyője alá tartoznak. A törzsi területek felett az államhatalom gyakorlatilag semmilyen ellenőrzést nem gyakorol, több terrorista kiképzőtábor is működik, ahonnan Afganisztán területére juttatnak át dzsihádistákat.

A terrorizmus belső „home grown” változatát tekintve Nyugat-Európa fenyegetettsége állandósult. A szélsőséges iszlám térhódítása, a muszlim közösség elszigeteltsége Spanyolországra, Franciaországra, a Benelux-államokra és az Egyesült Királyságra egyaránt jellemző. A 2007 nyarán Németországban és Ausztriában megghiúsított merényletek, feltárt terrorszervezetek a trend további erősödését mutatják. A schengeni határok megnyitása miatt a közép- és kelet-európai országoknak új típusú kockázatokkal kell szembenézni.

A Barcelonai Folyamat keretében folytatott terrorizmus elleni együttműködés központi témája a kultúrák közötti párbeszéd. Folyamatos az uniós terrorizmus elleni akcióterv, valamint a radikalizálódás és terroristatoborzás elleni cselekvési terv frissítése is.

A portugál elnökségi program három témát helyezett középpontba: a radikalizálódás elleni fellépést, a harmadik országok felé indított technikai segítségnyújtási programokat, valamint a terrorizmus és az energiabiztonság összefüggéseit. A radikalizálódás elleni fellépés keretében az elnökség szándéka az volt, hogy azon kisebb európai országok problémái kerüljenek középpontba, ahol számottevő iszlám közösség nincs, azonban a schengeni határok megnyitása miatt új típusú kockázatokkal kell felmérni, azokkal szembenézni. Ezen a területen nem történt lényegi előrelépés. A harmadik országokkal kapcsolatos tevékenységét illetően az EU jelenleg elsősorban Marokkóra, Algériára, Oroszország észak-kaukázusi területére, valamint a palesztin helyzetre, a palesztin területeken aktív fegyveres csoportokra koncentrált. Algéria nemcsak politikai szempontból, hanem az energiabiztonság kérdésével összefüggésben is napirenden szerepelt az elnökségi időszakban. A technikai segítségnyújtási programokkal összefüggésben az elnökség célja az volt, hogy egyfajta mérleget vonjon a két évvel ezelőtt megkezdett marokkói és algériai programok eredményeiről. Ehhez a két országgal folytatott együttműködésen túl, a regionális szervezetek (az algériai CAERT, a dzsakartai JCLEC) támogatásával kapcsolatos tapasztalatok szolgáltathatnak alapot, de ismételten előkerül a finanszírozás kérdése (Stabilitási Eszköz) is.

(e) Nemzetközi fejlesztési együttműködés

Az Európai Közösségek és az Unió tagállamai a világ legnagyobb volumenű fejlesztési segélyeket nyújtó donorközössége, így az egyik legfontosabb feladat a segélyhatékonyság javítása. Ezt szolgálja a Tanács által 2007 májusában elfogadott ún. EU Donor-koordinációs Magatartási Kódex. A kódex kidolgozásának egyik célja, hogy a tagállamok, illetve az Európai Bizottság hatékonyabbá tegyék, jobban összehangolják nemzetközi fejlesztési tevékenységüket. A kódex másik fontos, célzott funkciója az volt, hogy különböző konstrukciók intézményesítése révén lehetőséget teremtsen az új, illetve kisebb nemzetközi fejlesztési (NEFE) költségvetésű donorországok, így Magyarország számára is arra, hogy egy-egy NEFE részterületen, ágazatban vezető donorként elismerést vívjon ki magának. Magyarország aktívan részt vett a kódex kidolgozásában.

A német elnökség sikeresen mozdította elő a kereskedelmet célzó támogatási stratégiát, azaz az „Aid for Trade” Stratégiát (AFT) is. Az AFT célja a fejlődő országok, mindenekelőtt a legkevésbé fejlett országok támogatása a kereskedelmi reformok, a világkereskedelmi rendszerhez történő adaptáció érdekében tett erőfeszítéseik során. Az EU 2007 májusában konkrét vállalásokat tett: az Európai Bizottság, valamint az EU tagállamai 2010-ig 2 milliárd euróra növelik az általuk nyújtott kereskedelmi vonatkozású támogatást (1 milliárd euró a tagállamokat, 1 milliárd pedig a Bizottságot terheli). Ebből legalább 600 millió euró közös tagállami kötelezettségvállalás teljesítése 2008-ig esedékes, az 1 milliárd eurós szintet pedig 2010-re kell elérniük a tagállamoknak. Az összeg teljesítéséből arányosan Magyarországnak is részt kell vállalnia, a tagállamok közötti felosztásról azonban még nem született megállapodás. Az AFT célú hozzájárulásokat a Külügyminisztérium a 2008. évi NEFE előirányzatba kiadásként betervezte. A számítások alapját az Európai Fejlesztési Alapba történő magyar befizetés 0,55 %-os kialakított kulcsa képezte.

Az EU-nak emellett hatékonyan kell alkalmaznia az ún. Integrált Keretet, a legkevésbé fejlett országok kereskedelmi képességeinek fejlesztésére 1997-ben létrehozott eszközt. Ennek jegyében svéd kezdeményezésre 2007 szeptemberében felajánlási konferenciát rendeztek a legkevésbé fejlett országok kereskedelmi kapacitásainak fejlesztésére. A konferencián 39 ország, továbbá az Európai Bizottság és 11 nemzetközi szervezet képviselője vett részt. 19 ország és az Európai Bizottság képviselői tettek vállalásokat, összesen 170 millió USD értékben. Az új tagállamok közül mindössze Magyarország és Észtország jelezte, hogy hozzájárul az alaphoz (a befizetés összege a 2008. évi költségvetés ismeretében válik véglegessé). A portugál elnökség alatt az Unió fejlesztési politikájában megmaradt az erőteljes Afrika felé fordulás. Az elnökség egyik legfontosabb eredménye a Lisszabonban 2007 decemberében tartott EU-Afrika csúcs, ahol elfogadták az Afrikával közösen kidolgozott új Közös Afrika Stratégiát, ami komoly pénzügyi kötelezettségekkel jár, és Magyarország NEFE politikájának irányaira is hatással lesz. Szintén elfogadásra kerültek 31 ország vonatkozásában a 2008-2012-es időszakra vonatkozó országstratégiák, ezzel lezárva a 10. EDF (European Development Fund, Európai Fejlesztési Alap) programozását. A portugál elnökség alatt sikerült lezárni a 10. EDF hatálybalépéséhez szükséges pénzügyi rendelet vitáját. Az új tagállamok előreláthatólag csak 2011-ben fizetnek majd az Alapba, ugyanis még nem került elköltésre a 9. Alapban lévő teljes összeg, ezért a befizetések számfejtése még annak szabályai szerint történik.

2007-ben kiemelt törekvés volt az EU és az afrikai, karibi és csendes-óceáni (ACP) országok kapcsolatrendszerét meghatározó, átfogó partnerségi megállapodás – a Cotonou-i Megállapodás – kedvezményes kereskedelmi rendelkezéseit 2008. január 1-jétől felváltó

regionális Gazdasági Partnerségi Megállapodások (Economic Partnership Agreements, EPA-k) megkötése. A hat ACP-régió közül 2007. december 31-ig csak a karibi térséggel sikerült megállapodni egy WTO-konform, teljes körű – árukereskedelmet, beruházásokat, szolgáltatáskereskedelmet, tőkeáramlást, fejlesztési támogatásokat magába foglaló – Gazdasági Partnerségi Megállapodás aláírásáról.

Az Európai Bizottság 2007. november 7-9. között Lisszabonban tartotta az immár hagyományossá váló Európai Fejlesztési Napokat (European Development Days - EDD). A rendezvény célja, hogy felhívja a figyelmet az Unió fejlesztési politikájára, annak célkitűzéseire és eredményeire. A 2007. évi rendezvény központi témája a klímaváltozás és annak a fejlesztéspolitikára gyakorolt hatása volt. Az eseményen az Európai Unió intézményei és tagállamai mellett több nemzetközi szervezet és NGO is részt vett. A lisszaboni rendezvény ún. Fejlesztési Falujában a Külügyminisztérium standot működtetett, ahol Magyarország nemzetközi fejlesztési politikáját, valamint a klímaváltozással és az adaptációval kapcsolatos tudományos és innovációs projekteket és azok eredményeit bemutató nemzeti rendezvényt tartott, illetve kiadványokat kínált az érdeklődőknek. A standon jelen volt több hazai civil szervezet képviselője is.

Az EU az elmúlt tíz év során, a tagországokkal együtt a legfőbb globális humanitárius donorrá vált. Ez a tény, illetve a nemzetközi válaszadási képesség megkérdőjelezése a cunami után, globális szinten vetette fel a humanitárius segélytevékenység felülvizsgálatát. Az ENSZ humanitárius reformját követően az EU is felülvizsgálta közösségi és tagországi szintű humanitárius tevékenységét és 2007 decemberében elfogadta az „Európai konszenzus a humanitárius segélynyújtásról” című dokumentumot, amely rögzíti a humanitárius tevékenység sajátosságait, és a humanitárius alapelvek (emberiesség, semlegesség, pártatlanság, függetlenség) betartása miatti különbözőségét a fejlesztési együttműködéstől. A konszenzusban foglaltak érvényesítése a magyar humanitárius segítségnyújtásban az elkövetkező évek feladata lesz.